

Mátíyu

Ísu wíyómpa'a iyówana Mátíyu siyáánkai-aataiya'iyó miyáumai-aatai maisuwéna Ísun-aaí agaimakáíye. Ísuni kísau-waasima sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awí'a Mátíyu moóra-awí'a Rífái wemá maanáúfái agaimakáíye. Maníkó séna sáwí'ó úmáimo méraampinkemba faútyukaiye siyóntemba ádéeraan-aaí símai kááísamakón-aufai-wandaafimba agáúmba Ísuntafesa siyáawe. Yúndaa-waasi Ísuntafesa sésa Maníkómó iyáfasinankaiwai Mésíyaan-íye síwae séna maanáúfáifimbá agaiyáíye. Ísu fasi'aémbá tokéna Maníkóní ámútankóni áwáuma simátiména Maníkó wení waási wégarawín-aaí simátíma'mae iyáíye. Mátíyu miyán-áái maanáúfáifimbá agaimakáíye.

Rúku 3:23-28

- 1** Ísu Káráísitini akúní'ó uráan-aaí. Ísun-aíwá'ná Téfítin-íye. Téfítin-aíwá'ná Émbaramun-íye.
- 2** Émbaramu Áísáakimba ma'ankówana
Áísáaki Yékopumba ma'ankówana
Yékopu Yúndaa-iyai afarawainonda matinkówana
- 3** Yúndaa Pérésinte Sáraante matínkaraimba
tinówa Témaan-íye.
Péresi Éséronimba ma'ankówana
Éséroni Árámumba ma'ankówana
- 4** Árámu Ámínándapumba ma'ankówana
Ámínándapu Násonimba ma'ankówana
Násoni Sáómonimba ma'ankówana
- 5** Sáómoni Póásimba ma'ánkaraimba
anówa Ré'apimaniye.
Póási Ópétimba ma'ánkaraimba
anówa Rútimaniye.
Ópéti Yésimba ma'ankówana
- 6** Yési Téfítimba ma'ankówana
Téfítimo káráwiyaiwai Soromonimbá

ma'ánkaraimba anówani aifaráán-kwánkón-áwí'a
Yúráya úwana ánaaen-kwamba Téfitin-iyé.

7 Soromoní Ríyapoamumba ma'ankówana
Ríyapoamu Ápáisaamba ma'ankówana
Ápáísaa Ésaamba ma'ankówana

8 Ésaa Yíósafatimba ma'ankówana
Yíósafati Yórámumba ma'ankówana
Yórámu Ásáyaamba ma'ankówana

9 Ásáya Yótámumba ma'ankówana
Yótámu É'ásaamba ma'ankówana
É'ásaa Ésékayaamba ma'ankówana

10 Ésékayaa Mánásaamba ma'ankówana
Mánásaa Émósimba ma'ankówana
Émósi Yósáyaamba ma'ankówana

11 Yósáya Yékónaya-iyai afarawainonda matinkówasa
minkánááffimbá Pépíróni-naopakewi Ísareri-waasi tatí'maesa
Pépirónifa'a ándáfa'a mátínkaraawe.

12 Pépírónifa'a mátinkon-kanaafimba
Yékónaya Síátimba ma'ankówana
Síátio Sérápáperimba ma'ankówana

13 Sérápáperi Ápáyatimba ma'ankówana
Ápáyati Éráyakimumba ma'ankówana
Éráyakimu Ésomba ma'ankówana

14 Éso Sétókomba ma'ankówana
Sétóko Ékímumba ma'ankówana
Ékímu Éráyatimba ma'ankówana

15 Éráyati Ériesaamba ma'ankówana
Ériesaa Mátánaamba ma'ankówana
Mátánaa Yékopumba ma'ankówana

16 Yékopu Yósepimba ma'ankówana
Yósepi Máriaan-awaaikó úwana Máriaa
Ísun-anówan-iyé. Ísuntafesa Maníkó íyáfasinankaraiwaiye sésa
Karáísitiye wésewe.

17 Émbaramumo méronka'a sísamaifakemba éiyaimba
kumbaimái-waasi 14 waasi agaiyówasa Téfitimo paápé urénamo
méronka'a sísamaifakemba éiyaimba kumbaimái-waasi 14 waasi
agaiyówasa Pépírónifakewi tatí'maesa Pépírónifa'a ándáfa'a
mátínkarowasa méron-kanaafimba sísamaifakemba éiyaimba
kumbaimái-waasi 14 waasi agaiyówana minká'á Máriaa Ísu
Karáísitimba ma'ánkaraiye.

Ísumbo ma'ánkarain-ai.

Rúku 2:1-7

¹⁸Ísu Káráisitimba ma'ankóm̄ba maará uráiyē. Ísun-anówamba Yósepinka'a aai símakowana Yósepi ímba wesé'a kurónka'a ámú'a paápé uráiyē. Ufaen-ámútánkó Máriaan-arumpi túwana ámú'a paápé úwana ¹⁹awaaikó kawé'á wéuwai séna waási túranka'a ai'máráanana Máriaaa aigaesáféna

ifáimpó'a aúpá'á ai'mátuwanaumne-imayaa uráiyē.

²⁰Miyá imáyáa wéena aún-kwérowana Fasi'aénkó kísau-waasigo wíyómpakewi kaainampá'á simámēna séna Yósepiyo Téfitin-andafaken-kwaasi óne. Máriaamo ámú'o káúfimba Ufaen-ámútánkó aantēmba ámú'a kauwánkáimba po wembá úwoi máinombo ímba áá'a íno.

²¹Iyámpóimo ma'ankáinda áwí'a Ísuwe simánkaao siyáiyē. Mináwíkóní áwáuma wení waási sáwí-imayaagomo ta'ótokaimpinkēmba faútinkainiyē

²²Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyán-tántáá'á paápé uráiyē. ²³Wemá agaimaréna séna

moórá-inaamarugo waaí ímba maiyéna ámú'a
kaumái iyámpói ma'ankáínasa miníyámpóigón-
áwí'a Émáníyueriye sénááwe

agaimaréna siyáimba mináwíkóní áwáuma Maníkó keséta méráiyē siyáiyē.

²⁴Yósepi aúfínkémbá íyáfasinēna Fasi'aénkóní kísau-waasigo wíyómpakewi siyóntēmba awaainínkómbá maiyéna ²⁵ímba wesé'a kúmba úwoi ména káráwiyowana iyámpói ma'ankówana áwí'a Ísuwe simánkaráiyē.

Aafáúmó íyáúsupaken-kwaasimo taawánaraan-ai.

2 ¹Yúndiyaa-marafaken-kawaagon-awí'a Éroti méron-kanaafimba Pétařemu-naopa'a Máriaaa Ísumba ma'ánkarowasa némpakēmba aafáúmó íyáúsupaken-kwaasi kawé'-ímáyááwárá'-wáási témesa Yérúsaremu-naopa'a tésa ²sésa Yúndaa-waasiya'a káráwiyiniye sénamo ma'ánkáin-iyampoi nááfara ánkaraao. Aafáúmó íyáúsipa'a méta awánáúndasa moórá-o'a paápé isatá awánéta séta iyámpói ma'ánkaraimba póta awánéta wenáwí'a mósá maránae séta témēta túne siyááwe.

³Suwaná marará-káwáágó Éroti mináái isówana arunkó sáwí'a úwasa Yérúsaremu-naopakewiwara'a isówana tirunkó sáwí'a úwana ⁴Éroti óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sun-kwáásíyē táántowasa túwaandu

uwaná séna Maníkómó ai'marándawimba Káráisitimba ma'ankáínda nááfara ma'ankáíniyo súwasa ⁵sésa Yúndiyaa-marafa'a Pétaremu-naopa'a ma'ankáíniye. Maníkón-aaimo simátímakowi agaimaréna séna

⁶ Yúndiyaa-marafa'a Pétaremu-naopakemba-kwaasisono. Yúndiyaa-marafa'a káráwiyaiwaiimba kentí naaópa'o káráwiyaiwai ímba tínaaempa'a méraawe. Kentí naaópakemba moóráwigo paápé uréna kesí waási Ísareri-waasiya'a kawé'á úmai káráwiyiniye agaimaréna siyáiyé suwaná ⁷Éroti iséna aafáúmó íyáúsupaken-kwaasi aúpá'á táántowasa tuwaná tísai ena séna nóran-kanaawa minó'á paápé isará awánaraao súwasa simámúwana ⁸Éroti séna Pétaremufa'a miníyámpói koayaafái úmai awáné'a tasimásimiya'a kesé'a kuré'a wenáwí'a mósá maráano súwasa ⁹isésa kumbá aafáúmó íyáúsupa'o mésamo awánaraan-o'a awánowana minókó aifa'á wéwena miníyámpóimó méronka'a kowaúwasa ¹⁰áfáaraumai aamoí ésa ¹¹mindáúmpá'á iyésa anówane miníyámpóiyé tuwánésa kífaesa miníyámpóigón-áwí'a mósá marésa unáámbá óin-tokésa kawé-tántáá'á korí-óntámbá fóimai amésa kawé'-úmúmbó í-tántáá'á fóimai amésa asaa-wiyúm-básáwénkwárá'á fóimai ámakaawe.

¹²Ámatuwesa tún-kwáúwana Maníkó kaainampá'á simátimena séna Érotimba ímba kosimáméro súwasa ff'on-ampakemba kentí naaópa'a kuráawe.

Ísumba ái'maesarai Ísípifa'o kurááyan-aai.

¹³Kúwana wíyómpakemba Fasi'aénkóní kísau-waasigomba Yósepi kaainampákémbá awánówana séna Éroti miníyámpói tufuwíndasafena wésaafa-ifo íyáfasine anówane miníyámpóiyé tí'mae Ísipi-marafa'a koména'a aáno'a simáme'a ái'mae tiyó sénaumne súwana ¹⁴mindó'wáámbá íyáfasinena anówane miníyámpóiyé tí'maena Ísipi-marafa'a wéména ¹⁵mifá'á komérowana Éroti pukáiyé. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyá uráiyé. Wemá agaimaréna séna Fasi'aénkó séna

Ísipi-marafakemba kesáanimba
méraina'a áántaanana kouweráiniye
siyáiyé agaimaréna siyónka'a póna miyá uráiyé.

Iyámpóimo tínkakaan-aai.

¹⁶Éroti awánómbe aafáúmó íyáúsupaken-kwaasi karo'á simánkesa kóuwana Érotin-arunko áyámba úwana aafáúmó íyáúsupaken-kwaasimo simámakon-aaisafenawe o'á paápé uráiyemo siyón-aaisafenawe imáyáa éna tuwímbai ti'maréna séna Pétaremu-nao'-aempa'-naopimpa'a kae'-áátáimó uwásúwén-iyampoíye ímbo kae'-áátáimó uwásúwén-iyampoíye saafá úmai tínkantuwáaro súwasa miyá uráawe.

¹⁷Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Yéremaya siyónka'a póna miyá uráiyé. Wemá agaimaréna séna

¹⁸Ráma-waasi áfááraumaimo ifi'ó taráamba ísaraawe. Réserin-aísaafitantamba uráan-kwaasi miwítí iyámpóisafesa ifi'á taawasá iyámpóimo
pukáantafesa timambá faráátamai tínkaraawasa úwoi ifi'á támaesa iyáawe
agaimaréna siyáiyé.

Ísípifakembo tiyáan-aaí.

¹⁹Éroti puwúmba Yósepi Ísípi-marafa'a ména wíyómpakemba Fasi'aénkóní kísau-waasigomba kaainampákémbá awánówana séna
²⁰miníyámpóígómbá tufuwónaemo sen-kwáásí é'a púwófo iyáfasine anówane miníyámpóiyé tí'mae Ísareri-marafa'a waaó súwana
²¹iyáfasinena awaainínkóné ááninkonte tí'maena Ísareri-marafa'a kúmba
²²Érotin-ááninkon-awi'a Ákéreasi afowán-ánóndáá Yúndiyaa-aempa'a kawáá-kísáú wémauwana Yósepi iséna mináémpá'ó wíndasafena inkaisúwana kaainampá'á Maníkó simámuwana Káríri-aempa'a
²³Násareti-naopa'a tí'maena koméraiye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna miyá uráiyé. Wemá Ísuntafena séna
Násaretifaken-kwaasin-iyé sénááwe
agaimaréna siyónka'a póna miyá uráiyé.

Yónimo simátímakain-aaí.

Mááka 1:2-8, Rúku 3:1-18, Yóni 1:19-28

3 ¹Minkánááfímbá moóráwígon-awi'a Yóni ména nombó maitinkówi póna Yúndiyaa-marafa'a kúmba máásai-marafa'a koména simátimena séna
²Maníkó wení waási kawáánimba ómbaraifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á teró simátíma'maena iyáiyé. ³Naaófá'á Yóni ímbo méronka'a Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya Yónimo paápé índasafena imáyáa éna agaimaréna séna
moóráwigo máásai-marafa'a ména aaemáiyakemba séna Fasi'aénkóní aambó wi'ankáiyamba wení aambá arupíse íyana minámpá'á wíno
Áísáya agaimaréna siyónka'a póna Yóni paápé úwana mináái paápé uráiyé.

⁴Yóni káámeri-poigoni áyáu-watoi iyéna ásisamba á'wáánkau uréna fa'nóríné wantáámikóní aúwé mintón-aantemba wénena
⁵aaí simátíma'maena iyúwasa Yérúsaremu-naopaken-kwaasiye Yúndiyaa-aempaken-kwaasiye Yóndani-nonkoni menáipákéné maanáipákén-kwáásíyé miyáumai-waasi tóso ésa
⁶miwítí sáwí-awauma kufiyúwana Yóni Yóndani-nompimba nombá maitínkaraiye.

7Yóni nombá maitinkéna awánómba áamáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye sáwífa'a nombá maisinkáinkwae sésa wempá'á tóso uwaná simátimena séna iyánkó póígon-araa'an-owe. Maníkó kentí sáwí-meyamba timínifo nááwa simátímísara iséra inkaiséra wéteo. 8Kentí sáwí-kisau tuwé'o Maníkómpá'ó té'o é'a kawe-kísáú maíya'a tuwánánaumne. 9Émbaramu kentáá síwá'ná ímbá póta Maníkóní kawe'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. Maníkó Émbaramun-aísaafitantamba ónááwe sénaraantaasi maanóntámpínkémbá kanaámpó'a waási úráaro sisa'á úráawaisino. Émbaramun-aísaafitantamba uráundawi póta kawe'-wáásísá úne sé'a miyán-ímáyáá ímba oro. 10Ímba kawe'-árámbá íyáín-taima áwáufimba wéyaisuwesamo iyafímbó agaisúwáantemba Maníkó miyáumai kentí sáwí-meyamba timíníye Yóni siyáíye.

11Yóni simátimena séna kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'ó tewí nombá wémaitinkaundanifo kesnáaembo tándawi Ufaen-ámútánkómbá ai'maráínana kuména kempímbá óraa'a uwátinkainíye. Iyamó agáéntemba íníye. Wemá óraako kembá íyáákaraifo wemó aai síndara'o kemó sendá sáwí'an-íye. 12Aawinkwínaumo sipetifímbó mósá marésamo mentúwááwanamo anómbo marapá'ó kúmísanamo ásimo fiyúndágo mo tiyútúwáásasamo kámakama'o índai-iyafimbo uwááígo mo agaisuwésamo anómbo naaúmpa'o mósá máráántemba waási miyaráámbá íníye Yóni siyáíye.

Ísumba nombó maiyánkarain-aii.

Máaka 1:9-11, Rúku 3:21-22

13Minkánáá Ísu Káriri-aempakemba Yóndani-nompa'a téna Yóni nombá maisinkáinkwae séna túwana 14Yóni séna ímbanifo emó nombó maisinkénda kanaán-ifo kentáfémo sémo nombá maisinkaaómó séndawe súwana 15Ísu séna ifátuwe súndantemba miyán-uwo. Miyámó ékaimo ékai Maníkó siyáíni'a óyauye súwana ewé séna 16nombá maiyankówana nompínkémbá íyáfasinowana kampúaran-tawaai tuwínkaal'-úwana Yóni awánómba Maníkóní ámútanko mááufu'-numaraamba úmaena Ísu ane'á kumbérowana 17aagó aantemba wíyómpakemba séna maawá kesáánimba isa'á wen-ímáyáá wée'a áfááraumai aamoí uwánkaumne siyáíye.

Waántáwanko Ísumba ma'máímo awánarain-aii.

Máaka 1:12-13, Rúku 4:1-13

4 1Súwana waántáwanko Ísumba áisai úmai isáíndasafena Maníkóní ámútanko Ísumba simámuwana máásai-marafa'a 2koména tómbá ímba néna ayáátááka'a 40 no'waamba waúwana áfááran-aii tówana

³waántáwanko Ísu sáwí'o índa awánánae séna Ísumpa'a téna séna emá
 Maníkón-ááninko úne wésempo maanóntánkóntáfé tómbá úréna'a naanó
 siyó súwana ⁴Ísu séna Maníkón-aai aúfáífinkemba séna
 tómbó náiyawi aantemba waási ímba fasi'átinkainifo Maníkó
 siyáintemba
 seyaafá'á íyana fasi'átinkainiye
 siyáifo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ⁵waántáwanko Ísumba
 áí'maena Yérúsaremu-naopa'a wéna óraa'-amaan-dankoni amifa'á
 móankena ⁶séna Maníkón-aai aúfáífinkemba séna
 Maníkó wíyómpakemba wení kísau-waasisomba ti'maráínasa
 enká'á káráwiyesa pósa óntanka'a aísamai turaráanafo sésa
 tiyáántandesa faramónááwe
 siyáíye. Mindásafe emá Maníkón-ááninko úne wésempo maankákémbá
 ásfénasa wíyómpakewi farámbaesa marapá'á múankanaawe
 waántáwanko súwana ⁷Ísu séna Maníkón-aai aúfáífinkemba
 é'a miyá siyéna moórá-aaiwara'a séna
 kentí Fasi'aénkó Maníkómbá
 áísai úmai isánae ímba seró
 siyáimba emó séndantembo miyámó ékaa Maníkómbá áísai úmai
 isáúsino. Mindásafemo emó sénda ímba miyá ónaumne Ísu súwana
⁸waántáwanko Ísumba áí'maena óraa'-omapa'a iyéna móankena seyaafá'-
 máráfá'á káráwiyon-kwaasiye miwítí óraa-fasi'aene aráánamena ⁹séna
 kenká'ó kífaemo ken-ímáyáámó mósá máréna'o é'a káráwiyi-kisau áména
 káráwiyinone waántáwanko súwana ¹⁰Ísu séna waántáwanko kóuwo.
 Maníkón-aai aúfáífinkemba séna
 kentí Fasi'aénkó Maníkómpá'á imáyáa é'a wenáwí'-aantemba mósá
 maré'a wení kísau aantemba máéro
 siyáifo emó sénda ímba miyá ónaumne súwana ¹¹waántáwanko
 auwéna kúwasa wíyómpakemba Maníkóní kísau-waasi kumésa Ísumba
 áwa'nai uráawe.

Ísu wení kísau mo ómbakain-aai.

Máaka 1:14-15, Rúku 4:14-15

¹²Yóni marará-káwáágón-áwí'a Érotintafena séna sáwí'a uráíye
 siyóntafena ándáfa'a máankowana méron-aai Ísu iséna Káríri-aempa'a
 wéna ¹³Násareti-naopa'a ímba koména Kápaneamu-naopa'a koméraiye.
 Mindáópa'a Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'-naopa'a Sépiyuraaniye Náfataraiye
 tísaafitantambo uráawiti marará'ó wéron-daopa'aniye. ¹⁴Ísu Kápaneamu-
 naopa'a koméromba naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowin-awí'a Áísáya
 agaimaréna siyónka'a póna miyá uráíye. Wemá agaimaréna séna
¹⁵Sépiyuraaninte Náfatarainte mindárai tísaafiti marafá'á
 nonkwaaúnkóní áwáífa'a Yóndani-nonkoni menáípá'-márágón-

áwí'a Káríri-marafa'a méraawi fí'o-fi'on-kwaasisafe'a súnna
 16 minkwáásí túnáín-aempa'a mésa sámó kaipa'á awánánááwe.

Maníkóni némpa'o túnáín-aempa'o méraawi sán-kátinkainiye
 agaimaréna siyónka'a póna Ísu paápé éna miyá uráiyé. 17 Minkánáa
 Ísu simátimindasafena ómbarena simátimena séna Maníkó wení waási
 kawáánimba ómbaraifo kentí sáwí-imayaa tuwé'a Maníkómpá'á
 teró siyáiyé.

Ísu éiyain-kwaasimo táántarain-aii.

Máaka 1:16-20

18 Ísu Káríri-waaukoni áwáífakafamba kúmba kae'-wáásiyái
 mésarai awaaón-áwí'a Sáimoni moóra-awi'a Pítáa úwana áfákon-awi'a
 Énduruwe'a mésarai miwítí kísau pósarai mófáá'a to-tímapa'a wénesarai
 mare'mare'-únámbá nompi tukésarai méroyana 19 Ísu simátimena séna
 kesé'a tekaiyó. Mófáá'o to'máímo tímapa'o wénoyantemba aú-kisau
 tíménakai wénekaí kesáái simátímapa'a wéniyasa kempá'á teró súwasarai
 20 mimbáré'maré'-únámbá tuwésarai wesé'a kurááye.

21 Wesé'a kuyaná Ísu maréna kúmba kae'-wáásiyái mésarai
 Sépétin-ááninkai awaaón-áwí'a Yémísi úwana áfákon-awi'a Yóniye
 tifowámpín-kwimái nompín-táómpimba méresa mare'mare'-únámbá
 to'mayaa wéuwana Ísu minkáé'nárai táántowasarai 22 minúwóiyáámbá
 tifowámbá mindómpín-táómpimba auwésarai Ísuwe'a kurááye.

Ísu sáwífa'-waasifimba kisaumo maiyáin-aii.

Rúku 6:17-19

23 Ísu Káríri-aempa'a naaó'-nao'a wénena ámáán-daumpimpa'a
 Maníkó wení waási kawáánin-aii minásé-áái kosimátímapa'a wénena
 fí'o-fi'on-ti'o
 ún-kwaasi asófatinkafa'a kúwana 24 wenááigo
 Síriyaa-marafa'a naaó'-nao'a wété úwasa fí'o-
 fi'on-ti'o ún-kwaasiye sáwí-amutanko tirumpimbó méron-kwaasiye
 tíyayaambo táúnkon-kwaasiye tíyayaambo pukón-kwaasiye miyámó
 un-kwáásí taawiya'maésa Ísumpa'a mátínkówana asófatinkena 25 aambó
 wénumba sáwífa'nanka Káríri-aempakene Tékáporisi-aempakene
 Yérúsaremu-naopakene Yúndiyaa-aempakene Yóndani-nonkoni
 menáipákén-kwáásiyé miyáumai-naopaken-kwaasi wempá'á tóso uráawe.

Ísu omápa'a iménamo simátímakain-aii.

Rúku 6:20-23

5 1 Ísu mérowasa sáwífa'-waasimo tóso umbá tuwánéna omápa'a
 imérowasa wení waásisomba túwaandu uwaná 2 simátimena séna
 3 Maníkó súwa'nai ínkwae sewí Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena

miwíyá'á wégawaaniye. ⁴Miwífimbá sáwí-imayaa wéraisana tirunkó umbaí wétaiwai Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena fetói wéuwatinkaiye. ⁵Kentúmo ímbo maimaésa wéiyowi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkaimba pósa siyáim-barama maénááwe. ⁶Maníkó siyáintemba miyámó ónaemo wésewi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena kawé'ó úmaimo méraiyantafena kawé'-í'a uwátinkainiye. ⁷Tirumbó wéuwatinkaawi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena arumbá uwátinkainiye. ⁸Tirumpinkémbó kawé'-áái aantemba wésewi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkaimba pósa Maníkómbá awánánááwe. ⁹Waásifimbo farumó uwátinkaiyantafesa kísau wémaewi Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena kesí iyámpóin-owe síníye. ¹⁰Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo arupíse úmaimo méraantafesa sáwí'a wéuwatinkaawe. Maníkó miwí kawé'á wéuwatinkena miwí wení waási-i'o ombá póna wégawaaniye. ¹¹Kembiwímó kentáfé'o fasi'ámaimo méraantafesa mindásafesa sáwí-aai simátinkesa sáwí'a uwátinkesa fí'o-fi'on-karo'-aai simátínkáamba Maníkó kembiwí kawé'á wéuwatinkaiye. ¹²Naaófá'ó Maníkón-aaimo simátímakowimo sáwí'o uwátínkaraantemba káfé'a sáwí'a wéuwatinkaamba tirunkó kawé'á wéina'a aamoí é'a wíyómpakemba kentí kawé'-méyámbá maénááwe Ísu siyáiyé.

Ságon-aaiye uwígón-aaiyemo Ísu siyáin-aai.

Máaka 9:50, Rúku 14:34-35

¹³Ísu simátimena séna marapá'ó méraan-kwaasifimba mé'a uwígómó ásémo intenkáámbá wéowe. Miyá wéombanifo uwímó sáwí'o énamo ímbá ímba kawé'á úmai kéna ímba áséma éna sáwísankaamba isasá aampa'á tukésa wénowe.

¹⁴Marapá'ó méraan-kwaasifimba mé'a sámó kaintenkáámbá wéowe. Omápa'o wérain-daopa'o mósá awánaantemba kembiwí méraawini áwáuma wéawanaawe. ¹⁵Iyamá ómbá kúra'maresa ímba aúpá'á maráiyamba afora'á makésa mindáópaken-kwaasi awánánááwe. ¹⁶Miyáumai sámó kaintembá waásifimba mé'a sán-kátinkaiyasa kentí kawé-kísáú tuwánésa kentifo wíyómpa'o méraiwain-awi'a mósá maránááwe Ísu siyáiyé.

Ísu amáámbo siyáin-aai.

¹⁷Ísu mináái simátimena séna ímba kentáfé'a sé'a Mósesé siyáin-aine Maníkón-aai simátímakaawi siyáan-aine ifá'á túwáíwaiye ímba seró. Maníkón-aai siyáan-aai ímba tuwánáúmbo siyáanteni'o úmaimo paápé índasafe'a kunkáumne. ¹⁸Simátíménda ísáaro. Wíyómbo maramá wéraisana póna Maníkón-aai waé'wae'a wéiyé. Maníkón-aai go seyaafá'á waé'wae'a wéimba póna minááiígómó siyáinten-úmai seyaafá-tántáá'á

paápé íníye. ¹⁹Miyáumai Maníkón-aaifinkembo karo'-ááímó taraisésamo fí'owantafesamo sésamo wéundantemba miyá índa mindá kanaán-íye síyanamo éna Maníkó séna kesí waási kawáánúnda-waasifinkemba ímba fasi'aén-kwáásín-owe sínífo Maníkón-aaimo taawiyafésamo simátimesamo sésa Maníkón-aaí ísáaro wésewisafena Maníkó séna kesí waási kawáánúnda-waasifinkemba óraa'-waasin-owe síníye. ²⁰Moórá-aaí simátíménda ísáaro. Ámáán-kawaa-waasiye ámáamba sen-kwáásiyé sésa Maníkómó siyáintemba úmai méraumnemo sembá karo'á wésewe. Miwímó ontembó kembiwímó é'a Maníkómó kawáánipa'a ímba mé'a Maníkómó siyáintemba érai'a miyámó é'o é'a Maníkómó kawáánipa'a ménaawe Ísu siyáíye.

Tínkamon-aaimo siyáin-aaí.

Rúku 12:57-59

²¹Ísu maarán-ááíwárá'á siyáíye. Naaófá'á Mósese kentíwá'násafena simátímakain-aaí ísaraamba maará siyáíye. Ímba tínkamiyasa púwóro. Miyámó íyasamo ésa aaifimbá maitinkánááwe siyáimbanifo ²²simátíme'a súné. Miwítí waásisafesa aaisambá wétiyiyawi aaifimbá maitinkáiyamba mindá kanaán-íye. Miwítí waásisafesa sáwí-aaí simátínkááwi tí'maesa aaimó ísááwitopa'a tíyasa aaifimbá maitinkáiyamba mindá kanaán-íye. Miwítí waásisafesa uwó-wáásíyá'ó úwoi-waasiya'o sésa símai sáwí'a wéiyawi ónkaifa'o iyamó wégaipa'a mérayamba mindá kanaán-íye. ²³Miyán-ááí imáyáa ombá Maníkóntáfé'o imáyáamo é'o moórá-tantaa'o aménae'o óraa'-amaan-daumpa'o komé'o é'a kentí waási aaí ta'ótokaiya'o tááka'o maké'o é'a ²⁴Maníkómbó amíyan-tantaa'a óntan-taaregoni ewaa'á mámare'a minááí koísámai arupíse uwásuwe'a kouweré'a Maníkómbá áméro. ²⁵Aaimó simátinkanae síyawimo tí'mae wíyasa aampa'á mósimai paápé uwásuwesa koró. Óraa'-waasimo mátimiyasamo ésa í-wáásí timíyasa ánda-naumpa'a tinkánááwe. ²⁶Ímbo miyámó íyasamo ésa ánda-naumpa'a mótinkaiyasa ímba ááéma tai'ánaumne sésa seyaafá'-méyámbá tímatuwaiyasa faútinkanaawe Ísu siyáíye.

Aarakwá'ó tasáén-aaimo siyáin-aaí.

Mátíyu 19:9, Máaka 10:11-12, Rúku 16:18

²⁷Ísu minááí simátimena séna naaófá'á Mósese simátímakain-aaí ísaraamba maará siyáíye. Fí'owi tuwaainíntóné tuwaai'wainté ímba nóro siyáimbanifo ²⁸simátíme'a súné. Moóráwigo moórá-inimbo awánénamo tafisénae sénamo índa ímba afora'á ínífo imáyáa aantemba tafisínana Maníkó séna imáyáafinkemba é'a wétafisiye síníye. ²⁹Túrankomo sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awáné'o é'a ónkaifa'o wíyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'o uráinda maisuwé'o mérayamba mindá kawé'an-íye. ³⁰Tiyáánkomo

sáwí'o ína'a misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-tiyaamba arátúwáaro. Kae-tíyáábó wéraina'o é'a sáwí-marupa'o iyamó wégaipa'a wíyamba mindá sáwí'an-iyé. Sáwí'o uráinda maisuwé'o méraiyaamba mindá kawé'an-iyé.

³¹Naaófá'á Mósese maará siyáiyé. Moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwaíndawí aúfáífimba agaimaréna séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáimbanifo ³²simátimé'a súné. Awaainínkó ímba moórá-waasigoe wénisana awaai'kó ai'mátuwaísana minínínkó kówéna moórá-waasi komaiyéna minínínkó aú-waasigoe wénimba sáwí-anka'a wéniyé. Aifa'-áwááikómó ai'mátukaintafena miyá wéiyé. Moórá-waasigo ai'mátukain-inimbo wémaimba wewará'á umémbá wémaiyé Ísu siyáiyé.

Seyaafá-tántáapímbá ímba matuwé'a seró-áái.

³³Ísu maarán-ááiwará'á siyáiyé. Naaófá'á Mósese simátimákain-aai ísaraamba maará siyáiyé. Fasi'aénkómpátá miyá ónaumne síyamba karo'á sefáínifo érai'a sé'a miyán-oro siyáimbanifo ³⁴simátimé'a súné. Kemó miyá ónaumnemo síyambo é'a érai'a miyán-oro. Kemó ímbo miyá ónaumnemo síyambo é'a érai'a ímba miyán-oro. Maní'kó káráwiyaiwi wíyómpa'a méraifo Maní'kón-áwíka'a ímba matuwé'a seró. ³⁵Maní'kó marapá'á káráwiyai'pa'an-ifo ímba marará'á matuwé'a seró. Yérúsaremu-naopa'a Maní'kó káráwiyain-daopa'an-ifo ímba mindáópa'a matuwé'a seró. ³⁶Fafután-á'nóntáúrá'á kaantún-a'nontau ímba kanaán-ure'a kaantún-a'nontaura'a fafután-á'nóntáú ímba kanaán-uránááfo tí'nónká'á ímba matuwé'a seró. ³⁷Kemó miyá ónaumnemo síyambo é'a maarán-áái aantemba seró. Ewé miyá ónaumne seró. Kemó ímbo miyá ónaumnemo síyambo é'a maarán-áái aantemba seró. Al'áo ímba miyá ónaumne seró. Simátimunda-aai waántáwankon-imayaafinkeni'a wéowe Ísu siyáiyé.

Anondáamo ímbo tínkamiyan-aai.

Rúku 6:29-30

³⁸Ísu mináái simátiména séna Mósese simátimákain-aai ísaraamba maará siyáiyé. Moóráwigomo moóráwigoni aúrambo fituwáinasamo ésa wen-ánóndáá wenaúramba fituwánááwe. Moóráwigomo moóráwigoni áwááyaamba pótuwainasamo ésa wen-ánóndáá wenáwááyaamba pótuwanaawe siyáimbanifo ³⁹simátimé'a súné. Sáwí'o uwátinkaiya'a ímba anondáá miwí sáwí'a uwátínkáaro. Táá'o tuwaumíya'o é'a ímba anondáá tínkame'a aneka'á waé-timiyasa tuwaumónááwe. ⁴⁰Kentí unáánkwátóisafesamo maénae sésamo tí'maesamo aaimó ísáín-waasigompa'a kurésamo síya'o é'a ímba al'áo síyamba paákákén-únánkwátóiwara'a tíméro. ⁴¹Aampa'ó ta'ótoresamo sésa kentáái

moparáwimbá kárika'a súwa'nai orómó síya'o é'a ímba a'áo síyamba úwoima ayáatáaka'a túwa'nai oro. ⁴²Moórá-tantaa'a simiyó síya'o é'a úwoi tíméro. Moórá-tantaa'a wááu simiyó síya'o é'a miyán-oro Ísu siyáiyé.

Namuro-wáásí kawe'á uwátínkáaro-aai.

Rúku 6:27-28,32-36

⁴³Ísu mináái simátimena séna naaófá'á simátímakain-aai ísaraamba maará siyáiyé. Kentí waási-imayaan-oro. Kentí namuro-wáásí tiyámba uwátínkáaro siyáimbanifo ⁴⁴simátimé'a sune. Kentí namuro-wáásí imáyáa timé'a sáwí'o uwátínkááwisafe'a túwa'nai úmai Maníkómpá'á inái seró. ⁴⁵Miyámó ombá wiyómpa'o kentifo méraiwaini iyámpói-i'a wéowe. Maníkó miyáumai kawe'á uwátinkena aái sisaná aa'á kaisaná kawe'-wáásíyá'é sáwí-waasiya'e aa'á kaisaná Maníkó aái sisaná aa'á tisaná arupísemo on-kwáásíyá'é ímbo arupísemo on-kwáásíyá'é aa'á wétiye. ⁴⁶Seyaafá'nánká kentí waási-imayaamo wéowasamo ombá anondáa miwí-ímáyááwárá'á wéowe. Taakisimó máén-umen-kwaasi ímba kawe'-wáásí ombánifo miwítí waási-imayaamo owasamó ombá anondáa miwí-ímáyáá wéowe. Miyáumaimo kentí waási-imayaa aantembo íyanamo éna Maníkó ímba kawe'-mékámbá timínífo kentí namuro-wáásíwárá'á imáyáa tíméro. ⁴⁷Seyaafá'nánká kentí waási-i'a úmai kawe'á wéuwatinkaawe. Maníkóní ambó ímbo wéaraaiwaewiwará'a miyá wéowe. Miyámó onten-úmai kentí waási aantemba ímbanifo kentí namuro-wáásíwárá'á kawe'á uwátínkáaro. ⁴⁸Kentifo wiyómpakewi kawe'-í'a úmai méraimba mindásafe'a imáyáa é'a kawe'-í'a úmai méraaro Ísu siyáiyé.

Wétuwa'nai-on-aai.

6 ¹Ísu mináái simátimena séna tuwímbaisafe'a tirumbá uwátinke'a túwa'nai íyamba ímba maarán-ímáyáá é'a waási méraiyanka'a wétuwa'nai-onasa óraa'-waasin-iye síwae-imayaa ímba íyamba úwoi túwa'nai oro. Miyán-ímáyáámó wée'o túwa'nai íyanamo éna kentifo wiyómpakewi kawe'-mékámbá ímba timíníye. ²Óntamo ímbo makáawimo túwa'nai íyamba waási aamoí uwásinkaiwae-imayaa ímba é'a ímba óraaka'-óraaka'a síyamba úwoi túwa'nai ónááwe. Kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásí ámáán-daumpa'e aampa'é toruparésa óraaka'o sembá óntamo ímbo makáawimo tímémba ímba miwí-ímáyáá ombá wétimesa kesúwí'a mósá maráíwae sésa wétimewe. Érai'a simátimé'a sune. Mindámo tímén-anondaa miwí túwí'o mósá maráámba é'a mimbéyámbá wémaewe. ³⁻⁴Óntamo ímbo makáawimo túwa'nai íyamba kesí waási suwánaafo sé'a waásimo ímbo méraiyanka'a túwa'nai oro. Miyámó ombá kentifo aúpá'ó wéomba tuwánaiwai póna kawe'-mékámbá timíníye Ísu siyáiyé.

Maníkómpá'a inaimó sen-áái.

Rúku 11:2-4

⁵Ísu mináái simátimena séna Maníkómpá'ó inaimó síyamba kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásímó sentembá ímba miyán-oro. Miwí sésa waási suwánésa aamoí uwásinkaiwae-imayaa ésa áamáan-daumpa'a mésa waásimo tóso on-áémpá'á mésa inai wésewe. Érai'a simátimena sune. Miwímó miyámó wéon-anondaa miwí túwí'o mósá wémaraamba mimbéyámbá wémaewe. ⁶Miwí miyá wéfo Maníkómpá'á inai síyamba kentí naaúmpa'a kembiwí aantemba imé'a kentifombó ímbo ane'ó awánaawimpa'a inai síyana aúpá'ó wéomba tuwánaiwai póna iséna kawe'a úmai túwa'nai íniye. ⁷Maníkómpá'á inai síyamba úwoi-aaiyaamba ímba símai tafisénááwe. Maníkóní aambó ímbo arááiwaéwi sésa tafisímai-aaisa senanasá súwa'nai íniye sésa úwoi-aaiyaamba símai wétafisefo ⁸ímba miyán-oro. Kentifombó Maníkómpá'ó miyám-baaran-aaisafe'o wéaisai-e'o súwa'nai íniyemo síyamba é'a awánaraimba póna túwa'nai íniye. ⁹Maníkómpá'ó aaimó síyamba maará seró.

Kentáásifowao wíyómpa'o méraandawi enáwí'a íyáákarain-awita mósá wémaraumne. ¹⁰Ení nombaragó seyaafá moórá-mora-waasi tirumpimbá kumíno. Wíyómpakewimo ení áamáambo arááiwaéntemba marapátá méraundawisa miyáumai arááiwaéno.

¹¹Káfé-kanaa-tomba kentáá simiyó. ¹²Waásimo aoisaambó uwásinkaiyata anondáá ínta miyásá uwátinketa miwítí aoisaambá maitiyúwáana miyáumaisa kentáásí aoisaambá maisiyuwaaó.

¹³Sáwí-yantaakomo kentáá ma'máímo awánáíndasafenamo ínamo e wasiyuwaaó. Seyaafá'-má'ú-yántáákó kentááímbá tifó sé maisiyuwaaó. [Ení waási kawáánúmae wéiyonana ení fasi'aémbá waé'wae'a úmae wéiyisana enáwí'a óraa'a úmae wéiyimba érai'-aain-iyé.] Miyán-áái Maníkómpá'á seró.

¹⁴Sáwí'o uwátínkaraamba ímbo anondáámo sáwí'o é'o ifátuwaiyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwímó sáwí'o wéomba túwa'nai ena maitiyuwáínífo ¹⁵sáwí'o uwátínkaraamba úwoimo imáyáamo úmae iyé'o ímbo ifátuwaiyanamo éna kentifo wíyómpakewi kembiwímó sáwí'o wéomba ímba maitiyuwáíníye Ísu siyáíye.

Tómbó aawentamó on-áái.

¹⁶Ísu mináái simátimena séna Maníkómpá'ó inai aantembo sé'a tómbá wéawentan-omba aasásóí'-wáásímó ontembá ímba miyán-oro. Miwí sésa waási suwánésa sésa kawe'a ésa tómbá wéawentan-owe síwae sésa tómbó ímbo naanten-tóí'á matuwésa méraawe. Érai'a simátimena sune. Miwítí méyámbá miwí túwí'a mósá wémaraam-beyamba é'a maiyáawe. ¹⁷Miwí ésa miyá wéfo kembiwí tómbá wéawentan-omba tóí'a wisuké'a

ti'nóntáu paasé'a túmai kawé'á úmaraiyasa ¹⁸waási tuwánésa tómbá wéawentan-owe ímba síyana kentifo tuwánéna kawé'-méyámbá timíníye. Kentifon-ane'ó ímbo awánaawi aúpá'ó ombá awánaiwai kawé'-méyámbá timíníye Ísu siyáíye.

Wíyómpaken-kawe-tantaakon-aii.

Rúku 12:33-34

¹⁹Ísu mináái simátimena séna marapá'ó méraamba sáwífa'-ontama ímba máráaro. Maráíyan-ontama ufóiyaraamba ínana waígo náinana táúkaa'a ínasa mindámbá sáwí'a uwásuwesa umémbá maénááfo sáwífa'-ontama ímba maré'a ²⁰kawe-kísáú maíyana kentí kawé-tántáá'a wíyómpa'a wéíniye. Wíyómpa'a wéraitamba ufóiyaraamba ímba ínana waígo ímba náinana táúkaa'a ímba ínasa waási ímba umémbá maíyana úwoi wéíniye. ²¹Marapá'ó kentí óntamo wérainanamo éna marapátáféna tinkáínifo wíyómpa'o kentí óntamo wérainanamo éna wíyómpatafena tinkáíníye Ísu siyáíye.

Túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-áái.

Rúku 11:34-36

²²Ísu mináái simátimena séna túranko kentí imáyáafimbo sámó kain-tántáá'an-íye. Túrankomo kawé'ó úmaimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá sámá káínifo ²³túrankomo ímbo kawé'ó úmaimo awánáinanamo éna seyaafá'-ímáyáá tuwinkáíníye. Marapá-tántáá'-ímáyáá aantembo íyanamo éna kempímbó sámó kain-tántáá'ó ímbo wénamo éna kumeu'ó í-tántáákó óraa'a úmai wéíniye Ísu siyáíye.

Óntantafena Maníkóntáfénamo siyáin-aii.

Rúku 16:13

²⁴Ísu mináái simátimena séna ímba kanaa'á kae-káwáá-wáásítí kísau wémaewe. Miyámó ésamo ésa moóráwigomba aamoí ésa moóráwigomba ímba aamoí uwánkanaawe. Miyámó ésamo ésa moóráwigoni kísau kawé'á úmai maésa moóráwigoni kísau tuwesaraí ónááwe. Miyáumai Maníkóní kísau mo ma'éo é'a sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaa ímba úmae iyónááwe. Sáwífa'-ontamba maénaumne-imayaamo é'o é'a Maníkóní kísau ímba maénááwe Ísu siyáíye.

Méraantafe'a ímba óraa'-imayaa oró-áái.

Rúku 12:22-31

²⁵Ísu mináái simátimena séna mináái imáyáa é'a simátíme'a súne. Méraamba ímba óraa'-imayaa é'a tómbó náíyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a kentúra'o unáánkwátóimo íyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. Tómbó náíyamba úwoisambanifo waásimo méraamba óraa-tantaa'an-íye.

Unáánkwátói íyamba úwoisambanifo waási túma óraa-tantaa'an-iye. ²⁶Numagómpá'á imáyáan-oro. Numagó ímba kísau éna tómbá fáká'mai naaúmpa'a makéna wénaifo kentifo wíyómpakewi miwítí tómbá tímísasa wénaawe. Maníkón-aúranka'a kemá waási numagómbá íyáákaraamba póna kentí tómbó éna timíníye. ²⁷Kembiwímó óraa'-imayaamo é'o é'a maíyan-kanaa ímba kanaa'á ayáátááka'a méranaawe.

²⁸Unáánkwátói íyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a waiwandáánká'á imáyáan-oro. Waiwandáánkó ímba kísau éna ímba wení unáánkwátói makáífo ²⁹simátíme'a súne. Naaófá'á Yúndaa-waasiti óraakon-awi'a Soromoní sáwífa'-unankwatoíye ko'naariríyékó makówi úwasa waási awánésa kawé'an-iye sumbánifo waiwandáán-aramba awánésa óraa-kawé'an-iye wésewe. ³⁰Ufá'á ko'naarirí-tántáá'é séna waiwandáámbá Maníkó makáíye. Umá ímba waé'wae'a ínifo káfé'a ínasa aafáyáa waási agaisuwáiyamba Maníkó mintántáá'á imáyáa éna ko'naarirí-tántáá'á makáíye. Miyáumai Maníkó waásisafena imáyáa éna kentí unáánkwátói timínífo kembiwí Maníkontáfé'a ímba kanaa'á wésuwa'nai-iwain-iye ímbo seráámbá wésewe. ³¹Maníkó wétuwa'nai-ímba pó'a tóné nonémó náiyantafe'a ímba óraa'-imayaa é'a unáánkwátóimo íyantafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. ³²Maníkóní aambó ímbo arááíwáéwi tóné nonémó náiyantafesa óraa'-imayaa wéowe. Tómbó nombó ímbo wéne'o é'a púwófo séna kentifo imáyáa éna wétimífo imáyáa ímba óraa'-imayaa wé'e'a ³³Maníkómó wení waásimo kawáánintafe'a aifa'á imáyáa é'a wembó arááímo tainí'o wéontafe'a imáyáa é'a miyámó owaná mintántáá'á wétimiye. ³⁴Aúnkáwe aafáyáawe paápé índa-tantaatafe'a ímba óraa'-imayaa íyana tirunkó umbaí táíno. Káfé'a wérain-tantaatafe'a imáyáa é'a aafáyáamo paápé índa-tantaa'a awáné'a imáyáa é'a moóra-kanaa moóra-kanaamo paápé índa-tantaa'o awánaantemba imáyáan-oro Ísu siyáíye.

Ímba sáwí-aaí simátíméro-aaí.

Rúku 6:37-38,41-42

7 ¹Ísu mináái simátimena séna tuwáné'o é'a sáwí-waasiye siyanamó éna Maníkó kentáfénawara'a miyá sínífo tuwáné'o é'a sáwí-waasiye sefó. ²Kawé'-áái wésimatime'a sáwí-aaí wésimatime'a íyantafena Maníkó kembá miyá íníye. Tíméntení'a úmai Maníkó miyáumai timíníye. ³Kentúrampimba iya-arumbá wéraisalo ombá ímba awánaamba kentí waási tuwáné'a enaúrampimba ayaantambá wéraiye wésefo ímba miyá seró. ⁴Kentúrampimbo iya-arumbó ímbo awánaamba nóra séra kentí waási túrampinkemba tiyaantambá maitiyuwánae wéseo. ⁵Kaumbo-kae'-ááiwará'-wáásín-oyo kentúrampinkemba iya-arumbá maisuké'a tuwáné'a kentí waási túrampinkemba tiyaantambá kanaa'á maitiyuwánááwe Ísu siyáíye.

⁶Kawe-tántáá'ó iyánkómbó ímbo ámentemba Maníkón-aai taraisíyawi ímba simátíméro. Simátimiyasamo ésa karaánáá'a simátinkanaawe. Kawe-tántáá'ó póigombo ímbo ámentemba Maníkón-aai ímba sínkáíye wésewi ímba simátíméro. Simátimiyanamó éna minááí'ó fiyúndáraamba to'wíníye.

Maníkómpá'ó inaimó sen-áái.

Rúku 11:9-13

⁷Ísu séna Maníkómpá'ó inaimó wésemba áisai úmae wéiyiyana timíníye. Áántamae'lo wéiyiyana kentáái isáíníye. Wésaafa úmae iyíyana Maníkó aráátiminiye. ⁸Áisai íyanamo éna Maníkó timíníye. Wéaantewanamo éna Maníkó kentáái isáíníye. Saafámo íyanamo éna Maníkó aráátiminiye. ⁹Kemá iyámpóiwara'-waasi kentáánintombo kisaamá simiyómó síya'lo é'a ímba óntamba timíyamba kisaamá timénááwe. ¹⁰Mófáá'a simiyómó síya'lo é'a ímba iyaankafayaambá timénááwe. ¹¹Énifo sáwí-waasi ombánifo kentáánintomba kawe-tántáá'á wétiméfo wíyómpakemba kentáásifowa kawe'-aantemba iwáí póna áisai íyawimo éna kawe-tántáá'á timíníye.

¹²Kembó tirááímo táínda-i'lo úmaimo wétuwa'nai-iyá'a miwí miyáumai túwa'nai oro. Minááímó simátimunda Mósesé siyáin-aaiye Maníkón-aai simátímakowi siyáan-aaiye minkáé'-ááígóní áwáuma wésimatimune Ísu siyáíye.

Kári'-ontagon-aai.

Rúku 13:24

¹³Ísu séna kae'-óntámá wéraisá'a kári'-ontafimba iyáféráaro. Óraa'-ontama óraa'-ankoni ontamán-iyé. Maníkóní némpa'lo maé'mae'lo íyan-aempa'a minóráá'-ámpá'á wéwesa sáwífa'-waasi minóntáfímbá wégowe. ¹⁴Kári'-ontama umbai-ánkóní ontamán-iyé. Aúí'lo úmaimo maé'mae'lo íyan-aempa'a minúmbái'-ámpá'á wéwesa sesimái'-waasi aantemba minóntámá saafá úmai awánésa wéyiaferaawe Ísu siyáíye.

Karo'-ááímó sen-kwáási táái.

Rúku 6:43-44, Rúku 13:25-27

¹⁵Ísu mináái simátimena séna tuwímbai karo'á simátimesa sésa Maníkón-aai simátimunda-waasi úne wésewi miwí káráwimai méraaro. Sipisípi-poigomo aáno úmaimo máintemba miwí karo'-ááwéyáá úmai wénombanifo kawe'-ímáyáá sáwí'a wéuwatinkaan-kwaasin-owe. ¹⁶Miwítí áwáumo awánánae'lo é'a miwítí kísau awáné'a miwímó méraawini áwáuma awánaaro. Fekómó éna ímba áwíyanda-arankaamba iyáínífo fe'-arambá iyáíníye. Antirígómá afo'afáá'-arankaamba ímba iyáínífo

antírí-aramba iyáíniye. ¹⁷Miyáumai kawe-táígo kawe'-árámbá iyáísana sáwí-taigo sáwí-aramba wéiyaiye. ¹⁸Kawe-táígo ímba sáwí-aramba iyáísana sáwí-taigo ímba kawe'-árámbá iyáísana ¹⁹kawe'-árámbó ímbo iyáín-taima ayáímai iyafímbá wéagaisuwaawe. ²⁰Miyáumai minkáró'-wáásítí kísau awáné'a miwítí áwáuma miyáráán-úmai awánánááwe.

²¹Kentáfésa kesí Fasi'aénkón-iyé wésewiwara'a Maníkó ímba seyaafá'nánká káráwinda póna kesifo wíyómpakewimbo arááímo tainí'ó wéowi aantenka'a káráwiyiniye. ²²Maníkó seyaafá'nánká méraawini áwáusafesa tísai índa-kanaa tíndara'a kentáfésa sáwífa'-waasi sésa Fasi'aénkóo ení fasi'aéntámbá Maníkón-aai simátímakaumne. Ení fasi'aéntámbá waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyukaumne. Ení fasi'aéntámbá fí'ó-fi'on-kawe-kísau ímbo awánaraan-kísau maiyáumne síyambanifo ²³simátíme'a súne. Ímba kesí waási é'a sáwí-kísau wémaen-kwaasin-ófo kóro kemá sénaumne Ísu siyáíye.

Naambó urááyawi-taai.

Rúku 6:47-49

²⁴Ísu mináái simátímena séna kesáái isésa wéaraaiwaewi miyán-kwáásímó simátíméndara'a isáaro. Kawe'-ímáyááwárá'-wáási fasi'aén-dámbá ónae sésa mai'á u'maésa kumémesa óntanka'a naamayáámba múfaimai naambá úmaraiyana ²⁵aa'á téna óraa'-nomba fínana mindámbá ímba tawísínda fasi'ámai wéena óntanka'-namba póna úwoi wéíniye. ²⁶Énifo kesááimo isésamo ímbo kawe'ó úmaimo wéisaiyawi miyán-kwáásímó simátíméndara'a isáaro. Naambá ónae sésa ímba mai'á ukésa iyamba nonáámááíya'a paák'á úmakaiyana ²⁷óraa'-a'a téna nombá fiyéna mindámbá tawísísuwainana sáwí'a íníye Ísu siyáíye.

²⁸Ísu mináái simátímuwasa túwaandu urón-kwaasi isésa ²⁹ámáámba sen-kwáásímó sentembá ímba sífó óraa'-waasigoraamba siyé sésa táátafesa uráawe.

Ísu námombo kón-kwaasi kawe'ó uwánkarain-aai.

Máaka 1:40-44, Rúku 5:12-14

8 ¹Táátafesa uwaná Ísu minómápákémbá kumúwasa sáwífa'nanka ánaaemba arááiwáúwana ²moóráwigo námombo kón-kwaasi Ísumpa'a téna óraakon-iyé séna aísamaifimba takífaena séna kentáfénamo ankáínamo e kanaa'á aúí'a uwásinkainone súwana ³Ísu ayáámba ane'á ta'ótorena séna miyá ónaumpo enáúra'a karefó'a kawáúwiye súwana minúwóiyáámbá kawáúguwana ⁴Ísu séna enáúra'ó uwánkaunda-aai simátímenafó enáúra'a kawáúwifo naaófá'ó Mósesemo siyáintemba ámáán-kísau-waasifa'a wéma enáúma máaraatime póíma

tímínasa Maníkóntáfésa ísámai tufú'mai agaiyasa seyaafá'nánká awánésa áurakemba kawáúwiye sénááwe Ísu siyáiyé.

Rómu-i-waasigon-aai.

Rúku 7:1-10

⁵Ísu mináái simásuwena Kápaneamu-naopa'a kúwana Rómu-i-waasiti kawáágó ména Ísumpa'a téna óraaka séna ⁶óraakoo kesí kísau-waasi naaúmpa'a ména óraa'-ai'a isaná áuwawaako ímba úwauwa wéisana méraiye súwana ⁷Ísu séna koasófankanaumne súwana ⁸wemá séna kemá kári'-waasi úmpo emá óraa'-waasi ómpo kesí naaúmpa'a íyínda uwófi'a ínompó ifátuwe aai aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáino. ⁹Kewará'á kawáá-kísáúgóni áwáuma awánaraunda kesí kawáágó sisa'á wení kísau wémae'a kesí i-wáásísáfé'a súnasa kesí kísau wémaewe. Moóráwigontafe'a sé'a waaó súnana wéwisa'a moóráwigontafe'a sé'a tiyó súnana wétisa'a kesí kísau-waasisafe'a miyá uwómó súndantemba miyá wéofó úwoi aai aantemba sinaná kesí kísau-waasi asófáino súwana ¹⁰Ísu mináái iséna áátafena éna wembó arááíwa'maesamo kun-kwáásísóntáféna séna simátimé'a sune. Minkwáásí Rómu-waasigo kentáféna súwa'nai í-fásí'áémbá tokáiyé wésifo kesí waási Ísareri-waasifinkene fí'on-kwaasifinkene ímba miyán-áái wésewe. ¹¹Simátíménda ísáaro. Aafáúmó íyáúsipakene kúwáféráipakene fí'o-fí'on-aempakene sáwífa'nanka tóso ésa Maníkó wení waásimo kawáánipa'a mésa kentíwá'ná Émbaramuwe Áísáakiye Yékopuwe tómbá náiyambanifo ¹²mindárau tísaafitantambo uráawi miwí túma maimaé wéiyesa sésa Maníkó kawáánipata ménaumne wésewi tí'maena kumeu'ó in-áémpá'á tiyuwáínasa ifí'á wétesa sáwí'a úmai mésa túwááyaamba umpufuwónááwe Ísu simátiména ¹³Rómu-i-waasiti kawáágóntáféna séna emó kentáfémo séndantemba miyá onaná asófainifo ení naaúmpa'a waaó súwana minkánáá wení kísau-waasi asófankaraiye.

Ísu tí'o ún-kwaasimo asófátinkarain-aai.

Máaka 1:29-34, Rúku 4:38-41

¹⁴Ísu Pítaani naaúmpa'a iména awánómbe Pítaan-aráandaomba áuiya kówana mérowana ¹⁵ayáánka'a ta'ótorowana mináuíyá tasí úwana íyáfasinkena tómbá kúfu'a uwátímakaiye.

¹⁶Úwasa fenómpinka'a sáwí-amutamba tirumpimbó méron-kwaasi tí'maesa Ísumpa'a túwana aai séna sáwí-amutamba tirumpinkémbá maitiyuwówasa kóuwana tí'o ún-kwaasi asófátinkaraiye. ¹⁷Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya agaimaréna Ísuntafena séna sí'o wéimba asófásinkena

sí'o wéimba tasí uwásínkaraiye
agaimaréna siyónka'a póna Ísu miyá uráiyé.

Ísumba arááiwaenaemo siyáan-ai.

Rúku 9:57-60

18 Moórá-kanaa sáwífa'nanka tóso ésa Ísun-amándára'a mérowana tuwánéna wení waásisafena séna nonkwaaúnkóní menáípátá kónae súwana 19 moóráwigo áamámba sún-kwaasigo téna séna seyaafá'-náópa'o nín-dafa'a es'é'a nónaumne súwana 20 Ísu minkwáásígómbá áisai ena séna emó sénda súnda-ai imáyáan-uwo. Waankó taaiyaifimbá wáísana numagó ánáamba úmarena wéwaifo kemá waási úranko ímba naambá úmare'a wéwauwne súwana 21 moóráwigo wembó arááiwauwai séna óraakoo méraanana kesifo puwína utámare'a embá arááiwaenaumne súwana 22 Ísu séna ímbanifo kesáái ímbo isésamo pukáan-kwaasiyaamba owí puwíyan-kwaasi utátinkanaafo emá kembá sirááiwauwo Ísu siyáiyé.

Óraa-fiyunda torówanamo Ísu mafaimakáin-ai.

Máaka 4:36-41, Rúku 8:22-25

23 Ísu mináái simámena wení kísau-waasiye nompín-táómpimba íyátesa nonkwaaúnkóní menáípá'á kumbá 24 Ísu a ún-kwaigurówana minkwaaúmpá'á óraa-fiyunda torówana nonkó tufántáafan-éna nompín-táómpimba ówitowasa kúwáfekunafo sésa 25 inkaisésa Ísumba koaúsésa sésa Fasi'aénkó puwúnafosa súwa'nai uwo suwaná 26 nóintafera wéinkaisoo. Kentimankúnkúmba kári'an-iyé séna íyáfasinena fiyúndágonte nonkóntétafena óraaka séna mafáékaiyo súwasarai fiyúndágoe nonkóe'a mafáúyana nonkó kará'náguwana 27 táá'a úwasa keáímbá sésa nóran-kwaasiya'iyó. Fiyúndágoe nonkóe'a wenáái isaiyó sésa tiyáámba ufakésa táátafesa ésa siyáawe.

Sáwí-amutambo maitíyukain-ai.

Máaka 5:1-17, Rúku 8:26-37

28 Simásuwesa mindómpín-táómpimbo kumbá Káriri-marama tínaaempa'a wérowana Kégésaa-marama túrampa'a wérowasa mimbárafá'á kumbá Ísu mindómpín-táómpinkemba kumúwasarai kae'nárai wempá'á tiyááye. Minkáé'nárai sáwí-amutamba tirumpimbá mérowasarai waásimo utátinkón-ontan-aifa'a mésarai túwáífiya wéuyasa waási inkaisésa minkáé'náraimo méroyapa'a ímba kuwasarái minkáé'nárai Ísumpa'a tésarai 29 óraaka sésarai Maníkón-ááninkoo sínkami-kanaa ímba tiyáisa sínkaminierai wétene suyasá 30 ewaa'á sáwífa-poima mésa umá wénowasa 31 minkáé'nárai tirumpinké-sáwí-ámútántómbá Ísuntafesa sésa si'mátuwesaamo e mimpóí tirumpimbá si'maraao suwaná 32 miyán-oro súwasa sáwí-amutantomba minkáé'nárai

tirumpinkémbá kárúwesa pói-tirumpimba koférówasa mimpóísómbá seyaafá'á ámempakemba tuwaantantésa nonkwaaúmpímbá kúwáférómbe putásowasa ³³póiyá'o tafíkwí awánésa minúwóiyáán-úmai naaópa'a wésa póígomo úne Ísumo minkáé'nárimo uwátinkone mósimatim-besimati uwásá ³⁴isésa koawánánae sésa kumbá koawánésa Ísuntafesa sésa maambáráfá'á ifá siyuwésa kóuwo siyáawe.

Ísu aísamaimo pukówimba kawé'ó uwánkarain-aii.

Máaka 2:1-12, Rúku 5:17-26

9 ¹Suwaná Ísu wení kísau-waasiye nompín-táómpimba íyátesa kumbá wení naaópa'a marapá'á kúmúwasa ²tuwímbai aísamaimo pukówimba wandaaifímbá marésa taawiya'maésa tésa Ísumpa'a máánkówana Ísu tuwánéna taawiya'maésamo tun-kwáásímó érai'a kawé'á uwánkainiye-imayaamo umbá Ísu tuwánéna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna kesí waásiyo ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne súwasa ³ámáámbo sun-kwáásí keáímbá sésa Maníkó weyáá sáwí-imayaa maitiyuwáfnífo minkwáásígó Maníkómbá karaánáá'a wéankaiye suwaná ⁴Ísu miwítí imáyáa tuwánéna nóra séra miyá-sáwí-ímáyáá wéoo. ⁵Moóráwigo aísamaimo pukáindawintafenamo séna ení sáwí-imayaa maiyauwáúmne sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sénááwe. Énifo moóráwigomo aísamaimo pukáindawintafenamo séna íyáfasine eyáárika'a waaó sínasamo ésa éraira sí karorá síyó sésa awánánaáwe. ⁶Kemá waási úranko marapá'ó méraunda waásiti sáwí-imayaa maitiyuwáúnda-fasi'aemba tokáumpo aráátíménda awánánaáwe séna aísamaimo pukón-kwaasigontafena séna íyáfasinke ení wandaaímá maimaé ení naaópa'a waaó súwana ⁷íyáfasinena wení naaópa'a kúwasa ⁸mérowi Ísumo úmba awánésa táátafesa ésa Maníkón-áwí'a mósá marésa sésa Maníkó minkwáásígómbá fasi'aémbá ámísana póna miyá uráiyé sésa táátafesa ésa tiyáámbe tóipimba fáákaawe.

Ísu Mátíyumbo áántarain-aii.

Máaka 2:13-17, Rúku 5:27-32

⁹Suwaná Ísu tuwéna wéna awánómbe moóráwigon-awi'a Mátíyu taakisímó máún-daumpa'a mérowana awánéna séna íyáfasine kesé'a tiyó súwana íyáfasinena wembá arááíwa'maena kúwasa ¹⁰Ísu wení kísau-waasiye Mátíyuni naaúmpa'a imésa tómbá wénowasa sáwífa'nanka taakisímó máún-kwaasiye sáwí'o un-kwáásiyé mindáúmpá'á imésa nowasá ¹¹ámáán-kawaa-waasi awánésa Ísuni kísau-waasisafesa tísai esa sésa kentí óraako nóra sénawa taakisímó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásísé'a tómbá wénaiyo suwaná ¹²Ísu iséna séna tíyofaan-kwaasi kawé'-úmaimo méraan-kwaasi ímba wétuwa'nai-oto tí'o in-kwáásí wétuwa'nai-owe. ¹³Mindásafe'a arupíse úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'á tíwae sé'a ímba

kunkáumpo sáwí'o úmaimo méraan-kwaasi táántaanasa Maníkómpá'a tíwae sé'a kunkáumne. Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna Maníkó séna póimo tufú'maimo agaimáimo símémba kanaán-ifo tirumbó wéuwatinkaamba óraa'-aamoí wéune siyáimba mindásafe'a imáyáa é'a miyá wéumpo minááígóní áwáuma isé'a miyán-oro Ísu siyáiyé.

Tómbó aawentamó on-áái.

Máaka 2:18-22, Rúku 5:33-39

¹⁴Súwasa Yóni nombó maitínkáíwaini kísau-waasi Ísumpa'a tésa áísai esa sésa keséta áamáan-kawaa-waasiye moórá-mora-kanaa Maníkóntáféta imáyáa éta tómbá ímbo náúnda inái aantemba wésumpo ení kísau-waasi ímba miyá ombá tómbá úwoi wénaawe. Nóra sésawa miyá wéoo suwaná ¹⁵Ísu séna moóráwigo aaremó maíndawi amááraasomba tanómbo kautimínda miwísé'a mérainasa aamoí ésa mintómbá ímba a'áo sénááfo úwoi nánááwe. Ánaemba minkwáásígómbá aí'mae kóiyasa minkánáa amááraasomba tirunkó sáwí'a ínasa tómbá a'áo sénááwe Ísu séna wemó ánaemba tiyuwénamo iyíndasafena mináái siyáiyé.

¹⁶Ísu mináái simátimena séna ááéraan-ampantamo afaa'ó wéraisasamo ombá aú-ampanta ímba kárámai wéfaruwowe. Miyámó íyanamo éna aú-ampantago sáwí'a ínana ááéraan-ampantago aú-ampantaraamba ímba íníye. ¹⁷Aú-anda-aran-domba ááéeraa-sipisipi-asi-anafeumpimba ímba wéfatimaraawe. Miyámó íyanamo éna aú-anda-aran-donko óraa'a éna ááéraan-anafeumba kafaména sáwí'a ínana mindómbá úwoifa'a fatíwiniye. Mindásafesa aú-anda-aran-domba aú-sipisipi-asi-anafeumpimba wéfatimaraawana minándá-árán-dóné misípísípí-ási-anafeune kawé'a úmai wéraiye Ísu siyáiyé.

Inaamarúgóe aaregónté-taai.

Máaka 5:22-43, Rúku 8:41-56

¹⁸Ísu mináái wésimatimuwana moóráwigo áamáan-danka'o káráwiyowi téna Ísu óraakon-iyé séna aísamaifimba kífaena séna kesiyáámúmba puwínena wéifo tiyé ane'a kóta'ótorenana iyáfasinaino súwana ¹⁹Ísu iyáfasinena wení kísau-waasiye miwá-íyáíse'a kumbá ²⁰moórá-ininkomba áí'a ún-ininko sísamaifakemba kae'a kumbaimái-aatai naeeyámba ankówana minínínkó Ísumba arááíwa'maena wéwena wení unáánkwátói aráíya'a kóta'ótorena ²¹imáyáa éna séna wení unáánkwátói aráíya'a kóta'ótóráánanama sí'a ésinkainiye-imayaa éna kóta'ótorowana ²²Ísu faé'mai awánéna séna kesímánaako áá'a ímba íno. Kentáfé sé érai'a súwa'nai índawin-iyé sénda póna áí'a é'ánkáiye súwana minkánáa kawé'a úmai méraiye.

²³Kawe'á úmai mérowana Ísu wéna áamáán-danka'o káráwiyowini naambó wéronka'a wéna awánómba túwaandu úmaimo méron-kwaasi uwíyemba wétufuwesa óraa'-ifi'a wétowana Ísu tuwánéna ²⁴séna máápa'a kúmóro. Minárásígó ímba pukáifo úwoi aúma wéraiye súwasa Ísun-awíyáái uwaná ²⁵Ísu ti'mátuwowasa máápa'a kúwákárúwowana minárásígó pukópa'a iyéna ayáánka'a ta'ótorowana minárásígó iyáfasinowana ²⁶Ísumo ún-aai wété uráiyé.

Ísu túramba kafíkóndarai kawe'ó uwátínkarain-aai.

²⁷Mináái wété úwana minkákémbá Ísu aampa'á kúmba kae'nárai túramba kafíkóndarai wembá arááiwa'maesarai wésarai óraaka sésarai Téfitini

akún-ándáfákéwí ómpo arunkái uwásinkaaó suyaná ²⁸maréna naaúmpa'a imérowasarai minkáé'nárai wesé'a iméroyana Ísu tísai ena séna kentáfékai sékai súramba kanaa'á kawe'á uwásinkainiyewa wéseyo Ísu súwasarai óraakoo kanaámpó miyá ínóne suyaná ²⁹kentáfékai miyásáfékai érai'e séyamba póna túramba kawe'á íno súwasarai ³⁰túramba awánamai kawe'á uyaná Ísu óraaka simátimena séna kemó únda ímba simátímékaiyo súwasarai ³¹ifátuwesarai wemó úmba mósimatim-besimatimba uyaná wété uráiyé.

Ísu amóíkaratan-kwaasi kawe'ó uwánkarain-aai.

³²Minkáé'nárai kuyasá tuwímbai moóráwigomba áí'maesa Ísumpa'a tuwaná wenarumpimbá sáwí-amutamba mérontafena minkwáásígó ímba aai wésuwasa áí'maesa Ísumpa'a máánkówana ³³Ísu maiyauwówana kóúwana minkwáásígó aai súwasa sáwífa'nanka awánésa táátafesa ésa sésa Ísareri-waasisa éta naaófá'á miyán-kísáú ímba awánaraundasa káfé'warata ímba wéawanaumne sumbánifo ³⁴ámáán-kawaa-waasi sésa sáwí-amutantonti kawáágó fasi'aémbá ámisana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye siyáawe.

Ísumo arumbó uwátínkarain-aai.

³⁵Ísu naaó'-nao'a óraa'-naopa'e kári'-naopa'e wénena áamáán-daumpimpa'a iména Maníkó wení waásimo kawáánin-aai ásé-aai simátíma'maena iyéna fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi asófatinkaraiye.

³⁶Ísu miyá wéuwasa sáwífa'nanka'o tóso umbá tuwánéna séna sipisípiya'o ímbo káráwiyaawimo ímbo méraisasamo sipisípimo sáwí'o úmaimo nóntemba miyá owasá ímba túwa'nai úmae wénowasa sáwí'a wéowe séna arumbá uwátinkena ³⁷waásima Maníkómpá'á tíwae-imayaa éna wení kísau-waasisafena séna kísau'fa'a sáwífa-tomba áfu karáisasa mintómbá fakaráyan-kwaasi sesimái-waasi méraamba pó'a ³⁸kísaugoni

afowámpá'á inai síyana kísau-waasi ti'maránasa mintómbá fakaránááwe Ísu siyáiyē.

Ísu wení waási kísaura'o ti'mákain-ai.

Máaka 3:13-19, 6:7-13, Rúku 6:12-16, 9:1-5

10 ¹Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi táántowasa tuwaná waási tirumpinkémbá sáwí-amutamba maitíyu'mae'a nóro-fasi'aemba tiména fí'o-fi'on-ti'o ún-kwaasi asófatinkei-fasi'aemba tímakaiye.

²Fasi'aémbá tiména wení kísaura'a ti'maréna séna kesí aantá-waasin-owe súwai túwí'a moóráwigo Sáimoniye séna aú-awi'a Pítaawe simánkena moóráwigo Pítaan-áfáko Énduruni moóráwigo Sépétin-ááninko Yémísini moóráwigo Yémísin-áfáko Yónini moóráwigo ³Fírípini moóráwigo Pátóromiyuni moóráwigo Tómaasini moóráwigo Mátíyu wemá taakisimó maúwaini moóráwigo Áráffásin-ááninko Yémísini moóráwigo Tándiyasini ⁴moóráwigo Sáimoni wemá Rómu-kamani-waasi ti'mátuwanae siyáiwaini moóráwigo Yúndasi-Ísakerioti wemá ánaemba Ísumba wení namuro-wáásimó aráátímakaiwai miyáumai-waasi Ísuni kísau-waasin-owe.

⁵Ísu minkwáásí sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi ti'maréna séna kosimátíma'mae nóro. Fí'onkaa-waasiti naaópa'e Sámériyaa-waasiti naaópa'e ímba né'a ⁶kentí waási Ísareri-waasiti naaópimpa'a nóro. Sipisípiya'o ímbo káráwiyaiwaimo ímbo méraisasamo sipisípimo sáwí'o úmaimo nóntemba Ísareri-waasi miyámó wéomba ⁷kosimátíma'e sé'a Maníkó wení waásimo kawáánimba wéombaraiye kosimátíma'mae'a nóro. ⁸Tí'o in-kwáásí asófatinke'a púwón-kwaasi iyáfasintinke'a námombo karáin-kwaasi túma kawé'á uwátinke'a sáwí-amutamba tirumpimbá méraan-kwaasi maitiyúwáanasa kónááwe. Minkísáúgóní fasi'aémbá úwoi timúna'a ímba óntamba méyámbakaafo úwoi kawé'a uwátínkáaro. ⁹Aampa'ó wíyamba ímba moórá-tantaa'a maimaé koró. Óntamba ímba unáámpimbá fáítumae'a wé'a ¹⁰tón-únámbá ímba maimaé wé'a tísamai ánáamba ímba maimaé wé'a táúmba ímba maimaé koró. Moórá-mora unáánkwátói timantentén-úmai kufé'mae'a koró. Túwa'nai iyawi káráwiyonaafo tuwímbai-tantaa'a ímba maíyamba úwoi koró.

¹¹Maníkón-aaimo simátimiyantafe'a moórá-naopa'o wíyamba kembiwímó naambó timíndawimba saafá é'a mindáúmpá'-aantemba mé'a kentí kísau maimái tai'é'a mindámbá tuwé'a fí'on-daopa'a koró. ¹²Moórá-naumpa'o iyíyamba méraiyan-kwaasisafe'a sé'a kawé'a úmai méraaro síyasa ¹³kembiwímó káráwiyianamo éna Maníkó kawé'a

uwátinkainifo ímbo káráwiyianamo éna Maníkó kembiwí aantemba kawé'á uwátinkainiye. ¹⁴Moórá-naopa'o wíyambo naambá ímbo tímésamo kentáái ímbo isáíyanamo éna Maníkó mindáoopakem-kwaasi ímbo aamoí uwátinkainifo aaraámbare'a aiyowáí'a é'a tísamaifakembaramo uwáéntenkaani'a oro. Mindáúmpárá'i mindáopara'iyo tuwé'a koró. ¹⁵Simátíménda ísáaro. Maníkó waási méraawini áwáusafenamo tísai índa-kanaa tinda naaófá'ó Sónómu-naopa'e Kómóraa-naopa'e méraan-kwaasi sáwí'o uráantafena sáwí-meyamba tímíniye. Kembiwímó tínaaembo uwátimiyankwaasi sáwí-meyamba tímíniye. Minkwáásisóntí sáwí-meyanko Sónómu-naopakewiye Kómóraa-naopakewiyeti sáwí-meyankomba íyáákainiye Ísu siyáíye.

Sáwí'o uwátinkaiyan-aii.

¹⁶Ísu mináái simátimena séna simátíménda ísáaro. Sipisípimo wisanamó áwáífiyaase'o in-íyánkómó intenkáámbó on-kwáásífímbá ti'maránaumne. Kawé'-ímáyááwárá'-wáásíyáámbá úmai mé'a sáwí'o uwátinkaiyambo é'a ímbo anondáá sáwí'a íyamba aáno úmai méraaro. ¹⁷Káráwiyoro. Óraa'-amaan-kisau-waasi kembiwí tí'maesa óraa'-waasifa'a mótingesa aafímbá maitinkésa áamáan-daumpa'a mótingesa túwiyonku'-nésa ¹⁸kentáfé'o fasi'ámaimo méraantafesa ta'óto'mai tí'maesa kámáni-óraa'-waasifa'e kawáánon-kwaasifa'e mátinkesa aafímbá maitinkáíya'a miwí kesáái simátime'a fí'onkaa-waasisonte kesáái simátimenaawe. ¹⁹⁻²⁰Aaimó simátínkénka'a nóran-aaiya sénaumno-imayaa ímbo óraa'a é'a ímbo kentí imáyáafinken-aii sénááfo kentifoní ámútanko

íyan-aii úwoi táaka tinkáína'a sénááwe.

²¹Tuwímbai tífá'awaawi tí'mai fí'owiya'a tinkáíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Tifoísáimo ésa tíráámarimba tí'mai fí'owiya'a tinkáíyasa tínkamiyasa puwónááwe. Iyámpóisombo ésa tinófoima tí'mai fí'owiya'a tinkáíyasa tínkamiyasa puwónááwe. ²²Kentáfé'o fasi'ámaimo méraantafesa tíyámba uwátinkesa miyámó wéomba ímbo ifátuwesamo kentáfésamo fasi'ámaimo méwi Maníkó kawepá'á métinkainiye.

²³Moórá-naopa'o méwasamo sáwí'o uwátínkéwa'o é'a tiyuwé'a tuwaantanté'a fí'on-daopa'a koró. Simátíménda ísáaro. Ísareri-waasiti naaó'-nao'a simátíma'mae'a wényana minkísáú ímbo tai'áraindara'a kemá waási úranko aneka'á kumónaumne. ²⁴Ifó'-wáásígó uwáítái'-iwáímbá ímbo wéíyaakaiye. Kísau-waasigo wení óraa'-waasi ímbo wéíyaakaiye. ²⁵Ifó'-wáásígó uwáítái'-in-kwáásígómó índantemba íniye. Kísau-waasigo wení óraa'-waasigomo índantemba íniye. Miyáumai kemá óraako únasa símai sáwí'a uwásinkesa sésa sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri iyémá wésewe. Miyá wéseмба pósa kesí waási símai áfááraumai sáwí'a uwátinkanaawe Ísu siyáíye.

²⁶Ísu simátimena séna mináái imáyáa é'a waási táároi ímba inkaisé'a méraaro. Aúpá'ó wérain-tantaa'a seyaafá'á afora'á paapé ínasa awánánááwe. Kumeupá'á wérain-tantaa'a afora'á paapé ínasa awánánááwe. Mindásafe'a waási táároi ímba inkáisóro. ²⁷Aúpá'ó simátiménda afora'á simátiméro. Kembiwímó simátiménda-aaí sáwífa'-waasimo túwaandu íya'a simátiméro. ²⁸Tínkamiya'o puwíyan-kwaasi táároi ímba inkáisóro. Miwí kentimambá ímba tínkambai tai'ánááfo Maníkón-áároi aantemba inkáisóro. Wemó éna ónkaifa'a túwara'e timankwárá'é tuwáinasa méranaawe. ²⁹Maarán-áái imáyáan-oro. Kári'a téntempaaran-dumama kae'-númámá kári'-ontankakemba siyáánkai-toyaaraamba wémeyanofó Maníkó kíyaan-dumama káráwiyena ímbo kanaán-iyemo sínanamo éna ímba puwéna marapá'á kumínífo ³⁰⁻³¹sáwífa'-numama Maníkón-aúranka'a ímba óraa-tantaa'an-ifo waási óraa-tantaa'a owaná póna káráwiyena seyaafá-tántáá'a wéawanena kenti'nótáuwara'a wétoraumai wéawanaifo ímba táá'a íno Ísu siyáíye.

Ísun-awi'a aforatáámó senda-áái.

Rúku 12:8-9

³²Ísu mináái simátimena séna seyaafá'-wáási túranka'a kentáfésa sésa kesí óraakon-íye síyawisafe'a kesifo wíyómpakewin-aúranka'a sé'a kesí waásin-owe sénaumne. ³³Énifo waási túranka'a kembá tínaaemba uwásiyawisafe'a kesifo wíyómpakewin-aúranka'a sínaaemba uwátinkanaumne Ísu siyáíye.

³⁴Ísu mináái simátimena séna kentáfé'a maarán-ímáyáa ímba oro. Waási seyaafá'á aáno úmai méraantafena marapá'á kunkáíye. Ímbanifo marapá'ó kunkáunda maarán-íye. Waási tuwínkaa'-ésa tuwímbai kesáái isáiyasa tuwímbai aaisambá sénááwe. ³⁵Káfé'wara aáno'wara'a kesááisafesa maará ónááwe. Afowá moórá-imayaa ínana ááninko fí'on-imayaa íníye. Anówa moórá-imayaa ínana ayáámúnko fí'on-imayaa íníye. Anááfúkowe fí'o-fí'on-imayaa óyááye. ³⁶Moóráwigo wenamáárawi wení namuro-wáásíyáámbá úmai ónááwe. Kesááisafesa miyáumai miwítí imáyáa tuwínkaa'a ónááwe Ísu siyáíye.

³⁷Ísu mináái simátimena séna kesí waási-i'a ónae síyawí aifa'á tinófoíye táánine tiyáámúne tirumbá tímésa ánaaemba kembá tirumbá símémba uwófi'an-owe. ³⁸Kemó púwónnda-aaraa-taimo súwaata'mae'o kondantembá kesí waási-i'a íyawí umbai-tántáá'á tímíyasa minúmbái-tántáá'á ímba maimaésa kembó sirááiwaiyamba uwófi'a ónááwe. ³⁹Tirááímo táínda-i'o ésa ímba kawé'á úmai méranaafo kentáfésa imáyáa ésamo tirááímo táínda-tantaa'a tuwésa puwésa aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónááwe Ísu siyáíye.

⁴⁰Ísu mináái simátimena séna ti'maráandawí kentáái isáiyawí kesááiwara'a isánááwe. Kesáái isáiyawí si'mákaiwain-aiwara'a isánááwe.

⁴¹ Maníkón-aai simátimindawi tuwimbaifa'a wínasa sésa Maníkón-aai wésimatimendawi ónda pó'a enáái isánaumne síyawí wésimatimiwaimba Maníkó kawe'-mékámá aména wéisaiyawiwara'a miyám-békámá timíníye. Arupíse úmai méraiwai tuwimbaifa'a wínasa sésa arupíse úmai méraandawi ónda pó'a enáái isánaumne síyawí arupíse úmai mérainda-waasigomba Maníkó kawe'-mékámá aména wéisaiyawiwara'a miyám-békámá timíníye. ⁴² Kesí waási awánésa sésa úwoisan-kwaasi imbánifo Ísuni waási-i'a uráamba pó'a áwa'nai ónae sésa kári-tantaa'a nombá amíyana Maníkó kawe'-mékámá timíníye Ísu siyáíye.

Yóni nombó maitínkáiwain-aai.

Rúku 7:18-35

11 ¹ Ísu wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi mináyáatáá'-áái simátimena mimbárafá'á tuwéna fí'o-fi'on-daopa'a wenáái kouwátái'-úmae wénena wenáái simátímakaiye.

² Simátimuwana Yóni ándá-naumpa'a méronka'a Maníkómó íyáfasinankaiwai Káráísiti ún-aai iséna wení kísau-waasi ti'marówasarai Ísumpa'a tésarai ³ áisai esarai sésa kumínonemo siyáawiyá'o. Fí'owawa ónómpo kumíndawinta amu'maránaumne suyaná ⁴ Ísu séna tauwerékai isááyane awánááyane Yónimba kosimámekai sékai ⁵ túrambo kafíkáiwai túramba awánaawana táá'o káúnkaiwai táá'a isááwana tísamaimo pukáiwai kawe'-úmai tín-taawaná námombo kaiwái kawe'á uwátinkena pukáan-kwaasi íyáfasintinkena úwoi-waasi ásé-aai simátimena séna ⁶ kentáféna ímba kae'-ímáyáá íyawí tirunkó kawe'á wéíye siyé Yónimba kosimámekaiyo Ísu súwasarai kurááye.

⁷ Yónini kísau-waasiyai tauwerésarai kuyaná Ísu Yónin-aai seyaafá'-wáásí simátimena séna Yóni máásai-marafa'a méraisa'a koawáné'a nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Fiyúnda toréna umó móma'mema'o intenkáán-kwáásí Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Yóni ímba miyán-kwáásín-ifo fasi'aén-kwáásín-íye. ⁸ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Kawe'-únánkwátói úmakain-kwaasi Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ímbanifo miyán-kwáásí kawe'-únánkwátóiwara'-waasi óraa'-waasiti naaúmpa'a méraawe. ⁹ Nóran-imayaawa wéera koawánaraao. Maníkón-aaimo siwái Yóni iyé-ímáyááwá uráao. Ewé Maníkón-aaimo siwáín-íye. Érai'a simátime sune. Wemá Maníkón-aaimo siyáawai íyáákaraiye. ¹⁰ Maníkón-aai aúfáífimba Yónin-aai símai agaimaréna séna

Maníkó séna isaaó. Moóráwigomba ai'maráanana kesáái maimaéna ení aifa'á

wéna ení aambá wiyíníye siyáíye gaimaréna siyáimba Yónintafena siyáíye. ¹¹ Simátíménda isáaro. Yóni nombó maitínkáiwaini kísaugo seyaafá'-wáásítí kísaugomba íyáákaisana Maníkó kawe'á

uwánkaraifo Maníkó wení waásiya'o kawáánin-kwaasi óraa'-waasiye úwoi-waasiye óraa-kawe'a uwátinkainiye. ¹² Yóni nombó maitínkáíwai Maníkón-aaí simátimindasafena ómbakainkemba káfé'wara'a tuwímbai Maníkó kawáánipa'a íyófo sésa aamba faiyónae sésa óraa-kisau máéwasa tuwímbai aamoí ésa Maníkó kenká'á kawáánínkwae wésewe. ¹³ Naaófá'á Maníkón-aaí simátímakowiye Mósesewe Maníkó wení waásimo kawááninda paápé íníye-aaí suwaná ánaaemba Yóni paápé uráíye. ¹⁴ Naaófá'á Íráiyaa maé'éíwai aneka'á paápé íníye-aaí suwa'á minááímo siyáan-aaisafe'a érai'e sewa'á kemá sé'a Íráiyaantafesamo siyáamba Yónintafesa siyáawe wésunda minááísáfé'a érai'e seró. ¹⁵ Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro Ísu siyáíye.

¹⁶ Ísu minááí simátimena moórá-aaíwara'a simátimena séna káfé'o méraan-kwaasi nóran-kwaasiyaanewa sénaumno. Miyán-kwáásiyáámbán-owe. Iyámpóisomba naaópa'a marupímbá mésa ááféma wétesa moórá-aempa'o méraan-iyampoí táántesa sésa tiyé'a imá seró. ¹⁷ Moórá-isa súna'a ímba táásái uráawe. Tirumbó in-ísá súna'a ímba ifi'á taráawe siyáawe. Énifo miníyámpóímó uráantemba maaméran-kwaasi miyá wéowe. ¹⁸ Yóni nombá maitínkáíwai ména ándá-aran-domba ímba wénena Maníkóntáféna imáyáa éna tónkwará'á ímba wénaisasa wentáfésa sésa sáwí-amutamba arumpimbó méraiwain-íye wésewe. ¹⁹ Kemá waási úranko mé'a ándá-aran-donkwara tónkwará'á náúnasa kentáfésa sésa ándá-aran-done tónté'o naiwái póna taakisimó máén-umen-kwaasiye sáwí'o on-kwáásítí waásin-íye wésewe. Énifo Maníkó simátímakaintembo owí sésa Maníkó kawe'-ímáyáawáráwín-íye wésewe Ísu siyáíye.

Ímba aaimó ísaraan-aaí.

Rúku 10:13-15

²⁰ Moórá-mora-kanaa Ísu naaó'-nao'a kawe-kísáú ímbo awánaraan-kisau wémauwasa awánésa sáwí-awauma ímba tuwésa Maníkómpá'ó ímbo tuntáféna Ísu óraaka séna ²¹ kembiwí Kórasi-naopaken-kwaasiye Pétésáíta-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba kentópa'a tíníye. Naaófá'ó Táyya-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye Maníkón-aaímo ímbo ísaraawifimbo kawe-kísáú ímbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa miwítí sáwí-awauma tukáawisino. Sáwí-awaumo tuwésamo úwoi-unankwatoimo úmaesamo kanamó a'makáankakaa Maníkó tuwánaraisino. ²² Mindásafe'o simátíménda ísáaro. Maarán-ímáyáá wée'a Maníkó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Maníkó Táyya-naopaken-kwaasiye Sáíndóni-naopaken-kwaasiye sáwí-meyamba óraa'a timíníye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko

minkáé!-náópakewiti sáwí-meyankomba íyáákamai-sawi-meyamba timíniye. ²³Kápaneamu-naopaken-kwaasisono. Kentúwí'a mósá maré'a sé'a wíyómpa'a iyónaumne sembánifo púwón-aempa'a kónááwe. Naaófá'á Sónómu-naopaken-kwaasifimbo kawé-kísáú ímbo awánaraan-kisaumo maéwándamo awánarekaa miwítí sáwí-awauma túwówana póna Maníkó mindáó'a ímba taí'ásuwowana káfé'a úwoi wéraisino. ²⁴Mindásafe'ó simátíménda ísáaro. Maarán-ímáyáán-oro. Maníkó waási méraawini áwáusafena tísai índa-kanaamo tinda Maníkó Sónómu-naopaken-kwaasi sáwí-meyamba óraa'a timíniye-imayaa wéowe. Énifo kentí sáwí-meyanko Sónómu-naopakewiti sáwí-meyankomba íyáákamai-sawi-meyamba timíniye Ísu siyáiyé.

Kempá'a terómó siyáin-aai.

Rúku 10:21-22

²⁵Minkánáá Ísu Maníkóntáféna séna kesifóo wíyómpa'wara marará'wará'ó káráwiyaandawi óne. Seyaafá-tántáá'á isáúmne sen-kwáási ímba simátíme úwoi-waasi simátíme ²⁶miyámó íyantafena ánkáísa'a pó'a enáwí'a mósá maráúmne Ísu Maníkóntáféna siyáiyé.

²⁷Ísu mináái simáména séna kesifo seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo séna símakaiye. Seyaafá'nánká kesí áwáuma ímba suwánaraafo kemá kesifoní áwáugo únana póna kesí áwáuma suwánaraiye. Seyaafá'nánká kesifoní áwáuma ímba awánaraafo kesifombá pó'a keyáá wení áwáuma awánaraumne. Kesifoní áwáuma simátímenae únda-waasi kanaa'á kesifoní áwáuma wéawanaawe.

²⁸Kentí kísau umbai-kísáú wémaewana kentópa'a umbai-tántáá'á wéráiwai kesópa'a tíya'a kentí imáyáa aú'í'a uwátínkáana'a faru úmai méranaawe. ²⁹Kemá kesúma ímba maimaé iyé'a farumó uwátinkaundawi úná'a pó'a kesí aambá kawé'-úmai awáné'a kesáái taawiyafíya'a kentí imáyáa aú'í'a uwátínkáana'a faru úmai méranaawe. ³⁰Kesááimo taawiyafíyamba ímba umbái táínana tíménda-kisau kawé-kísáún-iyé Ísu siyáiyé.

Ísu sambaatisáfénamo siyáin-aai.

Máaka 2:23-28, Rúku 6:1-5

12 ¹Minkánááfímbá Yúndaa-waasimo saagaan-kánáará'á Ísuwe wení kísau-waasiye kísaufa'a wítí-ton-kisaufa'a wéguwana wení kísau-waasi táái tówasa wítí-aramba kútúmai ásima pítuwesa nowasá ²ámáán-kawaa-waasi tuwánésa Ísuntafesa sésa tuwánaao. Saagaan-kánáá aambá fáí'makaawasa miyá wéowe suwaná ³Ísu séna naaófá'ó Téfitimo uráimba aúfáífimbo agaimakáin-aigoni áwáu ímba

ísaraawe. Téftiye wení waásiye táái tówana ⁴Téfti Maníkóní áamáán-daumpa'a iyéna Maníkón-aúranka'o makón-tomba imaiyéna wénena wení waási timúwasa naráawe. Mintómbá úwoi-waasi ímbo né'ómbanifo áamáán-kisau-waasi aantembo né'ómbaniye. Téfti mintómbá imaiyéna timúwasa nonká'á Maníkó ímbo aaisambá siyáimbanifo kesí waási miyá owa'á aaisambá ímbo seráámbá wésewe. ⁵Naaófá'á Mósese simátimakain-aai aúfáífinkemba awánaraawe. Maníkóntáfésamo ísámaimo póimo tufú'maimo agáén-kwaasi óraa'-amaan-daumpa'a kísau wémaesa saagaan-kánááwárá'á kísau máéwasa miyámó ontáfésa ímba aai simátinkesa sésa sáwí'a wéowe ímba wésewe. ⁶Simátimé'a súné. Kempímbá wémaunda-kisaugo óraa'-amaan-daumpa'o wémaen-kisau gomba íyáákaraifo saagaan-kánáá áamáán-kisau-waasi kísau máéntafe'o ímba sáwí'a owémó senkákémbá kesí kísau-waasisafe'a sáwí'a wéowe ímba seró. ⁷Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkó séna

póimo tufú'maimo agaimáimo símémba kanaán-ifo tirumbó wéuwatinkaamba óraa'-aamoi wéune

siyáimba minááígóní áwáumo isé'ó arááíwaekaa ímbo sáwí'o uráan-kwaasi aafimbá ímba maitínkááwaisino. ⁸Wíyómpakemba waási úranko pó'a saagaan-kánáárá'ó káráwiyaundawi úmpo saagaan-kánáárá'ó waásimo kísau máémba kendén-iyé Ísu siyáiyé.

Ayáámbo kemporaráin-kwaasigon-aai.

Máaka 3:1-6, Rúku 6:6-11

⁹Ísu mifá'á tuwéna áamáán-daumpa'o iyúwana ¹⁰moóráwigo ayáámbo kemporarón-kwaasi mérowasa aafimbá maenkánae sésa Ísumba áisai esa sésa saagaan-kánáá kísau aambá fái'makaan-kanaa póna áí'o in-kwáásí asófankai-kisau maínda áamáámba taraisíni ina taraisíniyo suwaná ¹¹Ísu tísai ena séna kempínkémbá kentí sipisípi-poraa'o saagaan-kánáárá'ó maipímbó kúwáfekaina'o é'a ááéma mósá farántuwanaao. Ewé é'a miyá íyamba ¹²waásigo sipisípi-poigomba íyáákaraimba póna saagaan-kánáá áí'o índa-waasi asófankaiyamba kawé'á éna áamáámba ímba taraisíniye simátiména ¹³ayáámbo kemporarón-kwaasigontafena séna enayáámba fárútuwaaó súwana ayáámba fárútuwowana kawé'á uwáńkowana fí'on-ayaankaamba úwasa ¹⁴ámáán-kawaa-waasi áamáán-daumpakemba kumésa Ísumba tufuwíyanamo puwínda-aai siyáawe.

Ísu Maníkóní kísau-waasigon-aai.

¹⁵Tufuwíyanamo puwínda-aaimo sumbá Ísu iséna mimbárafá'á tuwówasa sáwífa'nanka wembá arááíwáúwana tí'o ún-kwaasi seyaafá'á asófatinkena ¹⁶óraaka séna kemó uwátinkaunda-aai ímba simátiméro siyáiyé. ¹⁷Miyámó úmba naaófá'á Maníkón-aaimo simátimakowin-awi'a

Áísáya siyónka'a póna Ísu miyá uráiyē. Áísáya agaimaréna séna Maníkó séna

¹⁸ wembá íyáfasinankaraunana kesí kísau-waasi isa'á wen-ímáyáá wée'a aamoí wéuwanke'a aai senaná kesí ámútanko wesé'a mérainana fí'o-fi'on-kwaasi seyaafá'nánká kesí arupíse-aai simátimena ¹⁹ ímba aaisambá tiyéna ímba óraaka séna naaópa'a wénena ímba óraaka séna ²⁰ Maníkómpá'ó ímbo fasi'ámaimo méraan-kwaasi ímba tiyuwéna kawé'á uwátinkainiye. Miyá úmae iyéna kísau maimaé iyéna ímba ifátuwainana kesí arupíse-aai go íyáákēna wérainasa ²¹ fí'onkaa-waasi wenáwí'a isésa sésa érai'a súwa'nai índawin-iye sénááwe
Maníkó siyáiyē siyónka'a póna Ísu miyá uráiyē.

Ísunte Píyésepurinte-taai.

Máaka 3:20-30, Rúku 11:14-23, 12:10, Rúku 6:43-45

²² Moóráwigomba wenarumpimbá sáwí-amutamba mérowana póna minkwáásígó ímba aai wésuwana aúramba kafíkówasa áí'maesa Ísumpa'a máánkówana Ísu maisuwéna minkwáásígómbá kawé'á uwáñkowana wemá aai súwana aúramba awánówasa ²³ sáwífa'nanka táátafesa ésa sésa miwá Téftin-andafakemba paápé ínáyemo siyáawiyá'i fí'owawá'iyó suwasá ²⁴ ámáán-kawaa-waasi mináái isésa karo'á sésa ímbanifo sáwí-amutantonti kawáágón-áwí'a Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiye siyáawe.

²⁵ Suwaná Ísu miwímó un-ímáyáá iséna simátimena séna moórá-andamo tiyésamo ésa tuwínkaa'-urésa mésa ímba fasi'ámai méranaawe. Moórá-naopara'i moórá-akuna'i aaimó tuwíntáán-akumba pósa tuwínkaa'-urésa ímba fasi'ámai méranaawe. ²⁶ Waántáwankoni waásimo tiyésamo tuwínkaa'o ésamo ésa ímba fasi'ámai méranaawe. Kentáfé'ó sembá Píyésepuri fasi'aémbá ámísana tokéna póna sáwí-amutamba wémaitiyuwaiyemo sembá ²⁷ éñifo Píyésepurini fasi'aéñká'ó sáwí-amutambo wémaitiyuwaundaraka kenti waásiwara'a Píyésepurini fasi'aéñká'á sáwí-amutamba maitiyúwáísino. Miyán-ááímó síyasamo ésa kenti waási karo'á sewé sénááwe. ²⁸ Éñifo kemá Maníkóní ámútankoni fasi'aéñká'á sáwí-amutambo maitiyuwáúndasafena Maníkóní fasi'aémbá kempímbá paápé isa'á wéawanaawe.

²⁹ Moórá-aai ímáyaan-oro. Moóráwigo moórá-nankoni afowámó fasi'aéwímó mérainanamo éna mindáúmpákén-úmémbo maíndasafenamo éna ímba úwoi íyáferainifo miwá mindánkóní afowámbá ándá kárá'umankenamo éna kanaa'á íyáfekēna wení moparáwímbá umémbo máíníye.

³⁰Kembá ímba súwa'nai esa kesí namuro-wáásíyáámbán-owe. Ímba súwa'nai esa waási túwaandu úmai símémba moórá-mora uwáguraawe.

³¹Mindásafe'o simátíménda ísáaro. Waási sáwí-kisau wémaesa símai sáwí'o uwátínkáámba mindá Maníkó maitiyuwáínífo Maníkóní ámútankontafesa símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwáíníye. ³²Kembá waási úrankomba símai sáwí'o uwásinkaiyamba mindá Maníkó maitiyuwáínífo Ufaen-ámútánkóntáfesa símai sáwí'o uwánkaiyamba mindá Maníkó ímba maitiyuwéna káfé'wara ánaaenkwar'a ímba maitiyuwáíníye.

³³Kawe-táígó kawé'-árámbá íyáísana sáwí-taigo sáwí-aramba wéiyaifo taaéramba awánésa kawé-táígón-aramban-íye. Sáwí-taigon-aramban-íye wésewe. ³⁴Iyánkó póigon-araa'an-owe. Sáwí-aantembo on-kwáásí mé'a pó'a ímba kanaa'á kawé'-áái wésewe. Tirumpimbá wérain-imayaasamba wésewe. ³⁵Kawé'-wáásí kawé'-ímáyááfínkémbá kawé-kísáú máéwasa sáwí-waasi sáwí-imayaafinkemba sáwí-kisau wémaefo sáwí-waasi é'a sáwí-aii wésewe.

³⁶Simátíménda ísáaro. Maníkó waásimo méraawini áwáusafena tísaí índa-kanaa tínda úwoi-aaimo fí'o-fi'on-aaimo siyáantafena tísaí íníye. ³⁷Kawé'-ááímó siyáan-kwaasisafenamo éna arupíse-waasin-owe Maníkó séna sáwí-aaimo siyáan-kwaasisafenamo éna sáwí-waasin-owe síníye Ísu siyáíye.

Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aii.

Mááka 8:12, Rúku 11:29-32

³⁸Súwasa tuwímbai amáán-kawaa-waasiye amáámba sun-kwáásíyé Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa óraakoo éraira Maníkómpákéná kunkáanaí ímbo awánáúnda-kisau máínata awánaano suwaná ³⁹Ísu séna káfé'o méraan-kwaasi sáwí-waasi é'a Maníkóntáfé'a ímba imáyáa é'a kentáfé'a wése'a Maníkómó ai'mákainamo e ímba awánáúnda-kisau máínata awánaanomo sembá naaófá'á Maníkó Yónaambo uráintemba kembá miyá ínífo mináái imáyáan-oro. ⁴⁰Naaófá'ó óraa'-mofaako Yónaambo nawíkowanamo kaumbo-kánáámó arumpimbó méraintemba kemá waási úranko kaumbo-kánáa maipímbá ménaumne. ⁴¹Yónaa kaumbo-kánáa óraa'-mofaako arumpimbá mérowana mín-kwituwówana minkákémbá Nínéfa-naopa'a Maníkón-aii kosimátimuwasa isésa sáwí-awauma tuwésa Maníkón-aii ísaraawe. Káfé'a Yónaambo íyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba wésaamba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwáusafenamo tísaí índa-kanaamo tínda Nínéfa-naopaken-kwaasi kembiwí aafimbá maitinkésa sésa Yónaan-aii iséta sáwí-awauma tukáundasaanifo Yónaamba íyáákaraiwai kentí naaópa'a mérowa'a

wenáái ímba isé'a sáwí-awauma ímba tukáawe Nínéfa-naopaken-kwaasi sénááwe. ⁴²Naaófá'á kentíwá'nára'a káráwiyowin-awi'a Soromoní kawé'-ímáyááfínkémbá aái wésimatimuwana moórá-ininko némpaken-kawaa-ininko Soromonin-áái kóisánae séna wémena kuráiyé. Káfé'a kemá Soromonimbá íyáákaraundawi mérauna'a kesáái ímba ísáámba póna ánaaemba Maníkó waásimo méraawini áwúsafenamo tísai índa-kanaamo tínda minínínkó kembiwí aaifimbá maitinkéna séna kemá némpakemba Soromonin-áái taísaraumpo Soromonimbó íyáákaraiwai kempá'á mérowa'a wenáái ísómbe ímba ísámai kawé'á uráawe síníyé Ísu siyáiyé.

Sáwí-amutanko kouwékáin-aai.

Rúku 11:24-26

⁴³Ísu mináái simátimena séna waási arumpinkémbá sáwí-amutanko auwéna máásai-marafa'a nombá ímbo wéraipa'a kowénena séna nááfara ménaumno séna saafá uwááena ⁴⁴séna tauweré'a kesí naambá waásigon-arumpimba pó'a koménaumne simásuwena téna taawánaimba mindánkómbá kankambá wiyú'mai kawé'á uwásukaisana taawánéna ⁴⁵tauweréna afakaeté-sawi-amutamba miwítí sáwí-kisau óraa'a uráawi tí'maena minkwáásígón-arumpimba taméraawana moórá-sawi-amutanko arumpimbá méraisana minkwáásígó sáwí'a úmai méraisasa ánaaemba sáwífa-sawi-amutamba méraawana wemá óraa-sawí'a úmai méraiye. Miyáumai káfé'o méraan-kwaasi sáwí-kisau wémaesa óraa-sawí'a úmaesa iyónááwe Ísu siyáiyé.

Ísun-anówawe áfárawaisai-taai.

Máaka 3:31-35, Rúku 8:19-21

⁴⁶Ísu wésimatimuwasa Ísun-anówawe Ísun-áfárawaisaiye tésa aaimó simámiyantafesa máápa'a tamérowana ⁴⁷moóráwigo Ísuntafena séna enanówe enáfárawaisaiye aái simámenaesa máápa'a taméraawe súwana ⁴⁸Ísu séna kesinó nááwa'iyó. Kesífárawaisai nááwiya'o séna ⁴⁹ayáántamba wení kísau-waasi aráátimena séna kesinó kesífárawaawi méraawe. ⁵⁰Kesifo wiyómpakewi siyáintemba wéowi kesinówe kesúnafaraawinen-owe Ísu siyáiyé.

Moóráwigo ánáuntumbo tu'makáin-aai.

Máaka 4:1-20, Rúku 8:4-15

13 ¹Minkánáá Ísu naaúmpa'a tuwéna Káríri-nonkwaaunkoni áwáífa'a koména aaimó simátimindasafena kúwasa ²sáwífa'nanka tóso ésa ewaa'á tamérontafena nompín-táómpimba íyáténa imérowasa minkwáásísómbá nonkwaaúnkóní áwáífa'a mérowana fí'o-fi'on-aai waé'mai simátímakaiye. ³Moórá-aai simátimena séna moóráwigo ánáuntumba

maimaéna kísaufa'a wéwena ⁴ mátu'maraisana tuwímbai-anauntumba aampa'á kuwéraisana numagó fái'nasukaiye. ⁵ Tuwímbai-anauntumba óntankwara'-marafimba kuwéna paáká'-máráfímbá póna minúwóiyáán-úmai óraa'a isaná ⁶ aa'á kaisaná amímá yáátáaka'a ímba kunkéna aáénkaguraiye. ⁷ Tuwímbai-anauntumba karaampa'á kuwéna kárúraisana karaan-tantáákó fandundupásukaiye. ⁸ Tuwímbai-anauntumba kawe'-máráfímbá kuwéna karuwéna óraa'a éna arambá imái sáwífa'-aramba iyéna tuwímbai iyáákarain-aramba iyáísana tuwímbai imaimái-aramba iyáiyé. ⁹ Ísáán-kwaasi ísámai kawe'án-oro Ísu siyáiyé.

¹⁰ Ísu súwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa taáisai esa sésa wésimatimenda nóra séwa waé'mai-aaí wésimatimeno suwaná ¹¹ Ísu séna Maníko wení waásimo kawáánin-aaigoni áwáumo simátimunda Maníko kembiwí imáyáa tímísa'a wéisaafó miwí imáyáa ímba tímakaisasa wéisaantafe'a waé'mai-aaí wésimatimune. ¹² Maníkón-aaímo ísámaimo kawe'ó iyawi Maníko túwa'nai ínasa moórá-aaíwara'a isésa miyámó wéiyanamó éna Maníko túwa'nai ínasa seyaafá'-ááíwára'á isánááwe. Maníkón-aaímo ímbo ísámaimo kawe'ó ésa karo'á sésa kawe'-úmai wéisaumne síyawi tirumpinkémbá mináái maimaínana ímba wérainiye. ¹³ Ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawe'á wéowe. Miyámó ontáfé'a simátimunda waé'mai-aaí wésimatimune. ¹⁴ Naaófá'á Maníkón-aaímo simátímakowin-awi'a Áísáya siyáimba miwí miyá wéowe. Áísáya séna

ísáámbanifo ímba ísámai kawe'á wéowe. Awánaambanifo ímba awánamai kawe'á wéowe. ¹⁵ Miwítí imáyáago umbaí wétaisana tááko aaímó isáísáféna awesaraí isaná túranko awánaisafena awesaraí ifo ímbo miyámó ésamo ésa táá'o isésamo túrambo awánésamo kesááimo isésamo

miwítí sáwí-imayaamo tuwésamo kempá'ó tenkaka sáwí-imayaa maitiyuwé'a kawe'á uwátinkausino

Maníko siyáiyé Áísáya agaimaréna siyáimba Ísu siyáiyé.

¹⁶ Ísu mináái simátimena séna simátime'a sune. Kembiwí kawe'-úmaimo awánaamba Maníko kawe'á wéuwatinkaiye. Kawe'ó úmaimo ísáamba Maníko kawe'á wéuwatinkaiye. ¹⁷ Simátíménda ísáaro. Naaófá'á Maníkón-aaí simátímakowiye arupíse úmai mérowiye sáwífa'-waasi kembiwímó wéunda-kisau awánaanten-úmai awánánae sésa umbá ímba awánaraawe. Miwí kembiwímó wéisaanten-úmai isánae sésa umbá ímba ísaraawe Ísu siyáiyé.

¹⁸ Ísu wení kísau-waasisafena simátimena séna moóráwigo ánáuntumba tu'makáin-aaigoni áwáuma súná ísáaro. ¹⁹ Maníko wení waásimo

kawáánin-aai isésa ímba ísámai kawe'á owaná waántáwanko téna tirumpinkémbá tamaimái úwoifa'a wétiyuwaiye. Minkwáásí aampa'ó kuwérain-anauntunkaamba wéowe. ²⁰ Anáuntumbo óntankwara'-marafimbo kúmímba maarán-áwáún-iyé. Maníkón-aai isésa aamoí ombánifo ²¹ ímba tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á owasá Maníkón-aaisafesa umbaí tátínkántafesa Maníkón-aai ifátukaawe. ²² Anáuntumbo karaampimbó kúmímba maarán-áwáún-iyé. Maníkón-aai ísáámbanifo marapá'úmbaí-tántáátáfésa imáyáa úmae nésa ónta-imayaa úmae wénesa miyán-ímáyáágó Maníkón-aai faráátasuweisasa ímba Maníkóní kísau wémaewe. ²³ Anáuntumbo kawe'-máráfimbó kúmímba maarán-áwáún-iyé. Maníkón-aai isésa tirumpimbá ta'óto'mai kawe'á ésa fasi'ámai mésa Maníkóní kísau maésa wétuwa'nai-owasa tuwímbai íyáákamai-kísau maésa wétuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Sáwí-anauntumbo u'makáin-aai.

²⁴ Ísu mináái simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-ááin-iyé. Moóráwigo wení kísau'fa'a kawe'-ánáúntúmbá áwí'a wíti u'makáisana ²⁵ moórá-no'waamba ánaoraawara'a

tún-kwaiguráawana namuro-wáásígó téna arambó ímbo íyái-witiyaan-anauntumba sáwí-anauntumba afufumpimpá'á tu'makáisana ²⁶ wíti óraa'a éna arambá íyáísana witiyaan-damaiwara'a óraa'a ísasá ²⁷ kísau-waasi awánésa kísaugoni afowámpá'á tésa sésa kawe'-ánáúntúmbá tu'makáandafimba witiyaan-damai nááfakena mimpímbá wéraiyo sewaná ²⁸ séna namuro-wáásígó mátu'makaiye sisasá áísai esa sésa káúsuwanaumne sewaná ²⁹ séna ímbanifo wíti káúsuwaafainifo ifátúwéwana ³⁰ wérainana ánaaemba wíti aumbákáína'a tómbó fakaráiyawisafe'a senasá misáwí-wítíyáán-dámái káúmai asááúmai iyamá wégaindafa'a tuwésa wíti úramba fáká'mai kesí tón-dáúmpá'á maránááwe Ísu siyáiyé.

Taaérankon-aai.

Máaka 4:30-34, Rúku 13:18-21

³¹⁻³² Ísu maarán-ááíwárá'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-iyé. Moórá kári-taerankon-awí'a másítati mintáígón-aramba ímbo ane'ó awánaraan-taeramba kísau'fa'a u'makáawana óraa'a éna amaimá mófarena wété uráisana numagó mimpímpá'á ánáamba úmarena wémaiye Ísu siyáiyé.

³³ Ísu maarán-ááíwárá'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-ááin-iyé. Moórá-ininko péréti-tomba agaénae séna kanaráán-tántáákón-áwí'a páráwaa'a maéna intoráinda-tantaa'a kári-tantaa'a káúmaraisana wéna intoréna óraa'a wéiye Ísu siyáiyé.

³⁴Ísu waásisomba aai simátimenaé sénamo úmba ímba afora'á siyáifo waé'mai-aai aantemba simátímakaiye. ³⁵Naaóf'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyónka'a póna Ísu miyá uráiyé.

Wemá agaimaréna séna

simátíménda waé'mai-aai simátimenaumne. Maníkó maramá úmaronka'a aúpá'ó wéron-kisauyon-aai ímbo ísaraan-aai simátimenaumne siyáiyé

agaimaréna siyáimba Ísuntafena siyáiyé.

Sáwí-anauntumbo u'makáin-aaigoni áwáu-aai.

³⁶Ísu mináái simátimena tiyuwéna naaúmpa'a iyúwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa namuro-wáásígómó moóráwigoni kísaufa'o sáwí-anauntumbo tu'maráiwaini áwáuma simásimiyo suwaná ³⁷Ísu séna kawé'-ánáúntúmbó tu'makáiwaini áwáuma kemá waási úranko úne. ³⁸Kísauyoni áwáuma maramán-iyé. Kawé'-ánáúntúnkóni áwáuma Maníkó wení waásimo kawáánin-kwaasin-owe. Sáwí-anauntunkoni áwáuma waántáwankoni waásin-owe. ³⁹Namuro-wáásígó sáwí-anauntumba tu'makáiwaini áwáuma waántáwankon-iyé. Tómbó fakaráíyan-kanaagoni áwáuma maramó tai'áínda-kanaan-iyé. Tómbó fakaráíyawaini áwáuma Maníkóni kísau-waasi wíyómpakewin-owe. ⁴⁰Námáímo to'máímo iyafímbó agaisuwáiyantemba ánaaen- kanaamo tinda miyá ónááwe. ⁴¹Waási úranko kumpaápé uráundawi kesí kísau-waasi wíyómpakemba ti'maráanasá kesí waásifinkemba sáwí-waasiye fí'owimo sáwí-imayaamo timíyasamo sáwí-ambo wéaraaiwaiwiye kuntí'mai ⁴²iyamó wégaipa'a tiyuwáiyasa mésa ifi'á tésa túwáayaamba umpufuwésá méraiyasa ⁴³arupísemo úmaimo méraawi Maníkó kentifo kawáánipa'a mésa aa'ó wégaintemba miyá ónááwe. Ísáán-kwaasi ísámai kawé'án-oro Ísu siyáiyé.

Maníkó waásimo kawáánin-aai.

⁴⁴Ísu maarán-ááiwará'á simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-ááin-iyé. Fí'onka'ma'mai-ontamba marafímbá utámarena pukáisana moóráwigo téna taawánéna aamoí éna káátamarena mimbáramá méyámbá índasafena wení óntama maimái tímatuwena óntamba maiyéna mimbáramá koméyánéna mifí'ónká'má'mái-óntámbá kofasímbai maiyáiyé.

⁴⁵Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-ááin-iyé. Moóráwigo akaaróroma méyáambaraindasafena naaó'-nao'a wénena ⁴⁶awánáínda moóráwigo fí'onka'ma'mai-akaaroroma makáinana awánéna wení óntama maiyéna wétimena óntamba maiyéna mifí'ónká'má'mái-ákááróromá koméyánúmai wémaiyé.

⁴⁷Maníkó wení waásimo kawáánin-ai maarán-ááin-iyē. Mare'mare'-únánkáambá moóráwigo nompímbá túwáísana fí'o-fi'om-bofaa'a
⁴⁸minúnámpímbá ówitawisana fasináíndasafena úmai wéawanaisasa tuwímbai áwa'nai úmai fasímbai áamááífa'a makésa kawē'-mófáá'á unáámpímbá fáitesa sáwí-mofaa'a ifá'á wétuwaawe. ⁴⁹Ánaen-kanaamo tinda miyá íniye. Wíyómpaken-kisau-waasi kawē'-wáásífínkémbá sáwí-waasisomba tí'mai ⁵⁰iyamó wégaindafa'a tuwáiyasa ifi'á tésa tí'o índasafesa túwááyaamba umpufuwónááwe simásuwena ⁵¹wení kísau-waasisafena tísaí ena séna simátimunda-aaigni áwáuma éra isááo súwasa ewé suwaná ⁵²Ísu simátimena séna isáámba simátimunda-ai simátíméro. Moóráwigo naankón-afowá wení naaúmpa'a ááéraan-tantaa'e aú-tantaa'e wéraisana tuwímbai wení waási wétimiye. Miwání afowámó wétimintemba miyáumai ááéraan-amaampinkene Maníkó wení waásimo kawáánin-aaifinkene simátíméro Ísu siyáiyē.

Násaretifakewi Ísumba tínaaembo uwánkaraan-ai.

Máaka 6:1-6, Rúku 4:16-30

⁵³Ísu mináái simátimena mimbáráfá'á tuwéna ⁵⁴wenamáápa'a kúmba miwítí áamáán-daumpa'a iyéna aái simátimuwasa táátafesa ésa sésa nááfakena kawē'-ímáyáá maiyénawa kawē'-áái wésimasimenasaawa nááwawa fasi'aémbá ámísanawa kawē'-kísáú ímbo awánáúnda-kisau wémaiyo. ⁵⁵Kesáámó awánáúnda wení kísau taaisambó tuwímbai-tantaa'o wéiwain-aaninkon-iyē. Máriaan-áánimba éna Yémísiye Yósepiye Sáímoniye Yúndasi-iyai tuwaaón-iyē. ⁵⁶Wenáúnafa'a maanká'á méraawe. ⁵⁷Maankákéwí éna úwoi-waasin-ifo nááfakena mináái isénawa mifási'áémbá maiyénawa wésiyo sésa kaorésa tínaaemba uwámúwana Ísu simátimena séna Maníkón-ai simátímíwai fí'o-fi'on-daopa'a wénisasa wenáwí'a mósá wémaraafo wení naaópa'o koméraitemba wenamááraa sésa kesáámó úndanten-kwaasin-iyē

sésa wenáwí'a ímbo mósá makáawe Ísu siyáiyē.

⁵⁸Kesáámó úndanten-kwaasi éna ímbo súwa'nai íniye suntáféna ímbo awánon-kisau moórá-mora-kisau aantemba maiyáiyē.

Yóni nombó maitínkaraiwai pukáin-ai.

Máaka 6:14-29, Rúku 3:19-20, Rúku 9:7-9

14 ¹Minkánáá Ísuni kisaugon-ai símae íyúwana Káíriri-marafaken-kawaagon-awí'a Éroti mináái iséna ²wení kísau-waasisafena séna minkwáásígó Yóni nombó maitínkaraiwain-iyē. Pukáimpinkemba íyáfasinkena póna fasi'aémbá wempímbá wéraisana miyán-kísáú wémaiye siyáiyē. ³⁻⁴Ááéma Éroti wenáfákon-awaaininkon-awí'a Érotíyasimba maiyówana Yóni séna enáfákon-awaainimba aambá fáí'makaawa maiyáane símasima'a wéuwana Éroti ti'marówasa Yónimba

koái'maesa ándáfa'a máánkarowana ⁵Éroti Yónimba tufuwónae súmba waási táároi inkaiséna ímba tufukáiyé. Waási Yónintafesa sésa Maníkón-
 aai simátímíwain-iyé suwaná Éroti séna Yónimba tufúwónasa aaisambá
 siyónááwe séna ímba tufuwéna mérowana ⁶wembó ma'ánkaron-
 kanaamo túwana óraa-tanomba kaumái sáwífa'-waasi tímúwasa nowaná
 Érotíyasin-ayaamunko téna túranka'a araimá marówana Éroti aamoí
 uwánkena ⁷minárásígóntáféna séna nóin-tantaatafenawa wéankaiya
 simásímína'a áméno. Érai'a sumpo sísaí ina'á áméno súwana ⁸anówamba
 koáisai ena súwana anówama aaí súwana Érotimpa'a téna séna Yóni
 nombó maitínkáíwai anuwarambá kambísámai a'nómbá táúfapimba
 ma'mái simiyó súwana ⁹iséna arumbá wéumbanifo aifa'á fasi'aén-áái
 siyáin-ai imáyáa éna tómbó naan-kwáásíwará'á ísaraantafenawe séna
 ímba a'áo sénae séna ¹⁰moóráwigomba ai'marówana ándáfakemba
 Yónimba anuwarambá kambísámai a'nómbá ¹¹táúfapimba maimaéna
 minárásígómbá máamuwana maimaéna anówamba máamuwasa
¹²Yónini kísau-waasi isésa anómba komaimái utánkesa Ísumpa'a tésa
 tasimámakaawe.

Ánaemba Éroti Ísuni kísaugon-ai iséna séna minkwáásígó Yóni
 nombó maitínkaraiwai éna pukáimpinkemba íyáfasinkena póna
 fasi'aémbá wempímbá wéraisana miyán-kísáú wémaiyé Éroti siyáiyé.

Ísu sáwífa'-waasi tómbó tímakain-ai.

Mááka 6:31-44, Rúku 9:10-17, Yóni 6:1-13

¹³Yóni puwúmba wení kísau-waasi Ísumba simámúwana iséna
 tuwéna wení kísau-waasiye nompín-táómpimba íyáténa waásimo ímbo
 méraiypata kónae séna kúmba naaó'-naokewi mináái isésa marapá'á
 tóso uwaná nompín-táómpimba wéna ¹⁴marapá'á kumúmba misáwífá'-
 wáásí tuwánéna arumbá uwátinkena tí'o ún-kwaasi asófatinkariye.

¹⁵Ísu asófatinkowasa fenómpinka'a wení kísau-waasi wempá'á tésa sésa
 ímba sáwífa'-waasi méraapa'an-ifo fenáíndafinka'a tí'márénasa ewaa'-
 náópimpa'a wénesa tómbá méyámbaráaro suwaná ¹⁶Ísu séna tóntáá'a ímba
 wíyamba tómbá tíméro súwasa ¹⁷miwí sésa kári-tomba séfataase-tonkwara
 kae'-mófáá'wará'á wéraiifo sáwífa'-waasifimba ímba kanaán-íníye suwaná
¹⁸Ísu maimaé'a másíméro séna ¹⁹sáwífa'-waasisafena mara'á méraaro séna
 séfataase-tonkwara kae'-mófáá'wará'á maisoréna wíyómpa'a kararéna
 Maníkóntáféna súwi simásuwena mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-
 waasi tímúwasa misáwífá'-wáásí tímúwasa ²⁰⁻²¹seyaafá'nánká nowaná
 tímú'a fówasa sáwífa'a 5,000 waaima uwasá aarewé iyámpóíwara'e
 miyáumai-waasi nowaná tímú'a fówasa Ísuni kísau-waasi mintón-ayai
 sísamaifakemba kae'á kumbaimái-unampimba fáítuwana ówitaraiye.

Ísu non-afófora'o kuráin-ai.*Mááka 6:45-52, Yóni 6:16-21*

²²Fáituwana ówitowana minkákémbá Ísu wení kísau-waasi ti'maréna séna kesí aifa'á nompín-táómpimba iyáte'a menáipá'-náópa'a koró. Misáwifá'-wáási ti'maré sé'a kentí naaó'-nao'a koró simátimenaumne séna ²³misáwifá'-wáási ti'marówasa miwítí naaó'-nao'a kuwaná Maníkómpá'ó inaimó síndasafena omápa'a imérowana nó'waamba túnkúwana Ísu weyáá mérowasa ²⁴wení kísau-waasi nompín-táómpimba non-afufumpá mérowana maramá nénka'a wérowana óraa-fiyunda to'maé téna mintáómba tata'óto'marowasa ímba kumbá ²⁵siyarónka'a Ísu non-afófora'a maréna wení kísau-waasimo méronka'a túwasa ²⁶non-afófora'o wénumba awánésa táátafesa ésa tinekembá tata'á wéuwasa sésa waántágo wéniye suwaná ²⁷Ísu minúwóiyáán-úmai séna táá'a ifó aáno'a méraaro. Kemá úne súwana ²⁸Pítaa simámena séna emó Fasi'aénkó úrambo éma sina'á non-afófora'a emó méraandafa'a konó súwana ²⁹Ísu séna kanaán-ifo tiyó súwana nompín-táómpinkemba ásáfena non-afófora'a Ísumo méropa'a kúmba ³⁰kawe'á úmaena kúmba óraa-fiyundamo toróntafena imáyáa éna inkaisúmba nompímbá kúwáfekora'nara wéna óraaka'a séna Fasi'aénkóo kembá ta'ótoraaó súwana ³¹Ísu minúwóiyáán-úmai ayáámba fárú'mai ta'ótorena séna óraa-fiyundamo tórántafe sáwí-imayaa e kesí fasi'aéntáfémo ímbo imáyáamo óndasafe kúwáferaane. Kesí fasi'aéntáfé ímba kae'-ímáyáán-uwo séna ³²mindárai nompín-táómpimba iyátoyana óraa-fiyundago mafaúwasa ³³nompín-táómpimba mérowi Ísun-imayaa mósá marésa sésa érai'a Maníkón-ááninko óne siyáawe.

Ísu Kénésárétifa'a tí'o ún-kwaasimo asófatinkarain-ai.*Mááka 6:53-56*

³⁴Érai'a Maníkón-ááninko óne sésa waaúnkóní menáipá'á Kénésáréti-marafa'a kumbá marapá'á kúmúwasa ³⁵mimbápákén-kwáási Ísumba awíyésa Ísun-iye sésa naaó'-nao'a simátimesa Ísumo tamaún-ai isésa tí'o ún-kwaasi tí'maesa tóso ésa ³⁶sésa ení unáánkwátóigoni aráiyá'a ta'ótoraiyana tí'a étinkainkwae suwasá ta'ótorówana tí'a étinkariye.

Tíwá'náti áamáambo siyáan-ai.*Mááka 7:1-13*

15 ¹Ámáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé Yérúsaremu-naopakemba Ísumo méropa'a tésa sésa ²ení kísau-waasi nóra isasawá kentáa síwá'náti áamáamba ímba arááiwaesawa tiyáamba ímba non-kwiyésawa tómbá wénao suwaná ³Ísu séna kentíwá'námo simátímakaan-amaamba arááiwa'e'a Maníkóní áamáamba wétaraisomba nóra séra miyá wéoo.

4 Maníkó séna kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro. Énifo anófoimo sáwíkaambo simátinkaindawimba tufuwíyana puwíníye Maníkó siyáifo 5 kembiwímó siyáamba moóráwigo anófoisafena simátimena séna moórá-tantaa'a Maníkóndén-ifo ímba kanaa'á timénaumne siyéna anófoi ímba wétuwa'nai-iyé. Miyámó ontáfé'a kanaán-iyé wésewe. 6 Miyá-sáwí'ó ontáfé'a Maníkón-aai tuwé'a kentíwá'náti áamáamba wéaraaiwaewe. 7 Kaumbo-kae'-ááíwárá'-wáásín-owe. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Áísáya kembiwísáféna érai'-aai agaimaréna séna Maníkó séna

8 maawí kesúwí'a tóikaken-aantemba sésa ken-ímáyáá ímba tirumpimbá wéraiye. 9 Waásiti áamáamba símai paapé ombánifo Maníkóni áamáamban-iyé karo'ó sembá miyáráán-úmai ken-ímáyáá karo'-ímáyáá mósá wémaraawe Maníkómó siyáiyé Áísáya símai agaimakáiyé Ísu siyáiyé.

Waásimo sáwí'o uwátínkáin-tantaakon-aai.

Mááka 7:14-23

10 Ísu mináái simátimena waásisafena teró súwasa wempá'á tuwaná séna simátíménda isé'a kawé'án-oro. 11 Máápaken-tantaa'o naawái ímba waási sáwí'a wéuwatinkaifo tirumpinkén-ááígo aantemba waási sáwí'a wéuwatinkaiye siyáiyé.

12 Súwasa Ísuni kísau-waasi wempá'á tésa sésa áamáán-kawaa-waasi emó simátiménda-aai isésa aaisambá aéesa kaóráamba ína isaánó suwaná 13 Ísu séna kesifo wíyómpakewi ímbo u'makáin-anauntumbo éna káúsuwainiye. 14 Áamáán-kawaa-waasi-taaisafe'a ímba óraa'-imayaan-oro. Miwí ímbo aambó awánaankakemba tóikakemba karo'á simátimesa sésa aambá aráátimenaumne wésewe. Moórá aúgafitawi moórá aúgafitawimba ayáán-to'maesarai ímba kanaa'á kóyááfo miyámó ésaraimo ésarai maipímbá kotanaa fáyááye súwana 15 Pítaa séna waé'mai-aaimo simátiménda-aagioni áwáuma simásimiyo súwana 16 Ísu séna kenkwárá'á ímba tááko péé wésisa'a isáámbanifo ímba isámai kawé'á uráawe. 17 Máápaken-tantaa'o naawí tindáámpá'á kúwátúsúwiniyo 18 aaimó wésemba tirumpinkén-ímáyáágo éna mindá waási sáwí'a wéuwatinkaiye. 19 Tirumpin-ímáyááfínkémbá sáwí-imayaa ésa tínkamiyasamo puwíyasamo ésa aare-úmémhá ésa waai-úmémhá ésa seyaafá-tántáá'á umémhá ésa karo'-áái simátinkesa símai sáwí'a uwátinkesa 20 miyá-sáwí'ó wéomba tirumpinkén-ímáyáágo waási sáwí'a wéuwatinkaifo tiyáámbo ímbo non-kwiyésamo tómbó wénaamba miwá ímba waási sáwí'a wéuwatinkaiye Ísu siyáiyé.

Kénaani-marafaken-ininkon-aai.

Mááka 7:24-30

21 Ísu mináái simátimena wení kísau-waasi tí'maena Táyaa-naopa'e Sáíndóni-naopa'e mináémpá'ó kúmba 22 mináémpákén-ínínkó ímba

Yúndaa-inimba póna Kénaani-ininko Ísumpa'a téna óraaka séna óraakoo Téfitin-andafakewi arumbá uwásinkaao. Sáwí-amutamba kesiyáámúnkon-arumpimba méraisana sáwí'a úmai méraiye súwana ²³ Ísu iséna ímba aai súwasa wení kísau-waasi wempá'á tésa óraaka sésa ai'mátuwaao. Aasiyaasi miyá sífáínifo suwaná ²⁴ Ísu séna Maníkó si'mákaisa'a Ísareri-waasi aantemba túwa'nai e'a Ísareri-waasimo sipisípi-poiyaan-úmaimo wété wéowi wétuwa'nai-une súwana ²⁵ minínínkó Ísun-amándára'a mara'á kumbaéna séna óraakoo súwa'nai uwo súwana ²⁶ Ísu séna iyámpófti tómbá maimái iyámbá timúnafo miyáumai Ísareri-waasimo túwa'nai úndantemba emá fí'onkaa-inimba ónda pó'a áwa'nai únafo súné súwana ²⁷ minínínkó séna óraakoo érai'a sémpo iyánkón-afowá ewé sínana tón-ayai tawémandaiye. Miyáumai fí'onkaa-ininkon-iyé sínana kanaán-ína súwa'nai ínono súwana ²⁸ Ísu séna kentáfé fasi'lámai méraanda-ininko sénda pó'a miyá ónaumne séna minkánáa ayáámúnkomba asófankaraiye.

Ísu sáwífa'nanka asófatinkarain-aii.

²⁹ Asófankena kúmba Káríri-waaunkoni áwáífa'a kógáramai omápa'a mara'á imérowasa ³⁰ sáwífa'-waasi wemó méropa'a kumbá tísamaimo táúnkon-kwaasiye tiyáántámbo káénkuron-kwaasiye túrambo kafíkón-kwaasiye aaimó ímbo sun-kwáásíyé fí'o-fi'on-ti'o

ún-kwaasi tí'maesa wenaísamaifimba mótinkowana asófatinkowasa ³¹ tísamaimo táúnkon-kwaasi kawé'á uwasá tiyáántámbo káénkuron-kwaasi kawé'á uwasá túrambo kaffkón-kwaasi kawé'-úmai awánowasa aaimó ímbo sun-kwáásí aaf suwasá misáwífá'nánká awánésa áfááraumai táá'a úwasa Ísareri-waasiti Fasi'aénkón-áwí'a mósá makáawe.

Ísu aneka'á tómbó tímakain-aii.

Máaka 8:1-10

³² Maníkón-áwí'a mósá marówana Ísu wení kísau-waasi táántowasa tuwaná séna maankwáásísómbá kaumbo-kánáa kesé'a taméraawana tómbó maimaé tiyáamba tai'áísa'a sirumbá uwátinkaumne. Ti'maráanasa miwítí naaó'-nao'a kónááfo aampa'ó wíyamba táái táínasa púwófainiye súwasa ³³ wení kísau-waasi sésa máásai-marafa'a sáwífa'-waasin-oyo nááfaken-ona maimáíya timénaumno suwaná ³⁴ Ísu tísai ena séna nóraumai-ona wéraiyo súwasa afakaeté-tomba wéraisana sesimái-mofaa'wara'a wéraiye suwaná ³⁵ minkwáásísóntáféna séna mara'-méraaro séna ³⁶ afakaeté-tone mófáá'e maisoréna Maníkóntáféna súwiyo séna mintómbá tafántafan-úmai wení kísau-waasi timúwasa minkwáásísómbá tímúwasa ³⁷⁻³⁸ seyaafá'nánká nowaná tímú'a fówasa sáwífa'-waasi 4,000 waaima uwasá aarewé iyámpóíwara'e miyáumai-waasi nowaná tímú'a fówasa wení kísau-waasi mintón-ayaimo túwómba afakaeté-unampimba

fáituwana ówitowana ³⁹Ísu misáwífá'-wáásí ti'maréna wení kísau-waasiye'a nompín-táómpimba íyátesa Mágátani-aempa'a kuráawe.

Ímbo awánáúnda-kisau mauwómó siyáan-aai.

Máaka 8:11-13, Rúku 12:54-56

16 ¹Mifá'á Ísu mérowasa áamáan-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa éraira Maníkámpákéná kunkáanai ímbo awánáúnda-kisau máinata awánaano suwaná ²Ísu séna fénáímpinka'o awánaamba aafáúmá naaerírí'a isa'á sé'a aafáyáa aa'á káíníye sé'a ³aafáyáara'a awánaamba ainánkó aafáúmá káátasuwaisa'a sé'a káfé'a aa'á tíníye wésewe. Wíyómpa'o awáné'o ombá sé'a aa'á káíníye. Aa'á tíníye wésemba miyán-tántáákóní áwáuma awánaambanifo Maníkáómó káfé'o wéin-tantaakoni áwáuma ímba awánaraawe. ⁴Káfé'o méraan-kwaasi sáwí-waasi é'a Maníkántáfé'a ímba imáyáa é'a kentáfé'a wése'a Maníkáómó ai'mákainamo e ímba awánáúnda-kisau máinata awánaanomo wésemba naaófá'á Maníko Yónaambo uráintemba kembá miyá ínifo mináái imáyáan-oro. Naaófá'ó óraa'-mofaako Yónaambo nawíkowanamo kaumbo-kánáámó arumpimbó méraintemba kemá kaumbo-kánáá maipimbá ménaumne Ísu séna tiyuwéna kuráíye.

Ímba kaumbo-kae'-ááiwará'-wáási-i'a orómó siyáin-aai.

Máaka 8:14-21

⁵Tiyuwéna kúmba Ísu wení kísau-waasiye nonkwaaúnkóní menáípá'ó kumbá marapá'á kumésa wení kísau-waasi péréti-tomba ímbo máúmba tuwinkésa kuwaná ⁶Ísu áamáan-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááiwará'-wáási owé-imáyáa éna wení kísau-waasi simátimena séna intóráin-tantaa'a kári-tantaa'a moórá-tonkon-awi'a péréti mimpímbá marááwanamo intoréna óraa'o intembá áamáan-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasisafe'a imáyáa é'a kentúma káráwiyoro súwasa ⁷keáímbá sésa nóra sénawa miyá wésiyo. Péréti-tomba ímba maimaéta túnanasa miyá wésiye suwaná ⁸Ísu keáímbó wésun-aai iséna nóra séra tómbá ímba wéraiye-aai wéseo. Kári-timankunkumban-ifo kentáfé'a timankúnkúmba oro. ⁹Kanaa'á tómbá timénaumpo ááémo uráundawini áwáuma ímba tááko péé wésiye. Séfataase-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 5,000 waasi timéwánasa naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáituraawara kemó uráundawini áwáuma ímba awánaraawe. ¹⁰Afakaeté-tombo tafántafan-úmaimo sáwífa'a 4,000 waasi timéwánasamo naráamba mintón-ayai nóraumai-unampina fáituraawara kemó uráundawini áwáuma ímba awánaraawe. ¹¹Áamáan-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasisafe'a imáyáa é'a pérétimo intóráin-tantaatafe'a kentúma káráwiyoro-aaimo súnnda ímba péréti-tontafe'a

wésumpo nóra séra ímba ísarao sówana ¹²táako péé súwasa minááigóni áwáuma ísówana péréti-tontafena ímba siyáifo ámáán-kawaa-waasiye Sátúsi-amaan-kawaa-waasiye tááisafena séna káráwiye'a méraaro siyáiyé.

Pítaa Ísuni áwáumo siyáin-ai.

Mááka 8:27-30, Rúku 9:18-21

¹³Ísu Sísáaríya Fírípái-nao'-aempa'o kúmba wení kísau-waasi tísai ena séna seyaafá'nánká kembá waási úrankontafesa nóran-kwaasiyewa wéseo súwasa ¹⁴miwí tuwímbai sésa emá Yóni nombó maitinkáándawi óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Íráiyaa óne sewasá tuwímbai naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakaandawin-awi'a Yéremaya óne sewasá tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-ai simátímakaawifinkemba moóráwigo óne wésewe suwaná ¹⁵Ísu séna kembiwí kentáfé'a nóran-kwaasiyewa wéseo súwana ¹⁶Sáímoni Pítaa séna Maníkómó íyáfasinankaraiwaimba Yúndaa-waasisa wéamu'maraundawisa óne. Maníkó fasi'aénkwáráwín-ááninko óne Pítaa súwana ¹⁷Ísu séna Sáímoni Yónaan-ááninko ónana Maníkó kawé'á wéuwankaiye. Kesí ááinkoni áwáumo sénda waási ímba simáméfo kesifo wíyómpakewi mináái embá simámísa isáánda póna Maníkó embá kawé'á wéuwankaiye. ¹⁸Simátíme'a sune. Enáwí'a Pítaawemo wésemba mináwíkoní áwáuma óntamban-iyé. Óraa'-ontanka'a kesí naankáámbá ondá mindánkáámbá kesí waási-i'a owaná púwó-fasi'aenko ímba íyáákainiye. ¹⁹Maníkó wení waásimo wégarawi-fasi'aemba áména marapá'ó méraanda sáwí'o ombá aambó fasiyóndanten-úmai Maníkó wíyómpa'a ména é'a aambá fásí'makaiye. Kawé'ó ombá ímbo aambó fasiyóndanten-úmai Maníkó wíyómpa'a ména é'a miyá uráiyé simásuwena ²⁰wení kísau-waasisafena óraaka séna Maníkómó íyáfasisinkaiwai Yúndaa-waasi wésimu'maraawi úne-ai ímba simátíméro Ísu siyáiyé.

Ísu puké'a íyáfasinanaumnemo siyáin-ai.

Mááka 8:31–9:1, Rúku 9:22-27

²¹Minkánáá Ísu wemó puwínda-ai ómbarena wení kísau-waasi simátiména séna Yéúsaremu-naopa'a kondá Yúndaa-óraa'-waasiye óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sen-kwáásíyé sí'o índa-i'a uwásinkesa sínkamiya'o púwóndanifo kaumbo-kánáá maisúwáanana Maníkó íyáfasisinkainiye súwana ²²Pítaa áí'maena weyááfa'a máankena séna Fasi'aénkóo miyán-áái sénafo Maníkó ímba ewé sínasa séndantemba ímba uwánkanaawe súwana ²³Ísu waeréna Pítaantafena óraaka séna waántáwanko siyuwé kóuwo. Waásiti imáyáfinkemba wésempo ímba Maníkóní imáyáfinkemba wésempo kesí aambá ímba faiyuwó Ísu siyáiyé.

24 Ísu mináái simáména wení kísau-waasi simátiména séna kembó sirááiwaénae síyawi tiráái mo táinda-tantaa'a ímba ta'ótóráaro. Kemó púwónda-aaraa-taimo súwaata'mae kondantembá kembó sirááíwaiyawi umbai-tántáá'á timíyasa minúmbái-tántáá'á úwoi maimaésa sirááiwaénaawe. 25 Tiráái mo táinda-i'o ésa ímba kawé'-úmai méranaafo kentáfésa ísáimaimo tiráái mo táinda-tantaa'o tuwésamo puwésa aú'í'a úmai maé'mae'a ónááwe. 26 Mararáké-séyááfá-tántáá'ó maésamo puwíyanamo éna mintántáákó ímba túwa'nai íniye. Puwíyamba marapá'ó makáan-tantaatamba ímba méyámbátuwesa aneká'á ayáátáaka méranaawe. 27 Kemá waási úranko kesí kísau-waasi wíyómpakewiye kesifoní fasi'aénkwará'á kumé'a seyaafá'-wáásímó miyámó úmae wéiyomba imáyáa é'a miwítí méyámbá timénaumne. 28 Érai'a simátimé súné. Tuwímbai maanká'ó méraan-kwaasi ímba aifa'á pukénka'a kemá waási úranko kesí waásimo kawáánúnda suwán'é'a ánaemba puwónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu fí'on-kuwawaa'o faúkáin-aai.

Máaka 9:2-13, Rúku 9:28-36

17 1 Ísu mináái simátiména afa'móráe-no'waamba waéna Pítaane Yémísine wenáfáko Yónine tí'maena omápa'o iyúmba miwí aantemba imésa 2 miwí túranka'a Ísu fí'on-auma faufúwana óipakemba aafáúgómó inten-úwana wení unáánkwátóiyakemba sán-kena waéní'a kówasa 3 awánomba kae'-wáásíyái wíyómpakemba paápé ésarai mindárai-tuwi'a Mósesee Íráiyaae'a Yúndaa-waasi tíwá'nárai Ísuwe'a aái wésuyana 4 Pítaa Ísuntaféna séna Fasi'aénkóo maanká'ó méraundasa kawé'a ímbá póta emó sinatáámó éta wááu-namba kaumbosáámó ondasá moórá endé éta moórá Mósesende éta moórá Íráiyaande éta miyásá onó siyáiyé.

5 Miyá wésunka'a ainánkó sán-kámaena waéní'a kámae kuména kunkáátowana mináínámpínkémhá aagó aantemba séna miwá kesáánimba isa'á wen-ímáyáá wée'a óraa'-aamoi uwánkaumne. Wenáái ísáaro súwasa 6 wení kísau-waasiyau mináái ísésa táátáfésa ésa marapá'á kífaesa tinekembá tata'á úwana 7 Ísu miwímó méropa'a téna tine'á ta'ótorena séna táá'a ifó íyáfasinaaro súwasa 8 awánomba mindárai wíyómpa'a iyúyana Ísu aantemba méraiye.

9 Úwasa omápakemba kúmúmba Ísu óraaka simátiména séna awánaamba ímba simátiméro. Kemá waási úranko púwóndafinkembo íyáfasinaandara'a awánaamba kanaará'á simátíma'mae iyóro súwasa 10 wení kísau-waasiyau Ísumba áísai esa sésa ámáámhá sen-kwáási Íráiyaa aifa'á paápé ínana Maníkó íyáfasinankaiwai Yúndaa-waasisa amu'makáundawisa ánaemba paápé ínáyemo sembá nóra sésawa mináái

wéseo suwaná ¹¹Ísu séna aifa'á Íráiyaa paapé éna to'mayaa íníye-aai érai'-aain-iyé. ¹²Simátíme'a súné. Íráiyaa é'a paapé úwasa ímba Íráiyaan-iyé sésa sáwí'a uwánkanae sésa sáwí'a uwánkesa miyá uráantemba kembá waási úrankomba sáwí'a uwásinkanaawe súwana ¹³tááko péé súwasa Íráiyaa siyáimba Yóni nombó maitínkaraiwaintafena siyáiyé siyáawe.

Ísu sáwí-amutambo maiyáúkain-aai.

Mááka 9:14-29, Rúku 9:37-42

¹⁴Simátimesa omápakembo kúmúmba sáwífa'-waasi túwaandu urówasa awánomba moóráwigo Ísumpa'a téna aísamaifimba kífaena séna ¹⁵óraakoo kesáánimba arumbá uwánkaao. Sáwí'a uwáwéna ména tanaambá fágufagu isaná aigaregó nonkáání'a isaná aiyayaamba ku'wisaná nompíné iyaffiné tanaambá wéfamaena wénisa'a ¹⁶ení kísau-waasi méraapa'a máankaunasa ímba kanaa'á kawé'á uwánkaraawe súwana ¹⁷Ísu séna kentí imáyáa kaentaén-ímáyáa isa'á kentáfé'a ímba imáyáa owaná póna sirunkó umbaí wétaifo nóraumai-kanaarara kesé'a ménaumno. Enáánimba áí'mae tiyó súwana áí'mae túwana ¹⁸Ísu sáwí-amutankontafena séna auwé kóuwo súwana arumpinkémbá auwéna kóuwana miníyámpói kawé'á uwánkowana kawé'á úmai méraiye.

¹⁹Kawé'á uwánkowasa ánaembo Ísu weyáámo méronka'a wení kísau-waasi tésa sésa nóra sétaawa misáwí-ámútámbá ímba kanaatá maiyáúkaumno suwaná ²⁰Ísu séna Maníkóntáfé'lo maiyauwáíníyemo sé'lo timankúnkúmba onkakaa maiyauwáísino. Érai'a simátíme'a súné. Moórá-taigon-awi'a másítáti kári'-aramba íyáísana áruma wíkéna óraa-tainambo wéintemba kentáfé'a timankúnkúmba káríka'a uré'a ánaemba óraaka'a timankúnkúmba é'a omátafe'lo sé'lo faiwí'mae fí'on-aempa'a kóuwomo síyanamo éna miyá íníye. ²¹Maníkómpá'á iná síyantafesa tómbá aawentamó ombá minánkó aantemba miyá-sáwí-ámútámbá maisuwáíníye siyáiyé.

Ísu puwínda-aaimo siyáin-aai.

Mááka 9:30-32, Rúku 9:44-45

²²Ísu wení kísau-waasi Kárirí-aempa'a túwaandu uwaná Ísu simátiména séna kembá waási úrankomba fí'on-kwaasi timíyasa ²³sínkamiya puwé'a kaumbo-kánáá maisúwáanana íyáfasisinkainíye simátimuwana miwí tirunkó umbaí taráiyé.

Taakisi-óntámbó tukáan-aai.

²⁴Tirunkó umbaí tówasa Ísu wení kísau-waasiye Kápaneamu-naopa'a kumbá óraa'-amaan-dankontafesa taakisi-óntámbá wémauwai

Pítaampa'a tésa sésa ení óraako óraa'-amaan-dankontafena taakisi-óntámbá wétuwai ina wétuwaiyo suwaná ²⁵Pítaa séna wétuwaiye simátimena naaúmpa'a iyúwana taakisi-ááímó siyónka'a Ísu Pítaamba áisai ena séna Sáimoniyo marapákén-óráá'-wáási timááraawifakemba taakisi-óntámbá maésa fí'onkaafakemba maésawa wéompo nóran-imayaamo wéemo e simásimiyo súwana ²⁶Pítaa séna taakisi-óntámbá fí'onkaafakemba wémaewe súwana Ísu séna miyáumai Maníkóni waásisa póta óraa'-amaan-dankoni taakisi-óntámbá ínta tuwánáumpo ²⁷aaisambá sefáímpóta úwoi tuwánáumpo nonkwaaúmp'á kuré ándá túwénana kumína aifa'ó tawáinda-mofaa'a maiyé óipimbo óntambo wéraina maimaé minóntántámbá esáféwe kendéwe taakisi máuwo Ísu súwana miyá uráiyé.

Náawa iyáákaiyomo siyáan-aai.

Máaka 9:33-37, Rúku 9:46-48

18 ¹Minkánáá Ísuni kísau-waasi wemp'á tésa taáisai esa sésa Maníkó wení waásimo kawáánin-kwaasifinkemba náawa iyáákesawa óraa'-waasi-i'a wéiyó suwaná ²Ísu moórá-iyampoi áántowana túwana afufumpimbá iyáfasinankena ³séna érai'a simátimé'a sune. Sen-ímáyáámó ímbo tuwé'o iyámpóimo ímbo iyáákanae-imayaamo ontembó kembiwí miyán-ímáyáámó ímbo íyanamo éna Maníkó kenká'á ímba kawááníníye. ⁴Miníyámpóígómó tísamaifimbo máíntemba miyámó wéowi Maníkó wení waásimo kawáánin-kwaasifinkemba wéiyakaawe. ⁵Kentáfésa imáyáa ésa iyámpóimo áwa'nai onten-úmai wésuwa'nai-owe Ísu siyáiyé.

Sáwí'o on-aai.

Máaka 9:42-48, Rúku 17:1-2

⁶Ísu mináái simátimena séna iyámpóimo kesááisafesamo timankúnkúmbo onten-úmai tuwímbai timankúnkúmbo wéowe. Tuwímbai tésa kesááisafesamo érai'emo wésewi karo'-áái tasimátimiyasa isésa sáwí-ampa'a kóiyasa Maníkó karo'ó síyawi sáwí-meyamba óraa'a timínífo miwímó tinuwarampimbó óraa'-ontambo fári'wimaresamo nompímbó túwáawasamo kumpuwésaraa karo'-áái ímba simátiméwasa sáwí-ampa'a ímba kowisinó. Mindá kanaán-íye. ⁷Marap'ó méraanka'a kesáái tuwésa sáwí-ampa'a wíyantafena fí'o-fi'on-tantaako wétafisiye. Miyá-sáwí-tántáákó waé'wae'a wéimba pósa sáwí-ambo fí'owimo aráátiméwi sáwí-meyamba maénááwe. ⁸Tiyáánkowa'i tísamaigowa'i sáwí'o ina'a misáwí-ámp'á kúnafo sé'a moórá-tiyaana'i moórá-tisamaiya'i kambísásúwáaro. Kae-tíyááná'i kae-tísámáiyá'i wéraina'o é'a sáwí-marupa'o iyamó wégaipa'o wíyamba mindá sáwí'an-íye. Sáwí'o uráimbo maisuwé'o méraiymba mindá kawé'an-íye. ⁹Túrankomo sáwí'o ina'a

misáwí-ámpá'á kúnafo sé'a moórá-turamba fitúwáaro. Kae-túrántámbó awáné'ó é'a ónkaifa'ó iyamó wégaipa'ó wíyamba mindá sáwí'an-iyé. Sáwí'ó uráimbo maisuwé'ó méraiyamba mindá kawé'an-iyé Ísu siyáiyé.

Sipisípi-poimo áwiyokain-aaí.

Rúku 15:3-7

¹⁰Ísu séna úwoi-waasisafe'a sáwísamban-owe ímba síyamba káráwiyoro. Maníkóní kísau-waasi wíyómpakewi miwíyá'á káráwiyawai kesifo wíyómpakewini ewaa'á mésa miwí táái wésímamefo káráwiyoro Ísu siyáiyé.

¹¹Ísu mináái simátimena séna kemá waási úranko Maníkóní aampa'ó ímbo wéaraaiwaen-kwaasisafe'a saafá úmai sáwí'ó úmaimo méraampinkemba kawé'-ámpá'á métínkáandasafe'a kunkáumne. ¹²Sipisípiya'a káráwiyowi on-áái isáaro. Moóráwigo sáwífa'a 100 sipisípiya'a káráwiyaisana moórá-sipisipi áwiyowisana misáwífá-sípísípímó umó wénaamba tiyuwéna moórámo áwiyowimba kosaafá émena ¹³awánénamo ímbá aamoí éna séna kesí sipisípimo áwiyowimba áikaumne séna mimbóráwígontáféna óraa'-aamoí éna sáwífa-sipisípimo ímbo áwiyokombo úwoimo méraawiti aamoí kárika'a wéiyé. ¹⁴Sipisípiya'ó káráwiyowimo áwiyowí-sipisipisafenamo arunkómó umbaimó taintembá kentifo wíyómpakewi wení aampa'ó ímbo wéaraaiwaen-kwaasisafena arunkó umbaí wétaiye Ísu siyáiyé.

Kentí waási sáwí'ó uwátínkáán-aaí.

¹⁵Ísu mináái simátimena séna ení waási Maníkóní waásigomo embó sáwí'ó uwánkainamo e wempá'á minááisáfé kosimámínana we aantemba méraindara'a kosimámínana enáái isénamo arupísemo uwánkainamo ékai wesé esé'a kawé'á úmai méraakaiyo. ¹⁶Enáái ímbo isáínamo e moóráwígona'i kaekóná'i kotí'mai wesé'a mé simámuwo. Maníkón-aaí aúfáifimba agaimaréna séna moóráwígomba aaiimbá maenkánae séna minááímó isaraawi kaerá'i kaumbowá'i tí'maena mátinkena áisai úmai isáíníye siyáimba mindásafena ení waási enáái isáíndasafena moóráwígona'i kaekóná'i kotí'mai wenká'á mé'a simámiyana kentáái isáíno. ¹⁷Énifo ímbo isáínamo e Maníkóní waási torupátinke enáái simátímínasa mésa simámiyana wemó miwí tááimo ímbo isáínamo e imáyáa e sé Maníkóní aambó ímbo arááiwáén-kwaasiyaamba éna taakisi-úmén-kwáásíyáámbá wéiyé siyó Ísu siyáiyé.

¹⁸Ísu séna érai'a simátimé'a súne. Marapá'ó méraanka'a sáwí'ó ombá aambó fáiyónten-úmai Maníkó wíyómpa'a ména é'a aambá fáí'makaiye.

Kawe'ó ombá ímbo aambó faíyónten-úmai Maníko wíyómpa'a ména é'a miyá uráiyé Ísu siyáiyé.

¹⁹Ísu mináái simátimena séna moórá-aaí simátíménda ísáaro. Marapá'6 méraanka'a kae'-wáásígóráímó moórá-aaisafesaraimo mimbórá-ímáyáámó ésaraimo kesifo wíyómpakewimo áisai íyanamo éna miyá uwátinkainiye. ²⁰Kaumbo-kae'-wáásí kentáfésa ímáyaá ésa túwaandu ombá túwa'nai ondasáfé'a miwísé'a ménaumne Ísu siyáiyé.

²¹Ísu mináái súwana Pítáa Ísumpa'a téna séna Fasi'aénkóo kesí waásimo sáwí'o uwásínkáfa'o wéiyomba mindásafe'a nóraumai-kanaawa ímba aaifimbá maenkéra ímba ímáyaá éra ifátuwanaumno. Afakaeté-kanaa sáwí'a uwásínkáímba ímba aaifimbá maenké'a ímba ímáyaá é'a ifátuwaunda pó'a moórá-kanaamo sáwí'o uwásinkaindara'a aaifimbá ína maenkéra ína ímáyaá éra ifátuwanaumno súwana ²²Ísu séna ímba afakaeté-kanaa aantembanifo úwoi miyá úmae iyuwó Ísu siyáiyé.

Óntambo ámakaintafena ímba ifátuwaao siyáin-aaí.

²³Ísu séna sáwí'o uwátínkáámba ímba ímáyaá é'a ifátúwáaromo súnnda maarásáfé'a súné. Maníko wení waásimo kawáámó in-áái maarán-ááín-iyé. Moórá óraa'-waasigo wení kísau-waasi óntamba wááu tímakena ²⁴tísai ónae wéimba óraa'-ontamba 10,000,000 ontamba wááumo ámakaiwaimba moóráwigo áí'maena móaminkwae séna íyísana ²⁵ímba móamintafena óntan-anafo wení kísau-waasisafena séna wembá aiyé'a awaainínkómbá aiyé'a wení iyámpóiyé wení póiyé wení óntawe maimaé'a ff'on-kwaasiti kísau mo maíndasafe'a miwí wétime'a óntamba maimaé'a kemó tukáunda-ontankaamba úmai másíméro sisaná ²⁶wení kísau-waasigo aísamaifimba kifaena séna arumbá uwásinkema simu'makéna'a óntamba saafá é'a seyaafá'á áméno sisaná ²⁷wení óraa'-waasigo arumbá uwánkena séna kanaán-ifo wááumo ámakaunda-ontamba ímba ímáyaá ónaumpo ifátuwaao sisaná ²⁸kísau-waasigo máapa'a kuména moórá kísau-waasigomba awánéna kári'-ontamba 100 ontamba ámakaiwaimba awánéna amóísáúmbe kuntaraména óraaka séna wááumo ámakaunda-ontamba minúwóiyáámbá simiyó sisaná ²⁹wenaisamaifimba kifaena séna arumbá uwásinkema simu'makéna'a óntamba saafá é'a áméno sisaná ³⁰ímba iséna áí'maena ándáfa'a móankenéna séna wááumo ámakaunda-ontamba símínasa faútúwáaro sisasá ³¹kísau-waasisomba awánéna tirumbá uwánkesa miwítí óraa'-waasigomba kosimáméwana ³²óraa'-waasigo iséna wení kísau-waasigo sáwífa'-ontamba 10,000,000 ontamba maiyáiwaimba áántaisana tisaná séna sáwí-kísau-waasi óne. Kentáfé arumbá uwásinkaaó séndasafe'a miyá é'a óraa'-ontamba wááu ámakaunda-ontamba ímba ímáyaá ónaumpo ifátuwe ímba simiyó sé'a ³³sirumbó uwánkaraundantemba moórá-kísau-waasigomba arumbá

uwánkááraamba sáwí'a óne séna ³⁴arumbá óraa-sawi'a uwánkena ándáfa'o káráwiyaiwaika'a móankenena séna wááumo ámaakaunda-ontamba seyaafá'á simína faú'auwaaó sisaná ándáfa'a ánkariye ³⁵Ísu simátimena wení kísau-waasisafena séna kentí waásimo sáwí'o uwátínkáámbo ímbo ifátuwe'o imáyáamo úmae'o wéiyiyanamó éna kesifo wíyómpakewi kentí sáwí-imayaa ímba maitiyuwáíníye. Óntan-anafomo intembá kesifo miyá uwátínkainiye Ísu siyáíye.

Aarakwá'ó tuwínáán-aaimo siyáin-aai.

Máaka 10:1-12, Rúku 16:18

19 ¹Ísu mináyáátáá'-áái simátimena Káriri-aempa'a tuwéna Yúndiyaa-aempa'a Yóndani-nonkoni menáípa'-áémpá'á komérowasa ²sáwífa'-waasi tóso uwaná tí'o ún-kwaasi asófatinakaraiye. ³Asófatinakowasa ámáán-kawaa-waasi sésa Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae sésa Ísumpa'a tésa sésa moórá-waasigo maanááísáfénawa'i fí'o-fi'on-aaisafenawa'i awaainínkómbá kanaará auwáíníyo. Miyámó énamo éna ámáán-aai taraisíni ína taraisíníyo suwaná ⁴Ísu séna naaófá'ó Mósesemo agaimakáin-aai toráumai awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a aarewára waiwára'á úmakaiye. ⁵Úmarena séna aarewára waiwára'á úmakaundasafesa tinófoi tiyuwésa awaaioké awaainínkóe'a tagááísamai mimbórá-túmá ma'mái méranaawe Maníkó siyáíye. ⁶Mindásafesa awaaioké awaainínkóe'a ímba kae'-wáásiyáámbá ésa mimbóráí'a wéowe. Maníkó aare-waai mimbóráí'a uwátínkaraintafesa ímba tuwínáaro Ísu súwasa ⁷miwí sésa naaófá'á Mósesema maará siyáíye. Moóráwigo awaainínkómbá ai'mátuwaíndawi aúfáífiimba agaimaréna séna kesuwaainímbá ai'mátuwaumne séna agaimái amíno siyáíye. Nóra sénawa miyán-áái siyáíyo suwaná ⁸Ísu séna kentíwá'ná tirumbó makáamba pósa Maníkón-aai ímbo ísöntafena mindásafena Mósesema minámáámbá siyáimbanifo Maníkó wíyóne marawémó úmaronka'a ímba miyá siyáíye. ⁹Simátimé'a sune. Moóráwigomo awaainínkó ímba moórá-waasigoe'a wénisana awaaioké fí'on-aaisafena ai'mátuwenamo fí'on-inimbo wémaimba umémbá wémaiye Ísu siyáíye. ¹⁰Ísu mináái simátimena mérowasa wení kísau-waasi sésa aaremó máémba sénda-aai wérainka'a pósa miyá wéofó ímbo aaremó maésamo úwoimo máémba kawé'á wéowe suwaná ¹¹Ísu séna sen-áái seyaafá'nánká ímba kawé'á úmai isááwasa aaremó ímbo maíyantafesa Maníkó fasi'aémbá tímakaiwai mináái wéisaawe. ¹²Tuwímbai moórá-mora-aaisafesa ímba aaré máéwasa tuwímbai tinófoi uwó-wáási matínkaraawi aaré ímba máéwasa tuwímbai túmo sáwí'o uwátínkaraawi aaré ímba máéwasa tuwímbai Maníkó wení waásimo kawáánin-aai isésa Maníkóntáfésa imáyáa ésa aaré ímba wémaewe. Kanaa'á miyá ónaumnemo sewí mináái isánaáwe Ísu siyáíye.

Ísu iyámpóimo ayááfúmbo tátínkarain-aai.

Mááka 10:13-16, Rúku 18:15-17

¹³Ísu simátimuwasa tuwímbai Ísu ta'ótorena kawe'á uwátinkena Maníkámpá'á inai sínkwae sésa iyámpói tí'mae tuwasá wení kísau-waasi sésa tí'mae kóro suwaná ¹⁴Ísu simátimena séna ímba kóro síyamba tiyuwáiyasa kempá'á iyámpói úwoi teró. Miníyámpóimó kempá'ó tentembá Maníkó wení waásimo kawáánimba miyaráán-úmai wégawaanimba iyámpóimo kempá'ó tíyan-amba ímba aambá faíyóro séna ¹⁵miníyámpói ta'ótokena ayááfúmbo tátinkena tíyukaiye.

Óntawara'-waasigon-aai.

Mááka 10:17-31, Rúku 18:18-30

¹⁶Tiyuwówana moóráwigo ifó'-wáásígó Ísumpa'a téna séna óraakoo nóran-kawera éra aúí'a úmai wíyómpa'a maé'mae'a ónaumno súwana ¹⁷Ísu séna nóra séwa kawe-kísáúsáfé síasai ónó. Mimbóráwígó Maníkó weyáá kawekón-íye. Aúí'a úmai maé'mae'a ónaemo sémo e Maníkóní áamáamba kawe'á úmai arááíwauwo súwana ¹⁸miwá áísai ena séna nóin-amaana arááíwaenaumno súwana Ísu séna ímba tínkamiyasa púwóro. Ímba aare-úmémbán-oro. Ímba umémbán máéro. Karo'-áái ímba simátínkáaro. ¹⁹Kentinófoi-tuwi'a óraa'-i'an-oro. Kesáfé-ímáyáámó onten-úmai kentí waási-imayaawara'a oro. Miyáumai-amaamba arááíwauwo Ísu súwana ²⁰miwá séna minámáámbá arááíwa'mae'a wéiyumpo nóran-amaankona ímba kawe'á wéuno súwana ²¹Ísu séna seyaafá-tántáá'ó kanaa'ó émo e ení moparáwímbá fí'on-kwaasi wétime óntamba maiyé ímbo makéwi tímínana ení kawe'-méyámbá Maníkó wíyómpa'a ankáíníye. Tímatuwemo e kembá sirááíwainone súwana ²²mináái iséna sáwífa'-moparawimbo makóntafena óraa'-imayaa úwana arunkó sáwí'a úwana kuráíye.

²³Kúwana Ísu wení kísau-waasisafena séna érai'a simátime'a súne. Sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó wení waásimo kawáánipa'o wíyamba umbái táíníye. ²⁴Moóra'-poigon-awí'a káámeri mimpóígó waigóní afaapimbá ímba kanaa'á kóferainíye. Káámeri-poigomo waigóní afaapimbó kóféráínkakaa sáwífa'-ontamo makén-kwaasi Maníkómó kawáánipa'a kowisinó Ísu súwasa ²⁵wení kísau-waasi mináái iséna táátafesa ésa sésa umbái taifó nóran-kwaasiya Maníkómó kawáánipa'a ménaao suwaná ²⁶Ísu tuwánéna séna waási miwítí kísausamba ímba méyámbaresa kónááfo Maníkó seyaafá-tántáá'á úwoi kanaa'á wéíye súwana ²⁷Pítaa séna isaaó. Kentáási seyaafá-tántáá'á tuwéta entá wéaraaiwumpo

nóram-beyana maénaumno súwana ²⁸Ísu séna érai'a simátime súne. Maníkó seyaafá-tántáá'á aúí'a úmaraindara'a kemá waási úranko

fasi'aénkwáráwí mé'a káráwiyona'a kembiwí sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi kembó wésiraiwaewi Ísareri-waasi méraan-aaisafe'a tísai ónááwe. Ísareri sísamaifakemba kae'á kumbaimái matínkaraiwain-andafakewi méraan-aaisafe'a tísai ónááwe. ²⁹Kentáfésa imáyáa ésa Maníkón-ai kosimátimiyantafesa naaópa'a tuwésa tuwaaísáiyé tífá'e tímánaa'e tinófoiyé táánine tiyáámúne tiyuwésa miwítí maramó túwááwin-anondaya túwáán-tantaa'a miyán-tántáá'á sáwifa'a maésa aúí'a úmai wiyómpa'a maé'mae'a ónááwe. ³⁰Ánaemba aifarááwífinkémbá tuwímbai tínaeni'a íyasa tínaenkewifinkemba tuwímbai aifarí'a ónááwe

Ísu siyáiyé.

Ándá-aran-kisaufa'o kisaumo máéwi-taai.

20 ¹Ísu mináái simátimena séna Maníkó wení waásimo kawáámó in-áái maarán-iyé. Moóráwigo ándá-aran-kisaugoni afowá kesí kísau máíwae séna ááéma iyáfasinkena waási saafá úmai tuwánéna ²séna kesí kísau wémaiya'a moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tíméno sisasá ewé sewaná tí'maena wení ándá-aran-kisaufa'a mótingkaisasa kísau wémaewana ³aafáyáara fí'onkwara'a kísau máíwae séna kisaumo maénae sésamo túwaandu opa'á wéna tuwánéna ⁴séna kesí kísau wémaiya'a kanaará'-óntámbá tíméno sisasá ⁵ewé sésa minkísáú wémaewana wááwái miyáumai fí'onkwara'a wétiyena fénáímpinka'a fí'onkwara'a wétiyena ⁶kísau tai'én-kanaa kárika'a tisaná kisaumo maénae sésamo túwaandu opa'á wéna tuwímbai tuwánéna séna nóra séra úwoi méra'o sisasá ⁷sésa ímba moóráwigo kesí kísau máéro siyáawata méraumne sewaná tiyé'a kesí ándá-aran-kisaufa'a kísau máéro sisasá miyá uráawe.

⁸Miyá owaná fénáímpinka'a kisaugon-afowá kísau-waasiya'o káráwiyaiwaintafena séna kísau-waasi táántare miwítí méyámbá tímé ánaembo tiyáawi aifa'á tímé aifa'ó tiyáawi ánaemba timiyó sisaná ⁹iséna miyá éna kísau tai'áíníyé wéinka'o tiyáawi moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tíména miyáumai tímatuwena ¹⁰ááéma aafáyáara'o tiyáawiti méyámbá tímíne wéisasa miwí imáyáa ésa kentáásí méyámbá óraa'an-iyé wésewana moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tímísasa ¹¹maimaésa kisaugoni afowámbá í'ai simánkesa ¹²sésa ánaembo tiyáan-kwaasi kári-kisau maiyáafo kesáa aifa'ó tiyáundawisa óraa'-a'a wégaisata umu'náán-araa'a méta óraa-kisau maiyáundasa mimbóráí'a úmaisa méyámbá símakaandasa nóra séwa kentáámó siméndantem-beyamba miwí tímakaano sewaná ¹³kisaugon-afowá miwífinkémbá moóráwigontafena séna kesí waásiyo kemá sé'a kesí kísau wémaewa'a moórá-kanaa-kisaugoni óntamba tíméno súna'a ewé sé'a kísau maiyáawa'a mindásafe'a ímba sáwí-meyamba wétimumpo ¹⁴kentí méyámbá maimaé'a koró. Kembó tímúndantem-beyamba ánaembo tiyáawi

miyám-béyámbá timénae'a wéune. ¹⁵Kesí óntambo tuwímbare'o timúnda mindá kendén-iyé. Kári-kisaumo maiyáawi óraa'-ontamba timúna'a ímbo kaoráaraamba wégaoraawe kisaugon-afowá siyáiyé Ísu siyáiyé.

¹⁶Ísu mináái simátimena séna miyaráán-úmai Maníkó wení waásimo kawáánipa'a aifa'ó kowí íyasa ánaaembo kowísé'a mimbórání'a úmai aasiyaasí aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe Ísu siyáiyé.

Ísu wemó puwíndasafenamo siyáin-aai.

Mááka 10:32-34, Rúku 18:31-33

¹⁷Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a kónae séna aampa'á wéwena wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasi tí'maena moórá-aempa'a tínkarena ¹⁸simátimena séna ísáaro. Yérúsaremu-naopa'a konanasá moóráwigo kembá waási úrankomba óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáámbo sen-kwáásiyé aráátiminasa kembó sínkamiyan-aai símai kará'umaresa ¹⁹sí'mai fí'onkaa-waasi timíyasa karaánáá'a sínkésa súwiyonku'-nésa aaraa-táiyá'á sínkamiya'a púwónasa utámaraiya'a kaumbo-kánáá maisuwé'a íyáfasinanaumne Ísu siyáiyé.

Kae'nárai tinówamo Ísumbo áisai uráin-aai.

Mááka 10:35-45

²⁰Mínkánáá Sépétin-ááninkai tinówama tí'maena Ísumpa'a téna moórá-tantaatafenamo áisai índasafena óraakon-iyé séna takífauwana ²¹Ísu séna nóntafewa sísai íníyewa wéono súwana tinówa séna emó kawáánindafa'a kesááninkai íyáfasintinke séfasefa'-arausampa'a tínkáinnone súwana ²²Ísu séna sénda-aagioni áwáuma ímba ísaraiye. Sáwí-nombo anaféumpínkémbó naandantén-úmai sí'o índa-i'a uwásinkaiyantena kerái kanaará kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááyo súwasarai kerái kanaámpókai náyauye suyaná ²³Ísu séna érai'a séye. Kemó naanda-ánáfeumpinkemba náyááfo kesí séfasefa'-sirusampa'a kemá ímba íyáfasintinkanaumpo Maníkó kae'nárai uwátínkaraimba póna íyáfasintinkainiye súwasa ²⁴Ísuni kísau-waasi siyáánkai-waasi mináái ísésa mináfáráwái aaisambá tíyúwana ²⁵Ísu táántowasa tuwaná séna é'a ísaraawe. Marapá'-órání'-wáásísómbá íyáákamai-fasi'aen-aai simátisimati uwasa wenkóyááka-tayaaka uráawe. ²⁶Óraa'-waasimo ontembá kembiwí ímba miyán-oro. Kempínkémbó íyáákanaemo síyawí fí'owiti wayó'á maénááwe. ²⁷Kempínkémbó aifarí'a ónaemo síyawí seyaafá'-wáásítí kísau túwa'nai oro. ²⁸Kemá waási úranko ímba súwa'nai íwae'a kunkáumpo kemá waási túwa'nai ónae'a kunkáumne. Sáwí-imayaafinkembo faútínkáandasafe'a puwónaumne Ísu siyáiyé.

Ísu túramo kafikóndarai kawé'ó uwátínkarain-aai.

Mááka 10:46-52, Rúku 18:35-43

²⁹Ísuwe wení kísau-waasiye Yéríko-naopakemba kumbá sáwífa'-waasi tínaemba kumbá ³⁰kae'nárai túramba kafikóndarai aanawáísára'a

mésarai Ísu wétiye-aai isésarai óraaka sésarai Téfitin-andafakewi ómpo arunkái uwásinkaaoy suyasá ³¹ misáwífá'-wáási aaisambá tiyésa sésa aai séyafu suwasarái mináái ifátuwesarai aneka'á óraaka sésarai óraakoo Téfitin-andafakewi ómpo arunkái uwásinkaaoy wésuyana ³² Ísu aampa'ó kúmba minká koména tísai ena séna nóin-tantaara tirááimo táinda-tantaa'a uwátinkanaumno súwasarai ³³ óraakoo súramba kawe'á uwásinkaaoy suyaná ³⁴ Ísu arumbá uwátinkena ayáámba túranka'a ta'ótorowasarai minúwóiyáámba túramba kawe'á úmai awánésarai Ísumba arááíwa'mae kurááye.

Ísu Yérúsaremufa'o kuráin-aai.

Máaka 11:1-11, Rúku 19:28-40, Yóni 12:12-19

21 ¹Ísu wení kísau-waasise'o kumbá Yérúsaremu-nao'-ampa'a kumbá Órifi-omaka'-ewaa'-nao'-awi'a Pétífasi-nao'a ewaa'á wésa wení kísau-waasi kae'á máti'marena ² séna epín-dáópa'a kurékai awáneyamba moóra-poigon-awi'a tónki ándá fári'wimaraawana áráá'wara'a méraifo koawánékai ándáma faútuwekai áí'mae tekaiyó. ³ Moóráwigo tuwánénamo tísai ínakai óraako ayáá'mae kónae siyé kosimámiyana séna éniyo áí'maekai kokaiyó síníye Ísu siyáíye.

⁴ Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi siyáintemba Ísu miyá uráíye. Maníkón-aai simátímakowi séna

⁵ Sáiyóni-naopaken-kwaasisafe simátime sé kentí kawáágó kentópa'a wempa'á témena tónki-poigo ayáá'maena téna tónki-poigon-araako ayáá'maena wétiye simátimiyo siyáíye

agaimaréna Sáiyóni-naopa'emo siyáimba Yérúsaremu-naopatafena siyáíye. Minááímó paápé índasafena Ísu kae'nárai ti'marówasarai ⁶ Ísumo súntemba miyá ésarai ⁷ tónki-poi áráá'wara'a áí'maesarai Ísumpa'a tuyasá wení kísau-waasi paákákén-únánkwátói faú'mai mimpóigón-arósáaunka'a wandaá uwi'marówana Ísumba ayáá'mae wéguwasa ⁸ sáwífa'-waasi mésa óraa'-waasin-íye sésa tuwímbai paákákén-únánkwátói faú'mai tuwímbai taaénama ankáimai aampa'á uwi'ma'mae wéguwana minúnánkwátóiyae mintáénarafane támae wéguwasa ⁹ aifa'ó tun-kwáásiyé Ísun-ánaaembo tun-kwáásiyé óraaka'-oraaka'a sésa Téfitin-andafakewin-awi'a mósá wémaraumne. Fasi'aénkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawe'á uwánkáiye. Wiyómpakewin-awi'a mósá maráúmne óraaka'-oraaka'a suwaná ¹⁰ Ísu Yérúsaremufa'a kúwasa tuwaantantésa tóso wésa náawawa wétiyo suwasá ¹¹ tuwímbai sésa Ísu Maníkón-aaimo simátímíwai Káriri-aempakemba Násareti-naopakewin-íye siyáawe.

Ísu óraa'-amaan-daumpa'o iyáin-aai.

Máaka 11:15-19, Rúku 19:45-48, Yóni 2:13-22

¹² Suwaná Ísu Yérúsaremu-naopa'a óraa'-amaan-daumpa'a Maníkóni naaúmpa'a iyéna amáán-daumpa'o méyámbó wéun-kwaasi tuwánéna

iti'mátuwena óntambo wéwaeron-kwaasiti taaremá tawísísuwena Maníkóntáfésa imáyáa ésa mááufu'-numamo wéamun-dumama méyámbárón-kwaasiti taaremá tawísísuwena ¹³simátimena séna Maníkón-aaí aúfáífimba agaimaréna séna kesí naantafésa sésa Maníkómpá'ó inaimó sen-dámbán-iye wésewe agaimaréna siyáiyé. Énifo umén-dáúmpá'ó ontenkáámbá uráawe Ísu siyáiyé.

¹⁴Ísu mináái simátimena óraa'-amaan-daumpa'a mérowasa túrambo kafikówiye tíyayaambo táúnkowiye wempá'á tuwaná asófatinrowasa ¹⁵iyámpói mésa óraaka'-óraaka'a sésa Téfitin-andafakewin-awi'a mósá wémaraumne sumbá óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáambo sun-kwáásiyé isésa Ísumo fí'oran-kawe-kisaumo maúmba awánésa tirumbá sáwí'a uwánkesa ¹⁶Ísuntafesa sésa iyámpóimo sáwí-aimo wésemba ína wéisaano suwaná Ísu séna é'a wéisaunda Maníkón-aaí aúfáífimba agaimakáin-aaí awánaraawe. Maarán-áái siyáiyé. Túwa'nai óndasafesa pósa iyámpóiyé umarané enáwí'a mósá wémaraawe agaimaréna siyáiyé Ísu simátimena ¹⁷tiyuwéna máápa'a kuména mindáópa'a tuwéna Pétáni-naopa'a wéna mindó'wáámbá kowaiyáiyé.

Taaigómó aáénkarain-aaí.

Mááka 11:12-14,20-24

¹⁸Pétáni-naopa'a kowáumba íyáfasinesa Yérúsaremu-naopa'a tumbá Ísumba áái tówana ¹⁹moórá-taigon-awi'a fíkima aankón-awáísáfa'a wérowana mintáéramba nánae séna áwáufa'a wéna awánómba áná aantemba wérowana mintáígóntáféna séna emá ímba arambá iyáínone súwana mintáímá aáénkaraiye. ²⁰Mintái aáénkówasa Ísuni kísau-waasi awánésa táátafesa ésa tiyáámba tóipimba faafésa sésa fíki-tai ááéma aáénkaraiye suwaná ²¹Ísu séna érai'a simátime sune. Maníkóntáfé'o ímbo kae'-ímáyáámó é'o fasi'aén-ímáyáámó é'o é'a fíki-taigontafe'o súnanamo aáénkaintemba kanaa'á miyá é'a ímba miyá aantemba é'a maanómátáfé'o sé'o faiwí'wé nompá'á kumuwómó síyanamo éna miyá íniye.

²²Maníkómpá'á inaí sé'a fí'o-fi'on-tantaatafe'a áisai e'a timankúnkúmba ombá érai'a Maníkó kanaa'á súwa'nai uwásinkainiyemo sembá kanaa'á wétuwa'nai-iye Ísu siyáiyé.

Nááwawa ai'maráisawa tiyáanomo siyáan-aaí.

Mááka 11:27-33, Rúku 20:1-8

²³Ísu mináái simátimena óraa'-amaan-daumpa'a iména Maníkóní ásé-aaí simátimuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-ora'-waasiye tésa sésa nááwawa ai'maráisawa tiyéwa nááwampinkena maiyéwa fasi'aén-kísáú wémaeno. Simásimiyo suwaná ²⁴Ísu séna aifa'á moórá-

aaimo tísai ona'ó anondáámo síya'o é'a sísai on-áái simátimenaumne. ²⁵Ááema Yóni nombó maitínkaraiwai Maníkówá simámakaisanawa nombá maitínkarai waásiya simámakaawanawa nombá maitínkaraiyo súwasa miwí keáimbá sésa nórasaawa sénaumno. Maníkó simámakaisana nombá maitínkaraiye senanasáámó éna nóra séra Yónin-aaisafe'a ímba érai'e siyáao síníye. ²⁶Waási simámakaawana nombá maitínkaraiye senasasáámó ésa úwoi-waasisa sínkamonaawe. Úwoi-waasi sáwífa'-waasi Yónintafesa Maníkón-aaimo simásímakaiwai uráiyé wésemba pósa aasantá siyónááwe miyá keáimbá sésa ²⁷Ísuntafesa sésa emó sísai ónda-aaisa ímba isáúmne suwaná Ísu séna ímbo simásimiya'a nááwampinkena maiyéra fasi'aén-kísáúmó maúnda-ai ímba simátimenaumne Ísu siyáiyé.

Moóráwígon-ááninkai-taai.

²⁸Ísu mináái simátimena séna simátíménda-ai imáyáan-oro. Moóráwigo kae'-íyámpóíwáráwí aifarááwíntáféna séna kesááninkoo kesí ándá-aran-kisau'fa'a kísau komauwó sisaná ²⁹aifarááwí séna ímba siráái taiyé séna ména moórá-imayaa éna kísau komáísana ³⁰áfákontafena séna kesí ándá-aran-kisau'fa'a kísau komauwó sisaná ewé símai ifátuwena ímba kísau maiyáiyé ³¹Ísu simátimena tísai ena séna nááwa tifowán-áái wéisaiyo súwasa aifarááwí afowán-áái wéisaiye suwaná Ísu séna mináái imáyáa é'a simátíménda-ai isáaro. Taakisi-úmén-kwáásíyé sáwí-anka'o nón-inine sáwí'o on-kwáásín-owe sembánifo miwí Maníkó wení waásimo kawáánin-ampa'a ááema wégofo kembiwíndo. ³²Yóni nombó maitínkaraiwai téna kawé'-ámbá aráátimuwa'a wenááisafe'a ímba érai'e siyáafo taakisi-úmén-kwáásíyé sáwí-anka'o nón-inine Yónin-aaisafesa érai'e suwa'á kembiwí miwí tuwáné'a Yónin-aaisafe'a ímba érai'e sé'a kentí sáwí-imayaa ímba tuwé'a Maníkómpá'á tiyáawe Ísu siyáiyé.

Ándá-aran-kisaura'o káráwiyowi-taai.

Máaka 12:1-12, Rúku 20:9-19

³³Ísu mináái simátimena séna moórá waé'mai-ai simátíménda isáaro. Moóráwigo óraa'-marawarawi ména óntan-kusai úmakena ándá-aran-kisau úmarena ándá-arankoni táúfa'a úmarena ándá-arambo mapamínanamo anombó kumínda-taufa'a úmarena óntan-damba kísaura'o káráwiyán-damba úmarena ayáátáaka fí'om-barafa'a koménae séna maankísáúr'ó káráwiyawimo é'a kesáfé'a tuwímbai-aramba wémae'a tuwímbai kembá siyúwáaro simátimena fí'om-barafa'a koméraisana ³⁴arambó áfumo kain-kánáá tisaná aanáfó kesí ándá-aramba komáéro séna wení kísau-waasi ti'máráísasa minkísáúr'ó káráwiyowifa'a tewasá ³⁵ta'óto'mai moóráwígomba tufuwésa moóráwígomba tufú'marááwana púwísasa moóráwígomba óntantamba tufuwésa ándá-aramba ímbo tímémba ti'mátuwaawasa kowaná ³⁶aanáfó

aifa'á wení kísau-waasi tuwímbai ti'maréna ánaaemba sáwífa'nanka ti'maráisasa tewasá minkísáúrá'ó káráwiyowi ta'óto'mai aifa'ó uráantemba miyá ésa sáwí'a uwátinkesa ándá-aramba ímba tímémba ti'mátuwaawasa kowaná ³⁷aanáfó ména ánaaemba séna kesááninkomba ai'maráanana wínasa wenáái isánááwe séna ai'maráisana tisasá ³⁸minkísáúrá'ó káráwiyowi awánésa keáímbá sésa aanáfón-ááninko wétifo tufúwónanasa puwéna maankísáú ímba maínata kesáá maénae sésa ³⁹ta'óto'mai ándá-aran-kisau fakemba famétuwesa tufúwówana pukáiyé. ⁴⁰Ísu mináái simátimena séna minkísáúgóní aanáfó tínda kísaura'o káráwiyowi nóra síníyo súwasa ⁴¹miwí sésa misáwí-wáásí tínkaminasa puwíyana fí'on-kwaasi kesí kísaura'a káráwiyoro sínasa minkísáúrá'á káráwiyesa arambó áfumo kain-kánáá tíndantemba aanáfómbá minárámbá aménááwe siyáawe.

⁴²Suwaná Ísu simátimena séna Maníkón-aai aúfáífimba awánaraawe. Maarán-áái agaimaréna séna

óntan-dambo on-kwáásí moórá-ontantafesa sáwí'a wéiyé sésa maisukáawe. Ánaaemba

minóntánkó áfonkaaamba uráiyé. Mindá Fasi'aénkó isatá awánéta séta

fí'oran-kawe'a uráiyé súné

agaimaréna siyáiyé. ⁴³Mináái imáyáa é'a simátimé'a súné. Maníkó kembiwí Yúndaa-waasisafena maará siyé. Kenká'á ímba kawáánónaumne séna tiyuwéna fí'onkaa-waasisafena kenká'á kawáánónaumne sínasa wení kísau maénááwe. ⁴⁴Minóntánká'á tanaambá kofésa sáwí'a úmai ménaafo minóntánkó tufú'mai sáwí'a uwásuwainiyé Ísu séna wenááisafesamo ímbo érai'emo siyawí imáyáa éna mináái siyáiyé.

⁴⁵Ísu súwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáán-kawaa-waasiye isésa tááko péé súwasa sésa moóráwígon-ááninkai aaimó simbá kentáásáféna siyé sésa ándá-aran-kísaura'o káráwiyowisafenamo simbá kentáásáféna siyé sésa óntankowemo simbá kentáásáféna siyé sésa ⁴⁶ta'óto'mai tufuwónae sésamo umbá seyaafá'-wáásí Ísuntafesa sésa Maníkón-aai simásímíwain-iyé sun-kwáásí táároi inkaisésa Ísumba ímba ta'ótoresá ifátukaawe.

Óraa-tanombo kauráin-aai.

Rúku 14:16-24

22 ¹Aneka'á Ísu aai simátimindasafena waé'mai-aai simátimena séna ²Maníkó wení waásimo kawáánin-aai maarán-iyé. Moóráwigo káráwiyaiwain-ááninko aaré maíndasafena óraa-tanomba kaufónae séna ³sáwífa'-waasi táántena séna aáno úmai tanómbo

tamandaaró séna ména tanómba kaumaréna wení kísau-waasi ti'maréna séna tamandaaró kosimátíméro sisasá miyá owasá ifátuwesa ímba tewaná⁴ aneka'á kísau-waasi ti'maréna séna táántaraundawi kosimátíme'a sé'a tómbó nembá wéto'mayaan-e'a purumakawé óraa-poiye tufú'mai wégaufumpo tamandaaró. Kesááninkomo aaremó maíndara'a tamandaaró. Kosimátíméro séna ti'maráísasa miyá kosewasá⁵ ifátuwesa ímba tembá moóráwigo wení kísau'fa'a kóísana moóráwigo óntambo maínda-kisau'fa'a kóísasa⁶ tuwímbai káráwiyaiwaini kísau-waasisomba ta'óto'mai tínkamowasa púwówana⁷ káráwiyaiwai aaisambá séna wení i-wáási ti'maráísasa miwí tínkamowasa púwówasa miwítí naampimpá'á iyamá agáéwana káwisana⁸ káráwiyaiwai wení kísau-waasisafena séna tanómba kaufé'a táántaraundawi kesááninkoni tanómba tamandáiyawi sáwí'an-owe. ⁹Aampaká'ó waásimo túwaandu opa'á kosaa'á úmai fí'o-fi'on-kwaasi tuwáné'a simátimiyasa tanómba tamandaaró sisasá¹⁰ wení kísau-waasi isésa aampa'á wénesa waási saafá úmai tuwánésa sáwí-waasiye kawé'-wáásiyé torupátinkesa tí'maesa tésa tómbó naan-dáúmpá'á sisipáá uráawe.

¹¹Yúndaa-waasi aaremó máénka'o ombá tanómba nánaesamo ten-kwáási ontará'ó tewasá kísau-waasi kawé'-únánkwátói tíméwasa urésa mindáúmpá'á imésa tómbá wénaafo minúnánkwátóimo ímbo urésamo ésa ímba tómbá imandánááwe. Tómbó naan-dáúmpá'á sisipáá owaná káráwiyaiwai tuwánaimba moóráwigo ímba kawé'-únánkwátói uréna méraisana awánéna¹² séna nóra séwa kawé'-únánkwátói ímba uréwa iyáano sisaná ímba aái sisaná¹³ káráwiyaiwai wení kísau-waasisafena simátimena séna aiyayaanka'a kárá'umai máápa'a kumeu'ó in-áémpá'á aúwéwana ifi'á téna áí'o índasafena áwááyaamba umpufuwíníye siyáíye Ísu siyáíye.

¹⁴Ísu mináái simátimena séna Maníkó sáwífa'-waasi táántain-kwaasifinkemba tuwímbai aantemba wení waási-i'a wéuwatinkaiye siyáíye.

Taakisi-ááisáfésamo áísai uráan-aaí.

Máaka 12:13-17, Rúku 20:20-26

¹⁵Ísu súwasa amáán-kawaa-waasi máápa'a kumbésa keáímbá sésa nóran-aaisaawa áísai onanasááwá sáwí-aaimo sínata aafintá maenkánaumno sésa¹⁶ miwí tínaaenka'o tirááiwáún-kwaasiye Éroti amááraawe ti'marówasa Ísumpa'a tésa sésa óraakoo érai'-waasi po Maníkóni aambó arááíwáén-aaí arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. Waási táároi ímba inkaisé óraa'-waasiye úwoi-waasi táároi ímba inkaisé tirumbó faiyá'mai-aaí ímbo sénda arupíse úmai simátimendasa ísaraumne. ¹⁷Simáménda-aaisa isaaó. Kanaasááwá taakisi-óntámbá Rómu-kamanisa timénaum íntaawa timénaumno.

Tíméndasa Yúndaa-waasisa kentáásí áamáamba taraisónaum íntaawa taraisónaumno. Nóran-imayaamo émo e simásimiyo suwaná ¹⁸ Ísu miwítí sáwí-imayaa iséna séna kaumbo-kae'-ááiwárá'-wáásí pó'a kentáfé'a sáwí-aaimo síndawe sé'a wésisai-owe. ¹⁹ Taakisi-óntámbá moórá maimaé máaraasimero súwasa maimaé máaraanamuwana ²⁰ séna nááwan-óikaana uráinkara áwí'a wéraiyo súwasa ²¹ miwí sésa Rómu-kamani-kawaagon-óikaamba isaná áwí'a wéraiye suwaná Ísu séna Rómu-kamani-kawaagonde wembá áméro. Maníkóndé Maníkómbá áméro súwasa ²² mináái ísówana táá'a úwasa ímba aai sésa auwésa kuráawe.

Pukémpinkembo íyáfasinaian-aai.

Mááka 12:18-27, Rúku 20:27-40

²³ Kuwasá Sátúsi-amaan-kawaa-waasi púwómpinkemba ímba íyáfasinanaawe sun-kwáásí pósa minkánáá Ísumpa'a tésa ²⁴ sésa óraakoo naaófá'a Mósesé séna moóráwigo aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba puwínana áfáko maimakéna awaaón-anondaa-ware'e séna iyámpói ma'ánkáíníye siyáíye. ²⁵ Moórá-aai isaaó. Moórá-kanaa maanká'a afakaeté-afarawainonda mésa tuwaaó aaré maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana ²⁶ wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana wenánaaenkewi ware'á maimakéna iyámpói ímbo ma'ánkáiimba púwísana miyá émesa afakaeté-waasi putásaawana ²⁷ minínínkó ánaaemba pukáíye simámesa ²⁸ Ísumba áisai esa sésa miyámó ombá waási puwíyampinkembo íyáfasinaian-kanaa minínímbá afakaeté-waasi tuwainímbá éna nááwa máíníyo suwaná ²⁹ Ísu séna Maníkón-aai aúfáífimbo agaimakón-aai ímba kawé'-úmai isé'a Maníkóní fasi'aémbá ímba awáné'a pó'a miyáumai sáwísáwí-aai wésewe. ³⁰ Pukémpinkemba íyáfasinesa wíyómpa'o imáíyan-kanaa aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ésa Maníkóní kísau-waasimo wíyómpa'o méraawimo ontembá minínínákwá'a miyáumai aaré ímba maíyasa waaí ímba maíyamba ónááwe. ³¹ Waási pukémpinkembo íyáfasinaiyamba simátíménda ísáaro. Maníkó simátímakomba aúfáífimba agaimakón-aai toráumai awánaraawe. ³² Maníkó Mósesentafena maarán-áái siyáíye. Maníkó úne. Enaíwá'ná Émbaramune Áísáakine Yékopune miwítí Maníkó úne siyáíye. Maníkó minááímó siyáimba minkáúmbó-wáásí é'a púwúwasa utaráambanifo mináái siyáimba pósa miwí úwoi méraawe Ísu súwasa ³³ wesé'o méron-kwaasi isésa táátafesa ésa sésa aai góní áwáuma wésimasimiye siyáawe.

Aifaráán-ámáánkón-aai.

Mááka 12:28-31, Rúku 10:25-28

³⁴ Suwaná Ísun-aai go Sátúsi-amaan-kawaa-waasi-taai íyáákomba ámáán-kawaa-waasi isésa túwaandu ésa ³⁵ miwífínkémbá moóráwigo ámáámbo

kawe'ó úmaimo ísarowi Ísumo sáwí-aaimo sínda isánae séna álsai ena séna ³⁶óraakoo Maníkóní áamáámpinkemba nóran-amaana aifaráámbán-iyo súwana ³⁷Ísu séna Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkómpá'á kentí Fasi'aénkómbá kentiruné kentí imáyáawe kentimané áméro agaimaréna siyáiyé. ³⁸Minámáámbá aifaráán-ámáámbá isaná ³⁹miwán-ánaaenken-amaamba óraa'-amaamba maarán-ámáámbán-iye. Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna kesáfé-imáyáámó ontembá kentí waási-imayaawara'a oro agaimaréna siyáiyé. ⁴⁰Minkáé'-ámáánkó áfonkaamba uráisana Mósesemo fí'on-amaambo siyáine Maníkón-aaimo simátímakowi siyáan-amaane me'wi-me'wiyáámbá éna kae'-ámáánkó áfonkaamba uráinka'a tawéaraapaiye Ísu siyáiyé.

Maníkómó íyáfasinankarawai Káráísitin-aai.

Mááka 12:35-37, Rúku 20:41-44

⁴¹Súwasa áamáán-kawaa-waasi túwaandu uwaná Ísu miwí tísai ena séna ⁴²Maníkómó íyáfasinankarawai Káráísiti nááwan-andafaken-kwaasiya'iyo súwasa kentáásíwá'ná Téfitin-andafaken-kwaasin-iye suwaná ⁴³Ísu séna naaófá'á Maníkóní ámútanko Téfitimba imáyáa amúwana Téfiti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimba ⁴⁴Imó agaimakón-aufaiimba Téfiti agaimaréna séna

kesí Fasi'aénkóntáféna Maníkó séna kesiyáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á mara'-ména'a ení namuro-wáásí íyáákaanasa miwí tai'ánááwe

Maníkómó siyáin-aai Téfiti siyáiyé. ⁴⁵Miyáumai Téfiti Káráísitintafena séna kesí Fasi'aénkón-iye siyáimbanifo nóraumaiya wemá Téfitin-andafaken-kwaasin-iyo Ísu súmba ⁴⁶Káráísiti Téfitini Fasi'aénkó éna Téfitin-andafaken-kwaasigon-iye súmbanifo miwí ímba kanaa'á aai sésa táátafesa ésa minkákémbá ímba álsai úmaesa iyáawe.

Áamáán-kawaa-waasiye áamáambo sun-kwáásiyé miwí táái.

Mááka 12:38-40, Rúku 11:39-44,47-52, Rúku 20:45-47

23 ¹Ísu túwaandu urón-kwaasiye wení kísau-waasiye simátimena séna ²Maníkó íyáfasintinkaraisasa áamáambo sen-kwáásiyé áamáán-kawaa-waasiye Mósesé agaimakáin-aai toráumaimo wésimatimemba ³is'é'a arááíwáéro. Mósesé siyáin-amaamba miwí tóikaken-aantemba sésa ímba wéaraaiwaefo miwímó ontembá ímba oró. ⁴Umbai-tántáá'ó asááúmakesamo túwaata'mae'a korómó sésamo ímba túwa'nai ontembá miwí umbai-áái simátimesa ímba túwa'nai ombá úwoi arááíwáéro wésewe. ⁵Miwí sésa waási suwánésa óraa'-waasin-owe síwae sésa Mósesé siyáin-amaamba agaimái anaféúmpímbá makésa

túwayaanka'e tiyáánka'e kárá'umaresa miwítí wátói-araiya'a ayáátááka'a tafétafe úmakesa naaópa'a afufumpa'á wénesa ⁶tanómbo kaúfópa'o ombá kawé'-áémpá'á mésa ámáán-daumpa'o ombá óraa'-waasimo máépa'a imésa ⁷waási suwánésa sésa óraa'-waasi ámáán-aai simátíméwin-owe síwae sésa naaópa'a maru'-afufumpa'á wénesa miyámó ontáfésa aamoí wéowe.

⁸Miwí miyá wéombanifo ímba miyán-oro. Kembiwísáfésa óraa'-waasi ámáán-aai simátíméwi owémó síyambo é'a kímborawigo óraa'-waasi isatá wení waásisa mimbórái'a úmaisa méraumne seró. ⁹Kempínkémbá moóráwigontafe'a óraa'-waasi kesifón-iye sefó. Kentifo wíyómpa'a méraiye. ¹⁰Kempínkémbá moóráwigontafe'a kentáará'á káráwiyaiwain-iye sefó. Maníkómó íyáfasisinkaraiwai keyáá kenká'á káráwiyaundawi kemá úne. ¹¹Kempínkémbá íyáákanae síyawí kentí wayó'á máéro. ¹²Kentúwí'o mósá maráiyawí Maníkó úwoi kentúwí'a múratinkainifo kentúwí'o ímbo mósá maráiyawí Maníkó mósá tinkáíníye Ísu siyáíye.

¹³Ísu mináái simátimena séna ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye simátíménda ísáaro. Kaumbo-kae'-ááiwárá'-wáásímó é'a káráwiyoro. Maníkó wení waásimo kawáánin-amba wéfaitinkaawe. Maníkó wení waásimo kawáánin-ampa'a ímba kónae sembá kónaesamo owítí aambá wéfaitinkaawe.

¹⁴Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááiwárá'-wáásí é'a keto'-íníntí óntawara naankwará'á umémbá wémae'a waási suwánésa súwí'a mósá maráíwae sé'a tafisímai-inai karo'á wésewe. Mindásafe'a káráwiyoro.

¹⁵Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááiwárá'-wáásí é'a simátimunda ámáán-aai arááíwaiwae sé'a saafá úmae'a óraa'-nomba kofaté'a némpa'a wéne'a tuwán'é'a kentí sáwí-kisau aráátíméwasa miwítí sáwí-kisau kentí sáwí-kisau gomba íyáákaraimba pó'a mindásafe'a káráwiyoro.

¹⁶Aambó ímbo kawé'-úmaimo awánaraawi karo'á sé'a maarán-ámbá arááíwáéromo sewí káráwiyoro. Kembiwímó ámáán-aaimo sembá karo'á simátime'a sé'a óraa'-amaan-dankon-aai tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna kanaa'á íníye. Énifo kawé'-óntánkón-áwí'a korí-óntánkón-aai tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna sáwí'a íníye wésewe. ¹⁷Minkórí-óntánkó óraa'-amaan-dankomba ímba íyáákarai fo mindáúmpá'ó wérainda mindá kawé'-án-iye. Kembiwí ámáán-aaisafena tááko ímba péé sisa'á wéisaawe. Sáwí-imayaawara'-waasi simátímén-aai karo'-ááín-iye. ¹⁸Kembiwímó

ámáán-aaimo sembá karo'á simátíme'a sé'a Maníkóntáfésamo póimo tufú'maimo agáén-taaregon-aii tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna kanaa'á íníye. Énifo mintáárérá'ó Maníkómbó wéamem-poigon-aii tika'-marésa sésa miyá ónaumnemo sembá minímáyáámó ifátuwaiyanamo éna sáwí'a íníye wésewe. ¹⁹Maníkómbó ámém-poigo mintáárégómbá ímba wéiyaakaifo mintáárégó íyáákarena ámém-poi kawé'á wéiye. Kembiwí ámáán-aaisafena tááko ímba péé sisa'á wéisaawe. Sáwí-imayaawara'-waasi simátíménaai karo'-ááín-íye. ²⁰Fasi'aén-ááímó sembá Maníkóntáfésamo póimo tufú'maimo agáén-taaregon-aaimo tika'ó marésamo sésamo ésa mintáárégón-aaiwara'a Maníkómbó wéamem-poigon-aaiwara'a wésewe. ²¹Fasi'aén-ááímó sembá óraa'-amaan-dankon-aaimo tika'-marésamo sésamo ésa mindánkón-áaiwara Maníkó mindáúmpá'á méraiwain-aaiwara'a wésewe. ²²Wíyómpa'e simásuwesamo tika'ó marésamo sésamo ésa Maníkó mifá'á káráwiyaiwain-aaiwara'a wésewe.

²³Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwará'-wáásímó é'a káráwiyoro. Naaófá'ó Mósesemo siyáintemba kentí kísaufakemba kári-tonkwara'a tuwínkaa'-úmai siyáánkai maké'a moórá Maníkómbá amé'a kawé'á wée'a miyán-ámáámbá ísámae wéiyoyo Mósesemo siyáin-amaamba óraa'-amaamba ifá'á tuwé'a pó'a waási ímba arupise uwátinke'a tirumbá ímba uwátinke'a ímba Maníkóntáfé'a timankúnkúmba é'a miyámó ontáfé'a pó'a minóráá'-ámáántómbá ifá'á tukáawe. ²⁴Aambá ímba kawé'-úmai awánaraawi karo'á sé'a maarán-ámbá arááíwáéro wésemba kári'-amaamba arááíwae'a óraa'-amaamba tukáawe. Miyámó ombá tóipinkaambo wénaawiyaan-kwaasin-owe.

²⁵Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwará'-wáásímó é'a káráwiyoro. Anaféúné táúfa'e paáká'-aantembo wénonkwiyoyo andáámpá'á sáwí'a uráisa'a pó'a kempímbá sáwífa-tantaa'a óraa'a wéraiye. ²⁶Ámáán-kawaa-waasiono. Ámáán-aaisafena tááko ímba péé sisa'á wéisaawe. Anaféúné táúfa'e andáámpá'ó non-kwíyówanamo andáámpá'é paáká'é kawé'ó intembá kentí sáwí-imayaa tuwé'a kawé'-ímáyáá úmai méraaro.

²⁷⁻²⁸Ámáámbo sen-kwáásíyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwará'-wáásímó é'a káráwiyoro. Waásimo maipímbó utámakaawanamo kawáá'isasamo waási ímbo awánaantemba kentirumpimbá miyá isa'á sáwí'a wéowasa waási ímba wétuwanaawe. Waásimo maipímbó utámakesamo kawé-tó'wááímó owasamó awánésamo sésa kawé'á wéowemo sentembá kembiwí tuwánésa kawé'-wáásín-owe sembánifo kentirumpimbá miyá-sáwí-tántáá'á wéraisaa' kaumbo-kae'-ááíwará'-wáásín-owe.

²⁹Ámáámbo sen-kwáásiyé ámáán-kawaa-waasiye kaumbo-kae'-ááíwará'-wáásímó é'a káráwiyoro. Kentíwá'ná Maníkón-aaimo simátímakowi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wéowe. Arupíse úmai méron-kwaasi tínkamuwasa púwúwa'a utámakaapa'a to'waaí wée'a ³⁰sé'a miwí tísaafitantambo uráawi sé'a minkánáámó mérekaa kentáa síwá'námo uráantemba ímba miyásá uráusino wésewe. ³¹Miyámó sembá maarán-áái wése'a Maníkón-aaí simátímakowi tínkamesa miyá-sáwí'á uráawi tíráata úne wése'a miwímó uráantemba miyá wéowe. ³²Kentíwá'námo uráantembo miyámó wée'a tai'ánááwe.

³³Tai'áiyamba iyánkó póigon-araa'an-owe. Maníkó kembá aafimbá matinkáína'a sáwí-meyambo maíyapa'a ónkaifa'a komésa wété íyan-amba ímba wérayie. ³⁴Miyáumai kesáái simátimiyawiye aráátimiyawiye kawé'-ímáyááwará'-wáásiyé ti'máráanasá kempímbá wéníya'a tuwímbai tínkamiyasa puwíya'a tuwímbai aaraa-táiyá'á tínkamiyasa puwíya'a tuwímbai kentí ámáán-daumpimpa'a taántámbá tínkame'a moórá-mora-naopimpa'o wéníya'o é'a ti'mátu'mae'a nónááwe. ³⁵Miyámó íyana arupíse-waasimo tínkamom-beyamba seyaafá'-wáásítí méyámbá kentópa'a tíníye. Aifa'ó tufúwanamo pukáin-kwaasigon-awi'a Éperi ánaemba moóráwigo Pérékáíyaan-ááninkon-awi'a Sékáráíya óraa'-amaan-daumpa'a mérowana moórá-aempa'a Maníkóntáfésamo ísámaimo póímo tufú'maimo agáún-ontan-taaremo wérowana moórá-aempa'a aifa'-ámáán-káwáágó aantemba iyún-ontama wérowana afufumpimbá Sékáráíya imérowasa tufúwana pukáíye. ³⁶Minkáé'-wáásítí afufumpimbó kárúraan-kwaasi tínkamuwasa pukáawiwara'a miwítí sáwí-meyamba káfé'ó méraan-kwaasi maénááwe Ísu siyáíye.

Ísumo arumbó uwátínkarain-aaí.

Rúku 13:34-35

³⁷Ísu mináái simátimena Yérúsaremu-naopaken-kwaasi arumbá uwátinkena séna Yérúsaremu-naopaken-kwaasisono. Maníkón-aaimo simátímakaawi tínkambae núwasa pukáawe. Maníkó ti'marówasa kuwáí óntantamba tínkambae núwasa pukáawe. Kokórigó aráátombo ayóíf'ó tínkarenamo káátatinkaintemba aasiyaasi-kánáá kemá miyá ónaumne súndanifo tínaemba wéuwasiwewe. ³⁸Ísáaro. Maníkó tiyuwáína'a tu'nankáámbá ónááwe. ³⁹Simátíme'a súne. Ímba úwoi suwánánááfo ánaembo sé'o Maníkó ai'maráísana kunkáiwaimba Maníkó kawé'a uwánkáíye síyanka'a aneka'á suwánánááwe Ísu siyáíye.

Óraa'-amaan-dambo tawisínda-aaimo siyáin-aaí.

Mááka 13:1-2, Rúku 21:5-6

24 ¹Ísu mináái simátímuwasa óraa'-amaan-daumpakemba kárúwesa kúmúmba wení kísau-waasi sésa óraa'-amaan-damba kawé'-

námbán-ifo awánaao suwaná ²Ísu séna káfé'lo awánaan-dantafe'a simátíme'a sune. Ánaaemba waási tésa mindámbá seyaafá tawísísuwesa seyaafá'-óntánkwará'é tawísísuwanaawe Ísu siyáíye.

Sáwí-kanaa tíníyemo siyáin-aai.

Máaka 13:3-13, Rúku 21:7-19

³Ísu mináái simátimena Órífi-omapa'a imérowasa wení kísau-waasi weyáá méropa'a tésa áisai esa sésa emó sénda nóin-kanaawa paápé íníyo. Nóin-kwaamera ínataawa séta ampáánká'á emá kúmínana káfé'lo wérain-tantaa'a tai'áíníyesa sénaumno suwaná ⁴Ísu séna karo'-áái isé'a érai'e sefó káráwiyoro. ⁵Sáwífa'-waasi tésa kesúwí'a máwatesa sésa Maníkómó íyáfasisinkarawai úne síyasa sáwífa'nanka minkáró'-áásífésa érai'e sénááwe. ⁶Tíyááwemo síyan-aai némpakena'i ewaakéná'i isáiyana ímba táá'a íno. Miyán-kánáámó tinda mindá ímba seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-waame'an-íye. ⁷Fí'o-fi'on-aempa'-waasi tiyánááwe. Moórá-kawaa-waasigomo éna moórá-kawaa-waasigoni amááraasafena íyáfasine tíyáaromo sínasa íyáfasinesa tiyánááwe. Fí'o-fi'om-barafa'a aawai táíníye. Fí'o-fi'om-barafa'a óraa'-mari táíníye. ⁸Miyán-tántáá'ó paápé ína'a sé'a seyaafá-tántáá'ó tai'áínda-kanaa ímba tiyáífo iyámpóimo matinkánae owanamó óraa-ti'o intembá umbai-kánáámó tinda minkánáá paápé íye seró.

⁹Miyán-ááímó síyasa minkákémbá kembiwí ta'óto'mai fí'owi timíyasa sáwí'a uwátinkesa tínkamiya'a puwónááwe. Kentáfésamo fasi'ámaimo méraiyantafesa fí'o-fi'on-kwaasi seyaafá'nánká tíyámba uwátinkanaawe. ¹⁰Kesáásifesa érai'emo wésiyawifinkemba sáwífa'nanka kesáái tínaaemba uwámesa miwítí namuro-wáásí moórá-morawigo aráátimesa tíyámba uwátinkanaawe. ¹¹Sáwífa'nanka paápé ésa karo'á sésa Maníkón-aai simátimundawi úne sésa sáwífa'nanka karo'á simátimenaawe. ¹²Miyáumai sáwí-kisaugo wété éna óraa'a ínasa fí'owi-imayaamo émémba ifátuwesa kentáfé-ímáyáá aantemba ónááfo ¹³ímbo ifátuwesamo kentáfésamo fasi'ámaimo méraiyaawi tai'áínda-kanaara'a Maníkó tí'mai kawepá'á métinkainíye. ¹⁴Seyaafá'-márafákén-kwáásí isáiyantafe'a ásé-aai Maníkó wení waásimo kawáánin-aai simátíma'mae iyíyana ánaaemba seyaafá-tántáá'á tai'áínda-kanaa tíníye Ísu siyáíye.

Sáwí-kanaagon-aai.

Máaka 13:14-23, Rúku 21:20-24

¹⁵Ísu mináái simátimena séna ánaaemba sáwí'a íyan-tantaako paápé íníye. Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Tánieri mintántáátáféna siyáíye Ísu siyáíye. Kemá Mátíyu sune. Maanáúfáímó torausíyawi tááko péé sína'a isáaro wésune. Ísu séna Maníkóní kawé'-náópa'a misáwí-tántáá'á paápé ínasa awánáyamba ¹⁶Yúndiyaa-marafa'o méraiyan-kwaasi omápata

tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁷Ontará'ó méraiyan-kwaasi ímba naaúmpa'o iyiyamba óntama ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁸Kísaufa'o méraiyan-kwaasi ímba naaópa'o tíyamba unáánkwátói ifátuwesa úwoi tuwaantantésa iyónááwe. ¹⁹Tímúka'nine káfé'-iyampoiwara'-inine minkánáá sáwí'a ónááwe. ²⁰Tuwaantambó iyiyamba táwí'o índa-kanaa iyé'a saagaan-kánáá iyé'a únafo sé'a Maníkómpá'á inaí seró. ²¹Minkánáámó tinda óraa'-umbai táíniye. Naaófá'á Maníkó maramó úmaronka'e káfé'wara'e miyán-úmbái-tántáá'á ímba tiyáiyé. Ánaenkwará'a miyán-úmbái-tántáá'á ímba tíniye. ²²Miyán-úmbái-tántáá'ó wéin-kanaa Maníkó ampáásé úmakaiye. Miyán-úmbái-kánáámó ayáátáaka'o wérainkaka seyaafá'-wáási ímba úwoi túnamai méraawisino. Maníkó wemparí'o úmakain-kwaasisafena imáyáa éna miyán-úmbái-tántáá'á ampáásé uráiyé.

²³Ampáásémó ínasa tuwímbai simátimesa sésa Maníkómó iyáfasinankaraiwai mifá'-maafa'a méraiye síya'o é'a ímba ísáaro. ²⁴Tuwímbai paápé ésa karo'á sésa Maníkómó iyáfasisinkaraiwai úne síyasa tuwímbai karo'á sésa Maníkón-aaimo simátimundawi úne simátíma'maesa níyamba ímbo awánen-kisau maésa Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi karo'á simátinkanae sésa miyán-óráá-kísáú maénááwe. ²⁵Miwísáfé'a érai'-waasin-owe sefó sé'a ímba paápé uráanka'a aifa'á simátimumpo káráwiyoro.

²⁶Súnda-aai imáyáa é'a ánaaembo moóráwigomo kentáfénamo sénamo paápé uréna máásai-marafa'a méraiye sína'o é'a ímba koró. Moóráwigomo kentáfénamo aúpá'á méraiye sína'o é'a ímba érai'e seró. ²⁷Wíyómpa'o aafáyáumo tóráísasamo awánaantemba kemá waási úranko miyáumai afora'á aneka'á kumónaumne. ²⁸Póimo sawaímó kawáá'ipa'o náíndasafenamo embontaan-dúmágómó tatorúpaintemba Maníkó sínana súnda-aai paápé íníye Ísu siyáiyé.

Ísumo marapá'ó kumínda-aai.
Mááka 13:24-31, Rúku 21:25-33

²⁹Ísu mináái simátimena séna miyán-úmbái-tántáá'ó tinda-kanaa tai'áínana aafáúgó kumeu'á ínana wíyónko ímba sán-káínana o'á wíyómpakemba kaisínana wíyónko úwaaúwa ínasa ³⁰seyaafá'-márafákén-kwáási wíyómpa'a awánemba fí'onka'ma'mai-tantaa'a awánésa kentáfésa sésa kumínena to'mayaa wéiyé sésa táátafesa wéesa ifi'á wétesa suwánemba kemá waási úranko óraa-fasi'aenkwará sáwara'a ainánká kumóna'a suwánánááwe. ³¹Uwíyemba wétufuwe'a wíyómpaken-kisau-waasi ti'máráanasa Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi seyaafá'-márafákémbá tí'maesa moóráfimba túwaandu ónááwe Ísu siyáiyé.

³²Ísu mináái simátimena séna moórá naan-táígón-áwí'a fíki-taigontafe'a imáyáa úmai ísáaro. Asáómó agaínda awáné sé'a áú'o

sínda-kanaa kárika'a tíníye sénááwe. ³³Miyámó intembá kemó sún-dantaa'a ína'a awáné sé'a kárika'a kumíníye sénááwe. ³⁴Érai'a simátíme súne. Káfé'ó méraan-kwaasi tuwímbai ímbo pukáiyanka'a kemó sún-dantaa'a paápé íníye. ³⁵Wíyóne marawé tai'áínífo kesáái ímbo tai'áínda úwoi waé'wae'a íníye Ísu siyáíye.

Kúmón-da-kanaa waási ímba ísaraawemo siyáin-aai.

Mááka 13:32-37, Rúku 17:26-30, 34-36

³⁶Ísu mináái simátimena séna kúmón-da-kanaa aafáúmá waási ímba ísááwasa wíyómpaken-kisau-waasiwara'a ímba ísááwa'a kemá Maníkón-ááninko ímba wéisaumpo kesifo weyáá ísaraiye. ³⁷Naaófá'á moóráwígon-awi'a Nówaamo méronka'a waási ímbo Maníkón-ímáyáá ésamo maé'óntemba ánaemba kemá waási úranko kúmón-da miyá ónááwe. ³⁸Piri'-nónkómó ímbo tínkankonka'a noné tóné wénesa tiyáámúmba wéto'waaí-esa aaré máúwasa waaí máúwasa wéuwana Nówaa nompín-táómpimba imérowasa ³⁹piri'-nónkó táínda-aai ísaresa ímba imáyáa ésa mérowana óraa'-a'a téna piri'-nónkó seyaafá'-wáásí tínkamuwasa putásaraawe. Miyámó uráantemba kemá waási úranko aneka'ó kúmóndara'a kentáfésamo ímbo imáyáamo íyawí miyá ónááwe. ⁴⁰Minkánáá maará ónááwe. Kae'-wáásí kísau'fa'a méreyana Maníkó moóráwígomba auwéna moóráwígomba aiyáíníye. ⁴¹Minkánáá kae'-ínínkáí tómbá wéto'mayaan-íyana Maníkó moórá-inimba auwéna moórá-inimba aiyáíníye. ⁴²Kemá kentí Fasi'aénkómó kúmón-da-kanaa ímba ísaraafo káráwiyoro. ⁴³Simátíménda-aai imáyáan-oro. Naankón-afowámó umén-kwáásímó tinda-kanaamo ísarenaraa umén-kwáásímó timbá wéto'mayaan-ena awánéna watúwáísana wení naaúmpakemba umémbá ímba máísino. ⁴⁴Miyáumai kemá waási úranko káffímbá kumónaumpo kembiwí wéto'mayaan-e'a simu'maráaro Ísu siyáíye.

Sáwí'a owasá kawe'á owasamó on-áái.

Rúku 12:42-46

⁴⁵Ísu mináái simátimena séna kawe-kísáúmó máéwi kawe'-ímáyááwárá'-wáásísáfé'a súne. Wení óraako séna kesí kísau-waasiya'a káráwiye tómbá tuwímbai tíma'mae iyuwó síníye. ⁴⁶Wení óraako téna wení kísauwo kawe'-úmaimo maínda taawánáinana kísauwo maíndawi arunkó kawe'á ínana ⁴⁷minóráákó séna kesí seyaafá'-mópáráwínká'á káráwiyuwo síníye. ⁴⁸Énifo minkísáú-wáásígómó imáyáamo énamo kesí óraako ayáátááka'a ímba tíníye sénamo ⁴⁹kísau-waasi tínkamenamo tómbó nénamo uwóí'-nombo wénaan-kwaasiye uwóí'ó énamo ⁵⁰wení óraakomo tinda-kanaa ímbo ísarainanamo káffímbó téna ⁵¹óraaka'a tatufú'mai ai'mátuwenana séna kaumbo-kae'-áái'wárá'-wáásímó mésamo tí'ó wéisasamo ifi'ó wétesamo túwááyaambo umpufuwésamo méraapa'a kóuwo síníye Ísu siyáíye.

Siyáánkai-inaamaru-taai.

25 ¹Ísu mináái simátimena aaremó máéwini áwáuma imáyáa éna séna ánaaen-kanaamo tínda Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-iyé. Aaremó maíndawi tómbá náíyanesa siyáánkai-inaamaru ómbá kúra'maesa aampakémbá koáíkaawe. ²Minárásísómbá séfataase sáwí-imayaawara'a owasá séfataase kawé'-ímáyááwárá'á owasá ³sáwí-imayaawara'-arasi ómbá kurarésa fí'on-anafeumpimba iyamó káínda-nomba ímba fatíyowasa ⁴kawé'-ímáyááwárá'-árásí ómbá kurarésa fí'on-anafeumpinkwara'a iyamó káínda-nomba fatiyésa ⁵aaremó maíndawimba koamu'makáawana ímba ááéma tisasá tógáfaa'a isasá tún-kwaiguráawe.

⁶Tún-kwéraawana nó'waan-afufuntamba moóráwigo táántena séna wétifo koaiyánáísaiye sisasá ⁷misíyáánkái-árásí iyáfasinesa ómbá to'maésa kombá ⁸sáwí-imayaawara'-arasi kawé'-ímáyááwárá'-árásísáfésa sésa kentáásí iyamá pisináínífo nombá fatísimero sewasá ⁹miwí sésa kesááwárá'á miyáumai wétai'aifo nombó fatiyón-daumpakemba koméyámbáráaro sewasá ¹⁰wégowana aaremó maíndawi tisasá séfataase-arasi to'mayaa úmáimo méraawi wesé'lo tómbó náíyanesa naaúmpa'a iyówana ¹¹ontá wisúwáísasa miséfátáásé-árásí nombó fatiyónaesamo kówai tésa óraaka'a sésa óraakoo ontá tisinkaaó sewaná ¹²ímba awánáúnda-arasi ombá pó'a ímba ontá titinkánaumne siyáíye. ¹³Ísu simátimena séna miyáumai kemó kúmónnda-kanaa ímba ísarenka'a kumónaumpo káráwiye'a méraaro Ísu siyáíye.

Kaumbo-kísáú-wáásí táái.

Rúku 19:11-27

¹⁴Ísu mináái simátimena séna ánaaen-kanaamo tínda Maníkó wení waásimo kawáánin-aaí maarán-iyé. Moórá-oraako némpa'a wááu koménae séna wení kísau-waasi táántena séna kesí óntanka'a káráwiyoro séna ¹⁵moóráwigo wení kísau kawé-kísáúmó máísanamó awánaiwaintafena séna kesí óntamba séfataase-unamba káráwiyuwo séna aména moóráwigo wení kisaumo kárika'o kawé-kísáúmó máíwaintafena séna kesí óntamba kae'-únámbá káráwiyuwo séna aména moóráwigo wení kisaumo kári-kisaumo máíwaintafena séna kesí óntamba moórá-unamba káráwiyuwo séna aména tiyuwéna némpa'-marafa'a kóísana ¹⁶séfataase-unan-ontambo maiyáiwai minóntántámbá kísau maimaéna wéwena fí'omba séfataase-unan-ontamba máísana ¹⁷moóráwigo kae'-únán-óntámbó maiyáiwai minóntántámbá kísau wémaena fí'omba kae'-únámbá máísana ¹⁸moóráwigo moórá-unan-ontambo maiyáiwai minóntántámbá ímba kísau maéna úwoi marafímbá utámakaiye.

¹⁹Utamakaisasa miyá wéowana miwítí óraako ayáátááka'a kuróm-bapa'a mifá'á ména ánaemba téna wááumo tímakaunda-ontamba torupámai awánánae séna táántaisasa ²⁰tésa séfataase-unan-ontambo maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna séfataase-unan-ontambo símakaandarakemba kísau wémae'a fí'omba séfataase-unan-ontamba maiyáumne sisaná ²¹óraako séna kesí kísau-waasigo kawe'á óne. Kentáfémo imáyáamo émo kári-tantaaka'o kawe'ó úmaimo káráwiyaandantemba sáwífa-tantaaka'a káráwiyinone. Kesirunkómó aamoimó intembá kesé'a taménana enarunkó aamoí íno sisaná ²²kae'-únán-óntámbó maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna kae'-únán-óntámbó símakaandarakemba kísau wémae'a fí'omba kae'-únán-óntámbó maiyáumne sisaná ²³óraako séna kesí kísau-waasigo kawe'á óne. Kentáfémo imáyáamo émo kári-tantaaka'o kawe'ó úmaimo káráwiyaandantemba sáwífa-tantaaka'a káráwiyinone. Kesirunkómó aamoimó intembá kesé'a taménana enarunkó aamoí íno sisaná ²⁴moórá-unan-ontambo maiyáiwai maimaéna máaraanamena séna emá fasi'aén-kwáásí éma fí'owiti kísaurakemba tómbá wéne fí'owiti kísaurakemba úwoi wéne wémandaana'a ²⁵enáároi inkaisé'a ení óntantamba kísau ímba maúnda úwoi aúpá'á makáumpo ení óntamba máínone sisaná ²⁶óraako séna sáwí-kísau-waasigo kafóná-waasi po kentáfémo sémo fí'owiti kísaurakemba tómbá wéne fí'owiti kísaurakemba úwoi wéne wémandaana'a óne sénda po ²⁷kesí óntambo seyaafá'-wáásítí óntambo máráán-daumpa'o makáandarakaa té'a kesí óntankwara a'wáá-ontankwara'a máúsino séna ²⁸wení kísau-waasisafena séna minóntámbá maiyé'a siyáánkai-unan-ontambo tokáiwaimba áméro. ²⁹Sáwífa-tantaaka'o kawe'-úmaimo káráwisinkaiwaimba moórá-mora-tantaa'a áménana káráwisinkainifo ímbo kawe'-úmaimo káráwisinkaindawimpakemba makáimba méraana'a ³⁰misáwí-kísáú-wáásígómbá áí'mae'a máápa'a múra auwáiyana kumeu'-áémpá'á tí'o wéisasamo ifi'ó wétesamo túwááyaambo umpufuwésamo méraapa'a wíníye siyáíye Ísu siyáíye.

Ísu méraawini áwáusafenamo tísai índa-aii.

³¹Ísu mináái simátimena séna kemá waási úranko ánaembo kúmóndara'a ságaenkware wíyómpaken-kísau-waasiwara'a káráwiyaundawi pó'a kúmónasa ³²seyaafá'-márafákén-kwáásí kesúranka'a túwaandu íya'a sipisípi-poiye méme-poiya'emo káráwiyaiwaimo tuwímbaraintemba minkwáásísómbá miyáumai tuwímbake'a ³³tuwímbai siyáánúrapa'a mótinke'a tuwímbai siyáánaepa'a métinke'a ³⁴káráwiyaundawi siyáánúrapa'o méraíyan-kwaasisafefa'a sé'a kesifo kawe'ó uwátínkáiwain-owe. Maníkó maramó úmakonka'a ken-ímáyáá éna kentí maru'á to'mayaa úmakaifo mifá'á taméraaro. ³⁵Kawe'á uwásinke'a kembó sááimo tówa'o méraawanda tómbá simé'a nombá simé'a fí'om-bapaken-

kwaasimo ówánda aamoí uwásinke'a kentí naaúmpa'a mósá wésinke'a³⁶ unáánkwtóí-iyaimbo ówánda wésime'a sí'o úmba wégarawiye'a ándáfa'o maéwánda wésuwa'nai-e'a miyá uwásinkaraawe. Miyán-áái senasá³⁷ arupise úmaimo méraawi síesai esa sésa Fasi'aénkóo nó'waiya embó ááimo tówamo méronda tóné noné amétaawa³⁸ nóin-kanaawa fí'om-bapaken-kwaasiyaambo undá aamoí uwánketa kentáásí naaúmpa'a mósá ankétaawa nó'waiya unáánkwtóí-iyaimbo undá amétaawa³⁹ nó'waiya áí'o úmba áwa'nai étaawa nó'waiya ándáfa'o maúnda áwa'nai uráumno síya'a⁴⁰ káráwiyaundawi sé'a érai'a simátime sune. Kesí waásimo úwoi-waasimo miyáumaimo túwa'nai uráamba mindá kembán-iyé simátimenaumne.

⁴¹ Miyá simátime'a siyánaepa'o méraiyan-kwaasisafe'a sé'a Maníko sáwí'a uwátinkaindawin-oyo siyuwé'a kóro. Maníko waántawankone wení kísau-waasiye imáyáa éna óraa'-iyama to'mayaa uwátinkaraisana kámakama'a wéena ímba pisínáípa'a mifá'á koméraaro. ⁴² Kembó sááimo tówa'o méraawanda tóné noné ímba simé'a⁴³ fí'om-bapaken-kwaasimo ówánda ímba aamoí uwásinke'a kentí naaúmpa'a ímba mósá sinké'a unáánkwtóí-iyaimbo ówánda ímba simé'a sí'o úmba ímba súwa'nai e'a ándáfa'o maéwánda ímba súwa'nai e'a miyá uwásinkaraawe. Miyán-áái senasá⁴⁴ síesai esa sésa Fasi'aénkóo nó'waiya embó ááimo tówamo méronda tóné noné ímba amétaawa nó'waiya fí'om-bapaken-kwaasiyaambo undá ímba aamoí uwánketa kentáásí naaúmpa'a ímba mósá ankétaawa nó'waiya unáánkwtóí-iyaimbo undá ímba amétaawa nó'waiya áí'o úmba ímba áwa'nai étaawa nó'waiya ándáfa'o maúnda ímba áwa'nai uráumno síya'a⁴⁵ kemá sé'a érai'a simátime sune. Kesí waásimo úwoi-waasimo ímbo túwa'nai uráamba mindá kembán-iyé simátimenaumne.

⁴⁶ Miyán-áái simátime'a aái senasá miwítí sáwí-meyambo ímbo tai'áinanamo waé'wae'o índa-aempa'a komaé'mae'a ónááfo arupise úmaimo méraawi aúí'a úmai maé'mae'a ónááwe Ísu siyáíye.

Ísumbo tufuwíyan-aaimo siyáan-aii.

Máaka 14:1-2, Rúku 22:1-2, Yóni 11:45-53

26 ¹⁻² Ísu mifí'ó-fí'ón-áái wení kísau-waasisafena simátímakaiye. Naaófá'ó Maníko Yúndaa-waasi tíyótaimo í-tánón-kánáa imáyáa éna séna kae'-nó'wáámbá waésa tíyótaimo í-tánón-kánáa tinda kembá ta'óto'mai aaraa-táiyá'á sinkamiya'a puwónaumne Ísu wení kísau-waasisafena simátímakaiye.

³ Simátimuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-ora'-waasiye aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Káyafaasini naaúmpa'a túwaandu urésa ⁴ sésa nóraumaisaawa aúpá'á Ísumba ta'óto'maisaawa tufuwónaumno. ⁵ Seyaafá'-wáásí tíyááfainifo tanómbo kauffíyan-kanaara'a ínta tufuwónaumne siyáawe.

Ísumbo asaa-wiyúm-básawémbó a'ánkarain-aai.

Mááka 14:3-9, Yóni 12:1-8

⁶Suwaná Ísu Pétáni-naopa'a koména moóráwígon-awi'a Sáímonini naaúmpa'a áúmo námombo kón-kwaasigoni naaúmpa'a ména tómbá wénowana ⁷moórá-ininko iyéna asaa-wiyúmbó úm-basawemba óraa'-ontankakemba méyámbakaim-basawemba maimaéna iyúmba Ísu a'nómpímbá fatímarowasa ⁸wení kísau-waasi awánésa aaisambá sésa nóra sénawa mimbásawémbá úwoi fatiyankaiyo. ⁹Mimbásawémbó fí'owi tíméname óraa'-ontambo maiyéname ímbo óntamo makáan-kwaasi tíméraambaniye suwaná ¹⁰Ísu iséna séna ifátuwe'a ímba aaisambá aééro. Kawe'á asínkáíye. ¹¹Ímbo óntamo máráán-kwaasi kesé'a maé'mae'a wéiya'a túwa'nai ónae sé'a túwa'nai ónááfo kemá kesé'a marapá'á ímba maé'mae'a ónaumne. ¹²Púwóndara'a masawémba asinkésa utánááfo minínínkó é'a masawémba asínkáíye. ¹³Érai'a sumpo ísáaro. Kesí ásé-aai seyaafá'-mápá'á simátimesa minínínkómó uwásínkáín-aai simátimiyasa tááka'a maránááwe Ísu siyáíye.

Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyáin-aai.

Mááka 14:10-11, Rúku 22:3-6

¹⁴Súwana Ísuni kísau-waasi sísamai fakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Yúndasi moórá-awi'a Ísakeriotti óraa'-amaan-kísau-waasifa'a wéna ¹⁵séna Ísumbo ta'ótoraimo aráátíména'o é'a nóraumai-meyana siménaao súwasa moórá-waai úmai siyáánkai-ontamba 30 ontamba toráumai ámuwana Yúndasi maimaéna ¹⁶wéna nóraumaiya Ísumba aráátíménasawa ta'ótoranaao-imayaa ómbarena úmaena kuráíye.

Tíyótaimo í-tánómbó kauráan-aai.

Mááka 14:12-21, Rúku 22:7-14,21-23, Yóni 13:21-30

¹⁷Yúndaa-waasi ímbo intóráín-tantaa'wara-pereti agáún-kanaa aifa-kánáá túntemba wení kísau-waasi Ísumba taáisai esa sésa nááfara tíyótaimo í-tánómbá kogaufónaumno suwaná ¹⁸Ísu séna Yérúsaremu-naopa'a wékai moórá-waasigontafe sékai kentáásí óraako séna kesí kanaamá tísatá kesí kísau-waasise'a ení naaúmpa'a tíyótaimo í-tánómbá nánaumne wésiye kosimámékaiyo súwasarai ¹⁹Ísumo súntemba miyá ésarai minká'á tanómba kauwánkaraaye.

²⁰Tanómba kaumakóyasa fenómpinka'a Ísu wení kísau-waasi wésa mindáúmpá'á imésa ²¹tómbá wémandesa uwaná Ísu séna kempínkémbá moóráwigo kembá namuro-wáásí aráátiminiye súwana ²²tirunkó umbaí tówasa moórá-mora áisai esa sésa Fasi'aénkóo kewá'íyo símaesa kuwaná ²³Ísu séna moóráwigo wení tón-ayai maimaéna kesé'o moórá-taufapimba tú'maimo náíndawi wemá kembó namuro-wáásímó aráátimindawin-íye. ²⁴Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna waási úranko

puwíniye siyáintemba pó'a púwónana namuro-wáásímó aráátimindawi sáwí-meyamba mániye. Wembó ímbo ma'ánkaraankakaa kawé'a isinó Ísu súwana ²⁵Yúndasi wembó aráátimindawi séna óraakoo kentáféwa sénó súwana Ísu séna é'a séne siyáiyé.

Ísu wení kísau-waasi tómbó tímakain-ai.

Máaka 14:22-26, Rúku 22:15-20, 1 Kórinti 11:23-25

²⁶Súwasa tómbá wénowana Ísu péréti maisoréna Maníkömpá'a súwiyo séna tafámbai wení kísau-waasi tiména séna mindá kesún-ifo maimái naaró séna ²⁷ándá-aran-dombo wéron-anafeumba maisoréna Maníkömpá'a súwiyo séna tiména séna seyaafá'a naaró. ²⁸Mindá kesí naaén-iyé. Kesí naaemá sáwífa'-waasisafena kumínda póna Maníkö sáwí-imayaa maitiyuwéna séna kesé'a kááísamai méraiwaé séna mináú-áái símai kááísamakaiye. ²⁹Simátíme sune. Fí'onkwara'a ándá-aran-domba ímba nánaumpo kesifo wení waásimo kawáánipa'a kesé'o méraiymba ándá-aran-domba aú-nomba nánaumne Ísu súwasa ³⁰Maníköntáfésa ísámai imá simásuwesa mindáúmpá'a tuwésa Órífi-omapa'a iyáawe.

Pítaa ánaaeni'a uwásinkainiyemo siyáin-ai.

Máaka 14:27-31, Rúku 22:31-34, Yóni 13:36-38

³¹Órífi-omapa'a imérowana Ísu simátiména séna Maníkön-ai aúfáífimba agaimaréna séna Maníkö séna sipisípiya'o kawáániwaimba tufúwónasa sipisípisomba wété ónááwe Maníkö siyáiyé siyáimba póna káfé'-no'waamba táá'a ina'a siyuwé'a wété ónááwe. ³²Énifo púwónasa utámaraiya iyáfasine'a kentí aifa'á Kárirí-aempa kona'á kesínaaemba kónááwe Ísu súwana ³³Pítaa séna seyaafá'nánká auwésa wété ónááfo kemá ímba miyá ónaumne súwana ³⁴Ísu séna érai'a simáme sune. Káfé'-no'waamba kokórigó ímba ááimo siyáindara'a emá kaumbo-íká'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasiye sínone Ísu Pítaantafena súwana ³⁵Pítaa séna enté'o sínkamonaé íya'o é'a ímba auwé'a kónaumne súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á miyá simásaraawe.

Ísu Kétésémánifa'a inaimó siyáin-ai.

Máaka 14:32-42, Rúku 22:39-46

³⁶Seyaafá'á miyá simásuwesa Ísuwe wení kísau-waasiye taaiyámófa'a áwí'a Kétésémánifa'a komésa Ísu simátiména séna maanká'-méraiya'a Maníkömpá inai kosenó séna ³⁷Pítaane Sépétin-ááninkaiye tí'maena komérowana umbai-tántáákó arumbá sáwí'a úwana ³⁸simátiména séna kesirunkó umbaisé'a taisá pó'a púwóraantamba wéune. Maanká'-mé'a kesé'a káráwiyoro séna ³⁹tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkö óraakon-iyé séna mara'á kumbéna inaiífínkémbá séna kesifóo emó kanaán-iyé sémo e

maanúmbái-tántáá'ó kempá'ó tinda maisiyuwé énifo ímba kesí imáyáan-ifo ení imáyáa arááíwáéno Ísu siyáíye.

⁴⁰Ísu inái simásuwena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurówana tatúséna Pítaantafena séna ímba kanaará'á kárika'a kesé'a káráwimai méraane. ⁴¹Waántáwanko tísai úmai isánae-aai kempá'á sífáínifo Maníkómpá'á inái seró. Imáyáago ewé sisaná áúgo umbaimó wétaimba mindá aúgáfaa'a wéíye simátimena ⁴²aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna Maníkómpá'á inaifínkémbá séna minúmbái-tántáá'á empá'á úwoi tíníyemo sina'ó é'a emó sindantembá miyá ónaumne siyáíye.

⁴³Ísu inái kosimásuwena wení kísau-waasiyaufa'a téna tatuwánómba tún-kwaigurésa tógáfaate'a wéuwana ⁴⁴aneka'á tiyuwéna ewaa'á wéna súntemba aneka'á inái kosimásuwena kouweréna ⁴⁵minkáúmbónárausafena séna tímó waiguré'o méraamba kembá waási úrankomba sáwí'o on-kwáásí aráátiminasa ta'ótoraiyan-kanaa wétifo ⁴⁶íyáfasinewata wétiyapata konó. Kembó aráátimindawi wétiye Ísu siyáíye.

Ísumbo ta'ótokaan-aai.

Mááka 14:43-50, Rúku 22:47-53, Yóni 18:3-12

⁴⁷Ísu mináái wésuwana wení kísau-waasi sísamaifakemba kae'á kumbaimái-waasifinkemba moóráwígon-awi'a Yúndasi túmba wesé'a sáwífa'-waasi taánáínkwara paepáé'wara'a maimaé tumbá óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye miwí ti'márówasa tumbá ⁴⁸ááéma Yúndasi Ísumbo aráátimindasafena simátimena séna aaweyáámó uwánkáandawimba ta'ótóráaro siyónka'a ⁴⁹póna Yúndasi Ísumpa'a téna séna óraakoo méraano wésena aaweyáá wéuwankowana ⁵⁰Ísu séna kesí waásiyo emó ónaemo sinda-í'a uwó súwasa wesé'o tuwái Ísumba ta'ótórówana ⁵¹Ísuni kísau-waasifinkemba moóráwigo paepáé'a awaúfínkémbá mósá taútuwena aifa'-ámáán-káwáágóni kísau-waasigon-áá'a fagáúsuwowana ⁵²Ísu wentáféna séna ení paepáé'a awaúfá'á wiyuwó. Paepáétambo tínkamiyan-kwaasi anondáámo ésa paepáétamba tínkamiyasa puwónááwe. ⁵³Maarásáfé'a imáyáan-oro. Kesifontáfé'o sé'o súwa'nai uwómó senanamó éna wíyómpaken-kísau-waasisomba sáwífa'nanka ímbo kanaamó torausónááwi minúwóiyáámbá ti'maráínasa súwa'nai ónááwe. ⁵⁴Miyámó súndarakaa Maníkón-aai aúfáífimba agaimakáin-umbai-tantaa'a kempá'á ímba tisinó. Énifo siyáintemba miyáumai paapé íníye
Ísu siyáíye.

⁵⁵Ísu mináái simátimena tun-kwáásísáféna séna kentáfé'a umén-kwáásín-iye sé'a pó'a taánáínkwara paepáé'wara'a maimaé'a kembá ta'ótoranae sé'a wétewe. Sáwífa-kanaa óraa'-amaan-daumpa'a kesááimo

wésimatimundara'a ímba kembá ta'ótokaawe. ⁵⁶Naaófá'á Maníkón-aaimo simátímakowi aúfáífimbo agaimakáan-aaí kembó miyámó uwásínkéne'a wétewe súwasa wení kísau-waasi seyaafá'á inkaisésa auwésa wété uráawe.

Óraa'-waasi Ísumba aaifimbó ánkaraan-aaí.

Máaka 14:53-65, Rúku 22:54-55,63-71, Yóni 18:13-14,19-24

⁵⁷Wení kísau-waasi inkaisésa auwésa kóuwasa Ísumbo ta'ótórówi áí'maesa aifa'-ámáán-káwáágón-áwí'a Káyafaasini naaúmpa'a móankesa mindáúmpá'á ámáámbo sun-kwáásiyé Yúndaa-oraal-waasiye túwaandu urón-daumpa'a móankowana ⁵⁸Pítaa tínaaemba nénka'o témomba aifa'-ámáán-káwáágóni máápa'-ontafinkemba iyéna naamaáífa ména Ísun-ane'ó paapé índamo awánáíndasafena i-wáásísé méraiye.

⁵⁹Pítaa mérowasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraal-waasiye seyaafá'nánká Ísumba tufuwíyana puwíníye-aaigoni áwáuma saafá uwaná ⁶⁰ímba wérowasa Ísuntafesa mósimesi-aaí sésa ímba moórá-aaí suwasá kae'-wáásígórái íyáfasinésarai ⁶¹karo'á sésarai wemó sisatáámó isáúndasa óraa'-amaan-damba Maníkóni naambá kanaa tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé'a ónaumne siyáíye suyaná ⁶²aifa'-ámáán-káwáágó íyáfasinena Ísumba áisai ena séna mindáraimo simánkaayan-aaí anondáá ína sínono súwana ⁶³Ísu iséna ímba aái súwana aifa'-ámáán-káwáágó séna Maníkó fasi'aénkwáráwín-aúranka'a emá méma áisai onda-áái érai'-aaí aantemba simásimiyo. Maníkómó íyáfasinankaraiwai Káráísiti Maníkón-ááninkowa'onompo simásimiyo súwana ⁶⁴Ísu séna é'a sémpo simátíme'a sune. Ánaaemba suwánáíya'a kemá waási úranko Maníkó fasi'aénkón-ayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá imé'a ainánká'á kumónaumne Ísu súwana ⁶⁵aifa'-ámáán-káwáágón-arunko sáwí'a úwana wení unáánkwátói tafétuwena séna Maníkómbá karaánáá'a ankéna wesáféna sífó minááísáféta aaifimbá maenkéta fí'on-aaimo simánkáámba saafá únda póta ifátá tuwéta Maníkómbó símaimo sáwí'o uwánkáíntafeta ⁶⁶nórasaawa ónaumno súwasa sáwí'an-ifo tufuwíyana puwíno sésa ⁶⁷Ísumba tuwiyáái wi'ankésa tufuwésa tiyáántambo tufúwún-kwaasi ⁶⁸karaánáá'a sésa esáfé sé Maníkó íyáfasisinkaraiwai únemo séndawi ómpo kemá nááwa tufúnái simásimiyo siyáawe.

Pítaa ímbo awánáúnda-waasin-iyemo siyáin-aaí.

Máaka 14:66-72, Rúku 22:56-62, Yóni 18:15-18,25-27

⁶⁹Pítaa naamaáífa mérowana aifa'-ámáán-káwáágóni kísau mo maún-arasigo awánéna wempá'á téna séna Káríri-aempakewise'o maéndawi óne súwana ⁷⁰Pítaa seyaafá'-wáásí túranka'a séna emó sénda-aaí sááko ímba kawé'an-íye simásuwena ⁷¹máápa'-ontafimba komérowana aneka'á

moórá kisaumo maún-inaamarugo awánéna méron-kwaasisafena séna minkwáásigó Ísu Násareti-naopakewiye'o máfwain-iye súwana ⁷²Pítaa aika'á maréna séna ímbo awánáúnda-waasin-iye simásuwena mérowasa ⁷³kárika'a mésa Pítaampa'a tésa sésa Ísuni kísau-waasi miyán-kwáási méraawataamo awánemaundantenkaan-kwaasiyaamba éma mináémpákén-kwáási tááiyaamba wésene suwaná ⁷⁴Pítaa séna karo'-ááímó wésenanamo éna Maníkó sínkaminiye. Sewímbá ímbo awánáúnda-waasin-iye súwana kokórigó áái súwana ⁷⁵Pítaa Ísumo simámakon-aai ááka'-maréna miyá siyónka'a kokórigó ááimo ímbo siyáindara'a emá kaumbo-ík'á'á kentáfé sé ímbo awánáúnda-waasin-iye sínone siyónka'a mináái ááka'-maréna máápa'a kuména áfááraumai ifi'á taráiyé.

Ísumba Páíratimpa'o áí'mae kuráan-aai.

Mááka 15:1, Rúku 23:1-2, Yóni 18:28-32

27 ¹Úwasa aafáúmó íyáúsunka'a óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye Ísumbo tufuwíyanamo puwínda-aai símai tarímaresa ²Ísumba ayáánka'a kárá'umaresa áí'maesa Rómu-kamani-kawaagon-awi'a Páíratimpa'a kuráawe.

Yúndasi pukáin-aai.

Aantá-waasi 1:18-19

³Páíratimpa'a kuwaná Yúndasi Ísuni pintaru'ó maiyówí Ísu puwíníyemo sun-áái iséna ímbo miyá oráámbá kemá sáwí'a uráumne séna pintaru'ó ésamo ámakon-ontamba 30 ontamba maimaéna óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-oraa'-waasiye miwífálá wéna séna ⁴ímbo sáwí'a uráin-kwaasi aráátimuna'a tufuwónae'a wéomba kemá mindá sáwí'a uráumne súwasa miwí sésa ímbo kentáánén-ifo endén-iye suwaná ⁵Yúndasi minóntámbá óraa'-amaan-daumpa'a metuwéna tiyuwéna ándá maimaéna waanda'á faráiyé.

⁶Yúndasi minóntámbá óraa'-amaan-daumpa'a metuwówasa óraa'-amaan-kisau-waasi maésa sésa maanóntámbá pintaru'-óntámbá póta seyaafá'-wáásímó Maníkóntáfésamo imáyáamo ésamo maráán-ontampimbo maráandasa kentáási áamámba taraisónaumne simásuwesa ⁷minóntánkón-aai sésa mimbórá-áái sésa minóntántámbá moórá-marama sawemó om-báráamá méyámbakaanasasa mimbáráfímbá fí'om-barafaken-kwaasi puwíyan-kwaasi utánááwe siyáawe.

⁸Miyá uráantafesa mimbárásfésa sésa pintaru'-márámán-iye siyáawasa káfé'wara'a miyá wésewe.

⁹Óraa'-amaan-kisau-waasi miyán-áái wésesa mimbárámá méyámbakaamba Maníkón-aaimo simátímakowin-awi'a Yéremayaamo siyáin-aai

paápé uráiyē. Yéremaya séna
 Ísarerin-aísaaftantambo uráawi tuwímbai mimbórá-áái sésa
 moóráwigombo pintaru'ó
 íyan-ontamba 30 ontamba maimaésa ¹⁰sawemó wéom-barama
 méyámbakaamba Fasi'aénkómó simásimakaintemba miyá ónááwe
 Yéremayaamo siyáintemba pósa miyá uráawe.

Páirati Ísumbo áisai uráin-aii.

Máaka 15:2-5, Rúku 23:3-5, Yóni 18:33-38

¹¹Ísu Rómu-kamani-kawaagon-aúranka'a mérowana áisai ena séna
 Yúndaa-waasiti kawáágówá ónó súwana Ísu séna é'a séne súwasa ¹²óraa'-
 amaan-kisau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye fí'o-fí'on-aaisafesa aafimbá
 maénkówana Ísu iséna ímba aái súwana ¹³Páirati Ísumba áisai ena séna
 sáwífa'-aai wésimankaafó ína wéisaano súwana ¹⁴Ísu iséna seyaafá'-
 ááisáféna ímba anondáá súwana kámáni-kawaago Páirati sáwífa'-imayaa
 uráimbaniye.

Ísumba tufuwíyana puwínomo siyáin-aii.

Máaka 15:6-15, Rúku 23:13-25, Yóni 18:39–19:16

¹⁵Naaófá'á Maníkó Yúndaa-waasi tíyótai í-tánón-kánáá túntemba
 Rómu-kamani-kawaago séna seyaafá'nánká túwaandu urésa aamof
 ésa ándáfa'o mérain-kwaasigon-awi'a síya'a faútuwanaumne séna
 minkánáá miyáumai ándá-waasi faútínkáíye. ¹⁶minkánáá moóráwígon-
 awi'a Párápási seyaafá'nánká wenáái ísarowi ándáfa'a mérowasa
¹⁷sáwífa'-waasi túwaandu urówana Páirati tíesai ena séna ándáfa'o méraan-
 kwaasifinkemba moóráwígon-awi'a síya'a faú'auwaano. Párápásiya'i Ísu
 Maníkómó íyáfasinankaraiwaiye wésewina'iyo séna ¹⁸Páirati imáyáa éna
 séna óraa'-amaan-kisau-waasi Ísuntafesa ímba óraa'-waasi-í'a ínkwaé sésa
 ta'óto'maesa ke maúndafa'a áí'maesa tiyáawe séna mináái tíesai uráiyē.

¹⁹Páirati mináái tíesai ena aaimó ísón-daumpa'a mérowana awaainínkó
 moóráwigomba ai'marówana wempá'á téna séna enawaainínkó séna
 nó'waamba kaaimbá awánáúnda minkwáásígó ímba sáwí'a uráisana
 sirunkó umbái wétaifo ímba aafimbá maenkaaó enawaainínkó siyé
 kosimámakaiye.

²⁰Awaainínkón-áái kosimámuwasa óraa'-amaan-kisau-waasiye Yúndaa-
 oraa'-waasiye úwoi-waasi sáwífa'nanka wa'wisésa sésa Páiratintafe'a
 sé'a Párápásimba faú'áúwénasa Ísumba tufíyana puwíno simáméro
 simátímúwana ²¹Páirati aneká'á tíesai ena séna minkáé'-wáásífínkémbá
 nááwana faú'auwanaumno súwasa miwí sésa Párápásimba faú'auwaaó
 suwaná ²²Páirati séna Ísumba Maníkómó íyáfasinankaraiwainemo
 sewímbá nóra ónaumno súwasa seyaafá sésa aaraa-táiyá'á tufíyana

puwíno suwaná ²³Páirati séna nóra-sawira uráiyó súwasa óraaka sésa aaraa-táiyá'á tufiyana puwíno aantemba siyáawe.

²⁴Miyá aantemba suwaná Páirati miwí táái ímba kanaa'á taraisónaumne-imayaa éna seyaafá'-wáási tíyáafo séna táúfapimba nombá fatímarena seyaafá'-wáási túranka'a aiyowáí'a éna ayáámba non-kwiyéna séna miwámó puwínda-umbai-tantaako kesiyáámpimba ímba wéraifo kentiyáámpimba wéraiye súwasa ²⁵seyaafá sésa puwínata mimbéyámbá kentáásisaafitantambo iyawiseta maénaumne suwaná ²⁶Páirati Párapásimba faú'auwena i-wáási simátimuwasa Ísumba áwiyandasamba áwiyonku'-nowana Páirati séna áí'mae aaraa-táiyá'á tufuwiyana puwíno séna Ísumba i-wáási tímakiye.

I-wáási Ísumba karaánáá'o ánkaraan-aai.

Máaka 15:16-20, Yóni 19:2-3

²⁷Páirati Ísumba wení i-wáási tímúwasa áí'maesa kámáni-waasiti naaúmpa'a móankesa seyaafá'-í-wáási táántowasa tamésa ²⁸wení unáánkwátói faútuwesa naae-únánkwátói óraa'-waasiti unáánkwátóin-iyé sésa Ísumba uwánkesa ²⁹óraa'-waasiti kámo'an-iyé sésa áwiyandama owepámai Ísu a'nómpímbá kufé'ankesa táúmba ayáánúrapa'a to'ankésa karaánáá'a ankésa moórá-mora kífaesa sésa Yúndaa-waasiti kawáágó óne sésa ³⁰tuwiyáái wi'ankésa ayáámpimbo to'ánkón-taumba maiyésa a'nómbá wétufamesa ³¹karaánáá'a ánkásuwesa naae-únánkwátói faútuwesa wení unáánkwátói uwánkesa tufiyanamo puwíndafa'a áí'maesa kuráawe.

Ísumba tufúwanamo pukáin-aai.

Máaka 15:21-32, Rúku 23:26-43, Yóni 19:17-27

³²I-wáási Ísumbo áí'mae kumbá moóráwigo Sáíríni-naopakewin-awi'a Sáímoni aampa'á túwasa i-wáási ta'ótoresá Ísumbo tufiyan-aaraa-tai áúwaata'ankesa sésa áwa'nai úmai tiyó suwaná miyá úwasa ³³marésá moórá-maragon-awi'a Kórígótaafa'a wésa mináwíkóní áwáuma a'nónayaantapa'emo supa'á wésa ³⁴ándá-aran-domba maiyésa áí'a tai'áínkwae sésa ikamó

fain-tántáá'á mimpímbá marésá Ísumba ámúwana óika'a ma'mái awánéna ímba naráiyé.

³⁵Ísu ímba nówasa áí'maesa aaraa-táiyá'á aiyayaampimba tufúsúmaresa wení unáánkwátói maénae sésa ááfésa wétiyaananasa nááwa iyáákaindawiya máíníyo sésa miyá ésa ³⁶mará'á mésa Ísunka'a káráwiyesa ³⁷Ísumbo tufúwanamo puwún-aagioni áwáuma aúfáifimba agaimarésá sésa Ísu Yúndaa-waasiti kawáágón-iyé agaimarésá a'nónká'-áaráá-táiyá'á mósá marésá ³⁸uménté'o uyan-kwáásíyái tí'maesa Ísuni

séfasefa'-aempa'a aaraa-táiyá'á tufúsúmaresa mara'á mésa minkwáásiyá'á káráwiyowasa ³⁹tuwímbai tésa tiyáámba tóipimba faafésa timántákái fá'ankésa karaánáá'a ankésa sésa ⁴⁰úwé emá séma óraa'-amaan-damba tawísísuwe'a kaumbo-kánáá maisuwé'a aneka'á ónaumne siyáampo Maníkón-ááninkomo émo e esáfé enáu áwa'nai ema eyááríka'a taaiyakémbá taútuwe marapá'á kumuwo siyáawe.

⁴¹Suwasá miyáumai óraa'-amaan-kisau-waasiye áamáambo sunkwáásiyé Yúndaa-ora'-waasiye karaánáá'a ankésa ⁴²sésa fí'owi túwa'nai ena wesáféna wenáuma ímba kanaa áwa'nai iye. Ísareri-waasiti kawáágó únemo sémáimba póna érai'o sémaindamo éna weyááríka'a aaraa-táiyákémbá kumínata awánéta séta érai'a Maníkón-áánimban-iyesa sénaumne. ⁴³Maníkóntáfé'a fasi'ámai méraunda Maníkón-áánimba úne sémáimba Maníkómó áwa'nai ónaemo sénaraa káfé'a áwa'nai isinó suwasá ⁴⁴miwímó suntembá uménté'o uyan-kwáásiyái séfasefa'-aempa-taiya'o tufúsúmarowiyai karaánáá'a Ísumba ánkaraaye.

Ísumo pukáin-aaí.

Máaka 15:33-41, Rúku 23:44-49, Yóni 19:28-30

⁴⁵Ísumba karaánáá'a ánkówana wááwái seyaafá'-áémpá'á túnkwéna aafáúmó taenónka'a túnkúmba ⁴⁶Ísu óraaka Yúndaa-waasi-taafinkemba séna eri eri rama sapataniyemo súmba maarán-iyé. Maníkó kesí Maníkóo nóra séwa siyuwááno súwasa ⁴⁷minká'ó méron-kwaasi isésa tuwímbai sésa naaófá'á Maníkón-aaí simátímakaiwaimba Íráiyaamba wéaantaiye suwaná ⁴⁸moóráwigo awaantanténa faru-táénáma maimaéna ándá-aran-domba ika-nómpímbá tu'maéna ofiyen-táemopimba sinúfaimaena náínkwae séna Ísun-óika'a mósá marówasa ⁴⁹tuwímbai sésa Íráiyaama kuména áwa'nai íni ína áwa'nai íniyo séta amu'maréta méraumne suwaná ⁵⁰Ísu aneka'á óraaka séna afowan-ayáámpimba wení ámútamba to'maréna pukáiyé.

⁵¹Ísu puwúwana óraa'-amaan-daumpa'a ampanta-óntámó úmakomba sanaan-áyáiyákémbá itafáá'maena marapá'á mútafaatena kaesé uwágúwana póna Maníkómpá'ó iyíyan-amba wi'marówana óraa'-marima tówana óraa'-ontantomba tufánkaa'a wéuwana ⁵²utámárón-ontan-aifimba awááúmaron-ontamba fawákúwasa Maníkóni waási sáwífa'nanka'o pukómpinkemba iyáfasinesa ⁵³utámakon-ontan-aifinkemba iyáfasinesa mésa Ísu pukéna iyáfasinon-kanaa Yérúsaremu-naopa'a paápé úwasa sáwífa'nanka awánaraawe.

⁵⁴Ísu puwúmba i-wáásítí kawáágówé wení i-wáásiyé Ísunka'o káráwisuwesamo mérowi marímo tówanamo seyaafá-tántáá'ó paápé

úmba awánésa áfááraumai táátafesa ésa sésa érai'a wemá Maníkón-ááninkon-iye siyáawe.

⁵⁵Minááímó sumbá sáwífa'-inimba awánánae sésa tumbá nénka'a tamésa awánaraawe. Miníníntómbá Káriri-aempakembo Ísumbo arááíwa'maesamo áwa'nai úmaesamo Yérúsaremufa'o tiyáan-inintompinkemba ⁵⁶moórá'-inimba Mágátáraa-naopaken-ininkon-awi'a Máriaa úwana moórá'-inimba Yémísinte Yósepinthe tinówan-awi'a Máriaa úwana moórá'-inimba Sépétin-ááninkai tinówa úwasa tuwímbai-inintonkwara'a tamésa awánaraawe.

Ísumbo utaráan-aii.

Máaka 15:42-47, Rúku 23:50-55, Yóni 19:38-42

⁵⁷Miníníntómbá tamérowana fenómpinka'a moóráwigo óntawarawin-awi'a Yósepi Árimátíyaa-naopakewi Ísun-aaisafena érai'e súwai ⁵⁸Páíratimpa'a téna séna Ísun-áúma utánáifo simiyó súwana wení i-wáásísáféna séna Ísun-áúma mai-áméro súwasa miyá uwaná ⁵⁹Yósepi Ísun-áúma tamaimái aú-ampantafimba asááúmaena ⁶⁰maimaéna kemó púwónasamo utáíyane sénamo aúsámakon-ontan-aifimba mámarena óika'a óraa'-ontantamba awááúwasuwena kóúwasa ⁶¹Máriaa Mágátáraa-naopaken-ininko úwana araámáóe'a mara'á mésarai Ísumbo utámáron-ontan-aifimba karátuwesarai méraaye.

Páíratí utámáráápa káráwiyoromo siyáin-aii.

⁶²Minínínkáí kará'matuwesarai méroyasa aafáyáara'a sambaatiyá'á óraa'-amaan-kisau-waasiye ámáán-kawaa-waasiye Páíratimpa'a túwaandu ésa ⁶³sésa óraakoo úwoimo aúmó arónka'a karo'-ááísé'o siwái séna kaumbo-kánáá maisuwé'a púwóndafinkemba íyáfasinanaumne súwataamo ísaraundasa sáákata maráúmpo ⁶⁴i-wáási ti'márénasa kaumbo-kánáá utámáráán-ontan-aifimba kogáráwiyesa awánaaro. Wení kísau-waasi wenáúma fasímbaesa aúpá'á utámaresa sésa pukáimpinkemba íyáfasinkaiye sefáínifo. Miyán-ááímó síyanamo éna minkáró'-ááígó ááémo siyáin-karo'-aaigomba íyáákaifainiye suwaná ⁶⁵Páíratí séna kentí i-wáási ti'maréwasa sentembá minóntán-aifimba kawel'-úmai káráwiyoro súwasa ⁶⁶wésa waási óntan-aifimba íyáféráafo sésa torú maimaésa mókaaisamaranae sésa kurésa miyá araénáémba úmaresa i-wáási mátiyuwesa kóuraawe.

Ísu pukáimpinkembo íyáfasinkain-aii.

Máaka 16:1-10, Rúku 24:1-10, Yóni 20:1-18

28 ¹Yúndaa-waasimo saagon-kánáá tai'ówasarai sondaará'á aafáyáara'a aafáúmo íyáúsunka'a Máriaa Mágátáraa-naopaken-

ininko úwana araámáó úwasarai Ísumbo utámakopa'a koawánánae sésarai kuyambá 2-3 óraa'-marima tówana Fasi'aénkóní kísau-waasigo wíyómpakemba kuména wenóikakemba aafáúmó íyáúsenamo intembá wéuwana wení unáánkwtóiyakemba ainánkómó intembá waení'a kówana kuména óntambo óika'o makón-ontamba kufankwátuwena minóntánká'á mara'á mérowana 4 utámakopa'o káráwiyuwai áfááraumai táá'a úwasa tinekembá tata'a'á úwana tímááfomba waékuraiye.

5 Káráwiyuwai miyá úwasarai minkáé'-ínímbá kuyaná wíyómpakewi minínínkáí simátimena séna ímba táá'a íno Ísumba aaraa-táiyá'ó tufúwówanamo pukáiwaimba taawánáyae sékaimo téyamba ísaraumne. 6 Wemó siyáintemba pukáimpinkemba íyáfasinena kówéna ímba maanká'á méraifo utaráampimba iawánékai 7 tuwaantantékai wení kísau-waasi kosimátimekai

sékai Ísu pukáimpinkemba íyáfasinena kentí aifa'á Káríri-aempa'a wína'a koawánánááwe. Mináái kosimátímekaiyo siyáiyé.

8 Súwasarai minínínkáí minúwóiyáámbá utarópa'a tuwésarai táátafesarai uyaná tirunkó aamoí úwasarai wení kísau-waasi kosimátimiyantafesarai aampa'á kuyambá 9 Ísu minínínkáí tuwánéna séna nááfara maémayaayana'o súwasarai óraako iyé-ímáyáá ésarai wenaísamaifimba tamésarai aísamaiya'a ta'ótoresarai wen-ímáyáá mósá máróyana 10 Ísu simátimena séna kesífá'awaawi kosimátimiyasa Káríri-aempa'a komésa suwánaaro Ísu siyáiyé.

Utámakopa'o káráwiyaawi-taai.

11 Ísu mináái súwasarai wemó súntemba minínínkáí aampa'á kuyambá utámárópa'o káráwiyun-i-waasi tuwímbai Yérúsaremu-naopa'a wésa óraa'-amaan-kísau-waasi paápé ún-tantaa'a kosimátímúwasa 12 óraa'-amaan-kísau-waasiye Yúndaa-óraa'-waasiye túwaandu urésa aái símai mimbórá-áái tarímaresa utámárópa'o káráwiyun-i-waasi óraa'-ontamba tímésa 13 simátimesa sésa maarán-áái simátíméro. Nó'waamba súsá kwaiguráunasa Ísuni kísau-waasi tésa wenáúma umémbá maimaésa kóuraawe kosimátíma'mae'a nóro. 14 Páíratimo minááímó isáínataamo éta moórá-aaiwara'a simáménanasa kembiwí ímba aaiwimbá maitinkáíníye suwasá 15 miní-wáásí isésa óntamba maimaésa kurésa sunten-áái aantemba kosimátíma'maesa núwana minááígó wété úwasa ísaraamba káfé'wara'a Yúndaa-waasi wéisaawe.

Ísuni waási wembó awánaraan-aai.

Máaka 16:14-18, Rúku 24:36-49, Yóni 20:19-23

16 Ísuni kísau-waasi sísamaifakemba moórá kumbaimái-waasi Káríri-aempa'a Ísumo minómáká'ó koméraaromo siyón-omaka'a komérowana

¹⁷miwí túranka'a paápé úwasa awánésa wen-ímáyáá mósá márówasa
 tuwímbai kae'-ímáyáá ésa sésa Ísu pukáimpinkemba íyáfasinkai
 fí'owawa'iyo suwaná ¹⁸Ísu miwí timándára'a taména séna Maníkó
 fasi'aémbá siména séna wíyómpa'e marapá'é káráwiyuwo simbá ¹⁹pó'a
 mindásafe'a seyaafá'-máráfá'á kesáái simátíma'mae'a níyasa kesí waási-i'a
 ésa kesifowé kemá wenááninkoe Ufaen-ámútánkóe'a kááísamai méraiya'a
 kentáásúwíka'a nombá maitinké'a ²⁰simátímakaunda-ai arááiwaesa
 fasi'ámai ta'ótoraiwae sé'a simátíma'mae'a íyóro. Maramá wéraindara'a
 kembiwisé'a mé'a káfé'o wérain-tantaa'o tai'áíndara'a kembiwisé'a
 méraandasafe'a imáyáa úmae'a íyóro Ísu siyáíye.

Kemá Mátíyu súnda-ai tai'áíye.